

Raadsvergadering	
Volgnummer	98-2018
Onderwerp	Zonneweide Lanakerveld
Programmanummer	14 Natuur, milieu, water en afval
Registratienummer	2018-28206
Collegevergadering	11 september 2018
Portefeuillehouder	Gert-Jan Krabbendam
Organisatieonderdeel	BO Ruimte
Behandelend ambtenaar	PHM Rempelberg Telefoonnummer: 043-350 4421 peter.rompelberg@maastricht.nl
Bijlagen	B_1 Raadsbesluit B_1a Achtergronddocument: - Ontwikkelingen en gebiedsvisie Lanakerveld; - Zonneweide algemeen en landschappelijke inpassing; - Participatiemogelijkheden voor de buurt; B_1b Respons peiling; B_2 Totaaloverzicht wensenpakket buurtbewoners en gemeente; B_3 Concept Landschapsvisie Lanakerveld; B_4 Achtergrondinformatie project Kom van dat dak; B_5 Rapport Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie; B_6 Brief Dhr. M. Bonder; B_7 Brief Mevr. K. Nuyts.

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

In oktober 2007 heeft de gemeenteraad de motie 'Klimaatneutraal Maastricht 2030' aangenomen. In de jaren daarna heeft de raad onder andere in de Stadsvisie, Structuurvisie, Woonvisie, Economische visie, Maastrichtse Energie Akkoorden de actualiteit van de motie onderschreven en deze vormt tot heden het fundament van het huidige klimaatbeleid.

In lijn met deze ambitie heeft het college van burgemeester en wethouders in maart 2016 ingestemd met de voorbereiding van de ontwikkeling van een Zonneweide¹ in Lanakerveld. In de maanden daarna is met belanghebbenden en belangstellenden een traject gevolgd om de ontwikkeling te concretiseren, het proces vorm te geven en de omwonenden en buurtbewoners te betrekken bij deze ontwikkeling. Samen met omwonenden en buurtbewoners heeft dit geleid tot de volgende speerpunten bij de ontwikkeling van de zonneweide:

- Uitwerking en actualisatie in de gebiedsvisie Lanakerveld;
- de inpassing van de zonneweide in Lanakerveld en;
- maximale participatie van bewoners in de zonneweide.

Met dit raadsvoorstel worden de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het gebied Lanakerveld en de zonneweide vastgesteld en wordt een aanvang gemaakt met de voorbereiding en uitvoering van een openbare Europese aanbesteding voor de selectie van een investeerder, ontwikkelaar of exploitant (concessiehouder) van de zonneweide.

Beslispunt(en)

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van het doorlopen traject;
2. In te stemmen met de Landschapsvisie Lanakerveld als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied;
3. In te stemmen met een aanbestedingstraject om de zonneweide te kunnen realiseren;
4. Het college opdracht geven de wettelijke procedures voor te bereiden en op te starten voor de feitelijke realisatie van de zonneweide;

¹ Een zonneweide is een aaneenschakeling van grondgebonden zonnepanelen, in rijen achter elkaar geplaatst.

5. In te stemmen met de wijze waarop wordt voorgesteld uitvoering te geven aan de wensen van omwonenden in de Landschapsvisie Lanakerveld, de landschappelijke inpassing en ontwikkeling van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide, zoals aangegeven in bijlage 2;
6. In te stemmen met een gezamenlijke uitwerking van de ecologische verbindingzone op en langs de landsgrens met de gemeente Lanaken (België) en/of concessiehouder.

I. Aanleiding.

De gemeente Maastricht heeft een forse ambitie op het gebied van klimaatneutraliteit. Deze klimaatambitie is nogmaals vastgelegd in het Coalitieakkoord Maastricht 'Onbegrensd en Ontspannen' 2018-2022. In dit coalitieakkoord is aangegeven dat op het gebied van energie gekozen wordt voor besparing en stapsgewijze vergroening, waarbij een aantal zonneweides een significantie bijdrage leveren aan de lokale productie van groene stroom. Eén van de concrete doelstellingen die in het coalitieakkoord vermeld wordt, is het realiseren van de zonneweides Lanakerveld en Belvédèreberg. Parallel daaraan sluit de gemeente aan bij de landelijke doelstelling om in 2050 alle gebouwen af te koppelen van het aardgas. Onze energiebehoefte moet afkomstig zijn uit hernieuwbare bronnen (zoals zon, wind, water, biomassa en bodemenergie), betaalbaar zijn en de leveringszekerheid moet gegarandeerd zijn. Maastricht heeft de lat hoog gelegd en dat betekent dat we alle zeilen moeten bijzetten. Ook vanuit de maatschappij wordt de vraag naar een duurzame samenleving steeds luider en deze zal de komende tijd flink toenemen. De gemeente kan deze transitieopgave niet alleen realiseren en dat vraagt om een brede maatschappelijke samenwerking tussen diverse organisaties, instellingen en burgers. Samenwerking met alle relevante partijen is noodzaak in de zeer complexe opgave van de energietransitie en vormt een nieuwe technisch-/economische en sociaal-/maatschappelijke uitdaging. De economische uitdaging voor Maastricht als vestigingsstad voor de huidige en toekomstige bewoners/studenten, bezoekers en bedrijven is gericht op het versterken van de vitaliteit van de stad als het gaat om investeren in het lokaal opwekken van duurzame energie, het creëren van werkgelegenheid en de leveringszekerheid van duurzame energie. Een goede communicatie en het aanbieden van een handelingsperspectief zijn belangrijke instrumenten voor het realiseren van de ambities.

Ter ondersteuning van bovenstaande belangen en uitdagingen heeft de gemeenteraad op 11 juli 2017 de Motie Aanbestedingsprocedure Energieprojecten aangenomen. Deze motie is gericht op het betrekken van burgers en het creëren van maatschappelijk draagvlak bij duurzame energie projecten en vormt daarmee de legitimiteit en basis van de brede maatschappelijke samenwerking in de energietransitie.

Samen met vertegenwoordigers van de industrie, bedrijven, onderwijs, bouwsector, corporaties, en burgers slaan we de handen ineen om onze doelstelling te realiseren en de negatieve gevolgen van de klimaatverandering – hittestress en wateroverlast - tegen te gaan. Om deze forse CO₂-reductie doelstelling te realiseren worden 'grote' en 'kleine' projecten door diverse partijen, organisaties, instellingen en individuele burgers opgestart en uitgevoerd. Kleine projecten zijn overal in de stad zichtbaar en hebben vaak betrekking op het verduurzamen van onze mobiliteit door het plaatsen van laadpalen, het isoleren van buitengevels van woningen en het vervangen van dubbel glas door HR++ glas of zelfs triple glas. Meest zichtbaar is de plaatsing van zonnepanelen op steeds meer daken van de woningen.

Grotere projecten die door organisaties/instellingen worden uitgevoerd zijn bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen op eigen gemeentelijke panden en het MECC en de komst van een zonneweide op de voormalige stortplaats Belvédèreberg. Ook bedrijven nemen maatregelen en willen voorzien in hun eigen energiebehoefte door het plaatsen van zonnepanelen. Voorbeelden hiervan zijn overal terug te vinden. Bouwbedrijven en ontwikkelaars die in de stad actief zijn, hebben aangegeven nieuwe woningen niet meer aan te sluiten op het aardgasnet. De corporaties experimenteren met energieneutrale nieuwbouw en het aardgasloos maken van bestaande gebouwen. Stadsbreed worden laadpalen geplaatst opdat wij ons op een duurzame manier kunnen verplaatsen. Afval wordt steeds efficiënter en effectiever opnieuw verwerkt en bespaart schaarse grondstoffen en energie en daarmee CO₂ uitstoot. En in het Centrum van Maastricht wordt de haalbaarheid onderzocht van een derde warmtenet in de stad, dat gevoed wordt vanuit de aanwezige industrie. Ook vermelden we de ondersteuningsprojecten. Voor bewoners is er onder andere een Energieloket, een duurzame voorbeeldwoning, het project PlusJeHuis en Energiecoaches voor advies aan huis. Voor mensen die in een monument wonen is, in samenwerking met andere steden, de website van de degroenegrachten ontwikkeld. Al deze projecten dragen bij aan de forse doelstelling CO₂ neutraal Maastricht.

De opgave is zo omvangrijk, dat iedereen er vroeg of laat mee te maken krijgt. In dat verband is er sprake van een 'en-en-en' situatie; alle initiatieven zijn nu noodzakelijk omdat in Maastricht slechts ca. 1% van de energiebehoefte duurzaam wordt opgewekt en in Nederland 6%. Onze inspanningen zullen de komende jaren fors moeten toenemen om de CO2-reductie doelstelling te halen.

Ook de gemeentelijke organisatie met haar voorbeeldfunctie moet een bijdrage leveren aan haar eigen vastgestelde klimaatdoelen. Ter ondersteuning en uitvoering hiervan heeft het college in maart 2016 ingestemd met de voorbereiding om de ontwikkeling van een zonneweide in Lanakerveld mogelijk te maken. Dit besluit is ook gebaseerd vanuit de wetenschap dat verschillende marktpartijen aangeven een zonneweide te willen realiseren en exploiteren in Maastricht. Door medewerking te verlenen aan de realisatie van de zonneweide krijgt onze voorbeeldfunctie gestalte.

De keuze om de zonneweide te plaatsen in Lanakerveld kent meerdere redenen. De belangrijkste zijn: eigendom en omvang, passende bestemming en participatie. Hieronder volgt per onderdeel een toelichting.

➤ **Eigendom en omvang:**

Van belang is dat de grond eigendom moet zijn van de gemeente, om tot een haalbare businesscase te komen. Meerdere kleine zonneweides of "versplintering" is ook onderzocht maar dat blijkt voor investeerders niet interessant. De grond in Lanakerveld is de enige aaneengesloten locatie van deze omvang in Maastricht. Er is diverse malen voorgesteld om ook panelen te plaatsen op daken van oude (leegstaande) grote loodsen, bijvoorbeeld de opslagloodsen van de staalbedrijven in de Beatrixhaven. Los van de eigendomssituatie, zijn deze loodsen gebouwd zonder rekening te houden met de constructieve eisen voor het plaatsen van zonnepanelen. Zij kunnen de extra last niet altijd dragen.

➤ **Passende bestemming:**

De raad heeft in 2002 besloten voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein voor Lanakerveld geldt nu de bestemming 'uit te werken bedrijventerrein'. In de voorschriften is aangegeven dat bedrijven tot en met categorie 4(A) zijn toegestaan. De zonneweide kan gezien worden als een elektriciteitsproductiebedrijf. Er is echter geen rechtstreekse bouwtitel. Daarom moet er een

planologische procedure worden gevolgd om de zonneweide mogelijk te maken. Dit kan in een nieuw bestemmingsplan voor de zonneweide ('postzegelplan') of door een projectafwijkingbesluit (wanneer het project voldoende concreet en uitgewerkt is).

De gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in de periode 2002-2005 door de gemeente aangekocht en (omniet) in gebruik gegeven. De jaarlijkse verpachting is per 2014 ingevoerd. Ondertussen heeft de gemeenteraad deze zone aangewezen als reservelocatie, met als extra (zoek)opdracht de ontwikkeling van een duurzame invulling. Dit sluit tevens aan bij de door het POL gestelde voorwaarde dat de ruimte zorgvuldig en duurzaam gebruikt dient te worden en er sprake moet zijn van een 'hard plan' op een reserveringslocatie die tijdelijk niet ontwikkeld wordt als bedrijventerrein.

De zonneweide kan gezien worden als een elektriciteitsproductiebedrijf en past daarmee binnen de bestemming. Dit sluit ook aan bij de Zonnevisie van Natuur en Milieu Federatie (NMF) Limburg van juni 2018. In deze visie heeft de NMF Limburg haar voorkeuren vastgelegd in een ruimtelijk kaartbeeld met betrekking tot de realisatie van zonne-energie. Het ruimtelijk kaartbeeld is grotendeels opgebouwd vanuit het POL en de voorkeursladder. De NMF Limburg heeft voor de verschillende typen landgebruik aangegeven of deze worden gekenmerkt als voorkeurs-, zoek- of uitsluitingsgebied. Volgens de voorkeursladder vallen bedrijventerreinen in de categorie voorkeursgebieden. Het past bij de huidige bestemming om het bedrijventerrein Lanakerveld als voorkeursgebied te ontwikkelen tot zonneweide.

➤ **Participatie in de zonneweide**

Op 11 juli 2017 heeft de gemeenteraad de Motie Aanbestedingsprocedure Energieprojecten aangenomen die gericht is op het betrekken van burgers en het creëren van maatschappelijk draagvlak bij duurzame energie projecten. Eén van de mogelijkheden om burgers te betrekken en het maatschappelijk draagvlak te vergroten is de mogelijkheid dat deze in ruime mate kunnen participeren in de zonneweide Lanakerveld. Samen met het buurtpanel is onderzocht welke participatiemodellen mogelijk zijn en wat de voor- en nadelen zijn.

De meest gangbare modellen zijn:

- 1) bewoners ontwikkelen zelfstandig en voor eigen rekening en risico een zonneweide van beperkte omvang van bijvoorbeeld 2 ha;
- 2) (buurt)bewoners van de omliggende postcodes (4 cijfers) nemen deel aan een zogenaamd postcoderoosproject en;
- 3) bewoners investeren in de zonneweide door het aankopen van aandelen.

De definitieve keuze voor het model is nog niet gemaakt en het lijkt erop dat er belangstelling is voor een project dat door de bewoners in eigen beheer wordt gefinancierd en ontwikkeld. Het initiatief staat bekend onder de naam “Kom van dat dak af” en is bedacht door een buurtbewoner.

In het algemeen kan gesteld worden dat het plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak, het grootste financiële rendement oplevert. Burgers die om verschillende redenen geen mogelijkheid hebben om zonnepanelen te plaatsen op hun eigen dak, kunnen participeren in een postcoderoosproject of een initiatief zoals “Kom van dat dak af”.

Aan een postcoderoosproject kunnen omwonenden en bedrijven deelnemen die in een aangrenzend postcodegebied (4 cijfers van de zonneweide) wonen en/of gelegen zijn. Een postcoderoosproject is gebaseerd op de zogenaamde Postcoderegeling en geeft recht op een korting op de energiebelasting (REB), als een particulier of ondernemer samen met anderen investeert in opwekking van duurzame energie. Bijvoorbeeld door zonnepanelen op een dak of grond in de buurt. Voorwaarde is dat de deelnemers in de buurt wonen binnen het postcoderoosgebied, kleinverbruikers zijn en samen een coöperatie van eigenaren vormen.

Daarnaast bestaat ook de mogelijkheid om zogenaamde ‘zondelen’ (aandelen in de zonneweide) aan te kopen. Het financieel rendement van een postcoderoosproject of de aankoop van zondelen is dikwijls lager dan het zelf plaatsen van zonnepanelen op het eigen dak. In tegenstelling tot een postcoderoosproject, waaraan uitsluitend deelnemers kunnen participeren die in de buurt wonen, kunnen alle burgers uit Maastricht in principe in aanmerking komen om te participeren in het project door het aankopen van zondelen.

Het initiatief ‘Kom van dat dak af’ waarbij door burgers een (kleine) zonneweide voor eigen rekening en risico wordt gerealiseerd en geëxploiteerd, is zodanig uitgedacht dat er sprake is van maximale

winst voor mensen die geen eigen zonnepanelen op het dak kunnen plaatsen. Daarbij bestaat het idee om een gedeelte van de opbrengst te besteden voor de financiering van lokale duurzaamheidsprojecten. Hiervoor zal te zijner tijd een afzonderlijk voorstel worden uitgewerkt.

Een van de andere mogelijkheden die door het buurtpanel is genoemd om te participeren, is de inkoop van zonnepanelen via de investeerder/ontwikkelaar. Door 'mee te liften' met de inkoop van een grote partij zonnepanelen kan een behoorlijk financieel voordeel ontstaan voor de burger. Aanvullend zullen de bewoners het installatiemateriaal, kabels, bevestigingsmateriaal en de omvormer zelf moeten inkopen, maar dit kan ook geleverd en aangebracht worden vanuit het project PlusJeHuis dat momenteel in uitvoering is in Maastricht. Ook is het mogelijk dat Buurkracht een ondersteunende rol kan vervullen richting de burgers.

In de bijlagen 1a, 1b en 4 kunt u respectievelijk een uitgebreid verslag lezen van de wensen van de buurtbewoners m.b.t. de zonneweide en participatie, de uitwerking van de validatie van de wensen die op 24 april jl. zijn voorgelegd aan de bezoekers van de informatiemarkt en het initiatiefplan 'Kom van dat dak af'. Deze wensen kunnen grotendeels worden meegenomen in de openbare Europese aanbesteding van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant van de zonneweide.

II. Gewenste situatie

De gewenste situatie is dat:

- a. het uitzicht op het bestaande bedrijventerrein in België zoveel als mogelijk is afgeschermd; bijvoorbeeld door over de hele lengte een grondwal van 5 m hoog aan te leggen met bomen en struiken;
- b. op het huidige bedrijventerrein Lanakerveld een zonneweide met toebehoren van circa 32 ha gerealiseerd en in stand gehouden wordt, voor een periode van minimaal 15+1 en maximaal 25 jaar. De grond wordt in erfpacht uitgegeven;
- c. tussen de zonneweide en het fietspad een groenstrook wordt aangelegd en in stand wordt gehouden van ca. 4-5 meter hoog, ter afscherming van de zonneweide;
- d. omwonenden en burgers van Maastricht kunnen participeren in de zonneweide;
- e. een burgerinitiatief verder kan worden uitgewerkt en gerealiseerd op ca. 2 ha grond voor het plaatsen van zonnepanelen. De 2 ha wordt uitgegeven in erfpacht aan de burgers voor een

periode van minimaal 15+1 en maximaal 25 jaar waarbij een nog nader bepaald percentage van de opbrengst ingezet kan worden voor de financiering van lokale duurzaamheidsprojecten. Hiervoor zal te zijner tijd een afzonderlijk voorstel worden uitgewerkt. Het aantal deelnemers dat uiteindelijk betrokken kan worden bij dit burgerinitiatief is afhankelijk van de bereidheid tot deelname en het investeringsvolume per deelnemer. Verwacht wordt dat ca. 4.000-5.000 zonnepanelen geplaatst kunnen worden op deze 2 ha en dat ca. 450 huishoudens kunnen deelnemen aan dit burgerinitiatief (bijlage 4).

➤ **Wensen van bewoners**

Op basis van deze inzichten, gezamenlijke belangen en wensen heeft de gemeente een proces in gang gezet dat geresulteerd heeft in een buurtpanel. De gezamenlijke opdracht - van het buurtpanel en de gemeente - was gericht op het creëren van een win-win situatie door het ontwikkelen van een gezamenlijke gedragen landschappelijke visie op het Lanakerveld, het ophalen van wensen van omwonenden voor de aanleg van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide voor omwonenden en inwoners van Maastricht.

Op advies van het buurtpanel zijn drie belangrijke thema's benoemd om verder uit te werken. Deze thema's zijn:

- a. De inrichting van het gebied Lanakerveld en de landschappelijke inpassing van de zonneweide;
- b. Wensen voor de zonneweide;
- c. Participatiemogelijkheden in de zonneweide voor inwoners.

Ad a.

In meerdere bijeenkomsten met het buurtpanel zijn discussies gevoerd en is nagedacht over de ontwikkelingen in het gebied en in België, in relatie tot de gebiedsvisie Lanakerveld. Deze vragen zijn de revue gepasseerd en besproken: 1) Wat zijn de uitgangspunten van de gebiedsvisie? 2) Welke ontwikkelingen zijn er in het gebied en over welke ontwikkelingen heeft besluitvorming plaatsgevonden? 3) Wat is de relatie van de gebiedsvisie met het bestemmingsplan? 4) Wat zijn de ontwikkelingen in België?

De antwoorden vindt u terug in een concept Landschapsvisie Lanakerveld. De landschapsvisie Lanakerveld is een landschappelijke uitwerking van het inrichtingsconcept voor de Albertknoop die in 2014 is goedgekeurd door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, de gemeente Lanaken en gemeente Maastricht. Het inrichtingsconcept is de basis voor de engagementsverklaring die in 2014

is ondertekend en begin 2018 is vernieuwd met een kleine aanpassing van de grens van het E.N.A. gebied.

Het buurtpanel heeft de volgende wensen voor de inrichting van Lanakerveld en de inpassing van de zonneweide:

- Het zicht op het Belgische bedrijventerrein wordt beperkt door een grondwal met bomen en struiken langs de grens met België;
- Een grensoverschrijdend wandel-fietspad dat aansluit op het Belgische fietsroutenetwerk;
- De huidige bestemming aanpassen zodat het bedrijventerrein in de toekomst alleen gebruikt mag worden als zonneweide;
- Ontsluiting van de zonneweide via België;
- De zonnepanelen niet zichtbaar zijn voor omwonenden.

Een voor de omwonenden belangrijke wens is het beperken van het zicht op de Belgische industrie door een grondwal. Daarom werd een haalbaarheidsonderzoek aan beide zijden van de grens uitgevoerd.

Inmiddels is het onderzoek afgerond en de conclusie is dat wij aan de wens om het zicht te beperken kunnen voldoen, maar niet via een grondwal van ca. 5 meter hoog.

Hiervoor zijn een aantal concrete oorzaken:

- I. De bestaande aanvoerroutes voor het transport met grond (ca. 5.000 tot 10.000 vrachtwagens), zijn ongeschikt
 - Via de wijken Caberg en Malberg: Deze route loopt voor een aanzienlijk deel over erfonthutingswegen, zoals de Van Akenweg, die niet geschikt zijn voor zoveel zwaar vrachtverkeer. De verkeersveiligheid en leefbaarheid zou in het gedrang komen.
 - Via Smeermaas: Momenteel wordt het kruispunt in Smeermaas heringericht. Gemeente Lanaken geeft aan dat de leefbaarheid in de kern van Smeermaas als gevolg van de grote hoeveelheid verkeer al laag is. Het is onwenselijk om drie jaar extra vrachtwagens door de kern van Smeermaas te laten rijden. Bovendien conflicteert de aanvoer van grond (die mogelijk start in november 2018) met het afsluiten van de Maastrichterweg (N77) tot maart 2019. Tenslotte liggen de ontsluitingsweg langs de KMO-zone en ter

hoogte van het perceel van Keulen en Naguy (weg 3a) niet tot aan landsgrens. Er kan dus niet gereden worden tot aan het bedrijventerrein op Nederlandse zijde.

- Via de Tweekronenlegerweg. Ook de derde route is geen optie. Tot maart 2019 geldt dit als 'way-out' voor omleidingsverkeer richting de 2e Carabinierslaan (N2), waardoor het grondtransport tegen het verkeer in zou moeten rijden. In de periode na maart 2019 zal het ENA fietspad aangelegd worden en zal de Leembank de grondwerken continueren, waardoor de verbinding via de Tweekronenlegerweg komt te vervallen. Tenslotte geldt ook hier dat de ontsluitingswegen niet tot het bedrijventerrein op Nederlandse zijde komen.
- II. Daarnaast komt in het wachtbekken van de recent gerealiseerde KMO-zone op Europark - net als op andere plaatsen in het Lanakerveld - de rugstreeppad voor. De rugstreeppad is opgenomen in het Vlaamse Soortenbesluit (categorie 3) en is streng beschermd (de Europese Habitatrichtlijn en de Conventie van Bern). Als hier een grondwal komt, valt het wachtbekken in de schaduw wat een negatieve impact zal hebben op de bestaande populatie. In dit gebied geven ze de voorkeur aan ondiepe plassen met weinig vegetatie en weinig schaduw. De grondwal zou het leefgebied van de pad versnipperen.
- III. Momenteel wordt onderzocht of een grondwal problemen kan opleveren voor de afwatering. De laatste jaren zijn in dit gebied problemen geweest door wateroverlast, wat mogelijk nog zal verslechteren door een grondwal.

Om het zicht op de Belgische industrie zoveel mogelijk te beperken zoeken wij nu samen met de gemeente Lanaken naar oplossingen. Het visuele aspect, de oorspronkelijke reden om een zichtwal aan te leggen, wordt hierbij uitdrukkelijk meegenomen.

Tussen het Europark en de zonneweide wordt nu gedacht aan een gegradeerde buffer, voorzien met streekeigen bomen en struiken, enkele open, grazige plekken en poelen voor de rugstreeppad, waardoor een ecologische verbinding ontstaat. Hier gaat het dan om een bredere, buffer die mede dient om het bedrijventerrein te onttrekken aan het zicht van de inwoners van Caberg en Malberg.

Eventueel kan een grondwal van +/- 1,2m met gracht gemaakt worden zoals langs het huidige fietspad. Momenteel onderzoekt een adviesbureau in opdracht van de gemeente Lanaken de mogelijkheden van stapstenen en corridors tussen de poelen op en rondom het bedrijventerrein (ook op Nederland grondgebied).

Als deze buffer direct wordt aangelegd en 3 jaar groeit, dan heeft dit hetzelfde effect als dat binnen 3 jaar een grondwal is gerealiseerd qua visuele afscherming.

Van belang is tevens dat in 2014 een inrichtingsconcept voor dit gebied (Albertknoop) werd goedgekeurd door de provincies Belgisch en Nederlands Limburg, de gemeente Lanaken en de gemeente Maastricht. Dit inrichtingsconcept vormde de basis voor de engagementsverklaring die in 2014 werd ondertekend en begin 2018 werd vernieuwd. Het inrichtingsconcept omvat de gemeenschappelijke visie voor dit gebied. Door de knelpunten bij de realisatie van een grondwal, is er geen aanleiding om mogelijke aanpassingen in het bestaande concept te bespreken.

Ad b:

De wensen van het buurtpanel voor de zonneweide zijn dat:

- Duurzame zonnepanelen worden geplaatst;
- Tijdens de bouw geen vrachtverkeer door de woonwijk gaat;
- Begrazing plaatsvindt door schapen;
- Bij voorkeur liever kleine zonneweides realiseren dan één grote.

Ad c.

De wensen van het buurtpanel voor de participatiemogelijkheden in de zonneweide zijn dat:

- Meest optimale participatiemodel (Postcoderoosproject, Zondelen);
- Inkoop goedkope zonnepanelen (bewoners Lanakerveld hebben 1e recht van koop);
- Ondersteuning burgerproject "Kom van dat dak af".

In bijlagen 2 en 3 treft u het volledige overzicht van de wensen van buurtbewoners en wordt gemotiveerd aangegeven welke wensen worden meegenomen in de openbare Europese aanbesteding en de concept Landschapsvisie Lanakerveld waarin de wensen van het gebied zijn uitgewerkt.

Voor de visualisatie van de landschappelijke inpassing van de zonneweide Lanakerveld in het totale gebied heeft Geonius in overleg met het buurtpanel en de specialisten van de gemeente 3D visualisaties gemaakt. Op basis van het huidige ontwerp worden 107.736 zonnepanelen geplaatst. De 3D visualisaties kunt u bekijken op: www.gemeentemaastricht.nl/over-maastricht/projecten/west/zonneweide.

Rol van de gemeente

Mogelijke rollen die de gemeente in dit project kan vervullen zijn:

1) ontwikkelaar, 2) investeerder, 3) concessiegever, 4) actief faciliteren, en/of 5) passief faciliteren.

De rollen die de gemeente in dit project wil vervullen zijn:

- a. concessiegever in verband met de uitgifte van de gronden in erfpacht. In deze overeenkomst kunnen afspraken worden vastgelegd over commerciële condities, looptijd, participatiemogelijkheden e.d.;
- b. actief faciliteren in verband met het verstrekken van de omgevingsvergunning, medewerking verlenen aan de wijziging van het bestemmingsplan;
- c. passief faciliteren door medewerking te verlenen aan participatiemodellen en burgerinitiatieven.

De gemeente zal gezien het grote investeringsvolume en mogelijke risico's in dit project niet de rol van ontwikkelaar/investeerder vervullen en de gronden in erfpacht uitgeven. Via een openbare Europese aanbestedingsprocedure wordt de juiste investeerder geselecteerd. De geselecteerde investeerder/ontwikkelaar/exploitant is eindverantwoordelijk voor de wijziging van het vigerende bestemmingsplan, het verkrijgen van de Omgevingsvergunning en het afsluiten van een anterieure overeenkomst.

III. Argumenten.

Proces:

In de periode na de instemming van het collegebesluit (voorbereiding tot ontwikkeling zonneweide), zijn één-op-één keukentafel gesprekken gevoerd met omwonenden uit de buurten Malberg en Oud

Caberg en is de zonneweide Lanakerveld als initiatief besproken. De conclusie van deze gesprekken was dat de bewoners 'gematigd positief' stonden tegenover het initiatief van de zonneweide, maar er waren ook kritische vragen.

Naast het initiatief van de zonneweide heeft de buurtbijeenkomst ook uitgewezen dat omwonenden zich zorgen maken over de, in hun beleving willekeurige, ontwikkelingen in Lanakerveld en werd er aangedrongen op een integrale gebiedsbenadering van het Lanakerveld en van het Grensoverschrijdend Gebiedsgericht strategisch plan van december 2006.

Het is daarnaast bekend dat er vanuit de directe omgeving weerstand is tegen de komst van een zonneweide. Deze weerstand richt zich niet tegen duurzaamheid in zijn algemeenheid, maar op de opoffering van de grond (nu tijdelijk verpacht t.b.v. landbouw) voor een zonneweide. Van een aantal omwonenden is bekend dat zij de gronden willen behouden voor het landschap en/of de uitoefening van landbouw. Eenzelfde weerstand is dus ook aanwezig tegen de mogelijke komst van bedrijven, ondanks de vaststelling van de bestemming "Uit te werken bedrijventerrein" in 2002.

Ook is gedurende het proces gebleken dat er vanuit de directe omgeving, ondanks meerdere uitnodigingen van de bewoners uit de wijken Oud- Caberg en Malberg (met name m.b.t. participatiemogelijkheden), weinig animo is om naar bijeenkomsten te komen en samen met de gemeente mee te denken over de komst van een zonneweide. Of genoemde weerstand gedeeld wordt door de meerderheid van de omwonenden is niet bekend. Een indicatie hiervoor is terug te vinden in bijlage 1b en bijlage 5. Op 2 februari 2017 en 10 mei 2017 is respectievelijk een inloopavond en een vervolgbijeenkomst georganiseerd voor de buurt en is de buurt geïnformeerd over de zonneweide. Het doel van de inloopavond was het beantwoorden van vragen en het ophalen van nieuwe vragen, goede suggesties en ideeën. In de bijeenkomst van 10 mei 2017 is een buurtpanel opgericht. Het buurtpanel heeft gedurende het gehele proces samen met de gemeente nagedacht over de optimale inrichting van het gebied, de inpassing van de zonneweide in het landschap en de invulling van de verschillende participatiemodellen. Daarbij is ook gekeken naar de optimale situatie voor de omwonenden. Door samen te werken met het buurtpanel zijn de ideeën en wensen van verschillende invalshoeken van omwonenden bekeken en meegenomen in het proces. Dit hebben wij gedaan door het buurtpanel goed te informeren over de ontwikkeling van de zonneweide. Ook hebben we aangegeven op welke wijze de omwonenden zelf een rol kunnen

spelen in het proces. Samen met het buurtpanel hebben wij wensen opgehaald die wij ter besluitvorming aan het college en de raad hebben voorgelegd.

Smart Energy Cities

Zoals eerder aangehaald is er vanuit de omgeving weinig belangstelling getoond voor de zonneweide in het algemeen en de participatiemogelijkheden in het bijzonder.

Dit heeft geresulteerd in de ondersteuning vanuit de Smart Energy Cities. Smart Energy Cities is een publiek - private samenwerking van het ministerie van EZK het ministerie van BZK, Netbeheer Nederland, de topsectoren Urban Energy en ClickNL. Binnen dit samenwerkingsverband is de Smart Energy Cities aanpak ontwikkeld. Deze aanpak richt zich op het versnellen van de energietransitie van wijken in Nederland waarbij de sociaal/maatschappelijke benadering gelijktijdig wordt gecombineerd met technische/economische innovaties. In de aanpak voor Maastricht is gekozen om met een technische en sociale analyse van de wijken specifieke kennis te ontwikkelen omtrent mogelijkheden voor de energietransitie.

Om goed aan te sluiten bij de mogelijkheden en de behoeften van de bewoners en innovatieve mogelijkheden is de hulp ingeschakeld van een innovatiecoach en creative producer van de Green Deal Smart Energy Cities. Deze hebben de wijken in kaart gebracht door het combineren van diverse datasets uit de gemeentelijke basisadministratie, de energiewijzer en duurzaamheidsmonitor en de openbare gegevens omtrent de energielabels van de woningen. Vervolgens is op basis van deze scan gekozen om in het bewonersonderzoek te koersen op een gebalanceerde mix van oude en nieuwe bewoners, bewoners uit lage inkomens en middeninkomens, gezinshuishoudens en alleenstaanden.

Daarvoor is een enquête ontwikkeld die op openbare plekken in de wijken is afgenomen. In totaal zijn 25 interviews afgenomen, 15 in Malberg en 10 in Oud Caberg. Hoewel deze enquête niet representatief is, is naar voren gekomen dat veel van de geïnterviewde bewoners ambities hebben op het gebied van verduurzaming van de eigen woning c.q. reductie van het eigen energieverbruik.

Over het algemeen lieten de interviews een positief beeld zien over de Maastrichtse ambities richting Klimaatneutraal 2030 en werd door 75% van de ondervraagden positief gereageerd op de mogelijk

geplande zonneweide. Over de aanpak Smart Energy Cities is de raad via een Raadsinformatiebrief van 15 september 2017 geïnformeerd en in bijlage 5 kunt u het Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie nalezen.

Ondanks het gegeven dat een zonneweide, in relatie tot bijvoorbeeld een bedrijventerrein, voor veel minder overlast zorgt, de zorgvuldigheid van een transparant gevoerd proces, de betrokkenheid van buurtbewoners en de ondersteuning vanuit de Smart Energy Cities, blijven er dus voor- en tegenstanders. Getracht is te streven naar een 'win-win-situatie' voor alle betrokkenen. De bespreking van het zicht op de Belgische industrie en de optimale participatiemogelijkheden in de zonneweide hebben daar geen verandering in gebracht. Zoals al eerder aangegeven heeft de gemeente Maastricht een forse ambitie op het gebied van klimaatneutraliteit en deze opgave is zo omvangrijk is dat iedereen er vroeg of laat mee te maken krijgt en een bijdrage zal moeten leveren aan de doelstelling. Met de komst van de zonneweide wordt een significante bijdrage geleverd aan de vermindering van de CO2 uitstoot.

In bijlage 5 treft u het rapport Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie aan.

IV. Alternatieven.

Gedurende het proces zijn door verschillende raadsleden vragen gesteld over o.a. alternatieve locaties voor de zonneweide. Na onderzoek van de verschillende locaties, al dan niet in eigendom van de gemeente Maastricht, is geconcludeerd dat deze om technische-, financiële-, juridische, planologisch - en/of organisatorische redenen niet geschikt zijn. Geconcludeerd is dat het bedrijventerrein Lanakerveld op alle fronten en mede gezien de omvang, de meeste kans biedt op een daadwerkelijke realisatie van een zonneweide en daarmee een wezenlijke bijdrage levert aan onze klimaatdoelstelling. Voor de beantwoording van de vragen verwijzen wij naar onze reacties van 31 oktober 2017 en 12 december 2017 respectievelijk aan Dhr. Bonder en Mevr. Nuyts.

V. Financiën.

De gemeente Maastricht geeft de gronden voor de zonneweide (ca. 30 ha) en een burgerinitiatief (ca. 2 ha) in erfpacht uit en blijft dus eigenaar van de gronden. Zij verleent een concessie voor de realisatie en instandhouding van een zonneweide (ca. 32 ha) voor een periode van minimaal 15+1

en maximaal 25 jaar. Indien na een bepaalde periode blijkt dat een burgerinitiatief om moverende redenen niet of ten dele wordt gerealiseerd, kan de 2 ha of het resterende deel overgedragen worden aan de concessiehouder. De hoogte van de jaarvergoeding (canon) van de grond aan de gemeente dient minimaal kostendekkend te zijn. Verder zullen er criteria worden opgenomen met het oog op participatiemogelijkheden voor omwonenden en burgers van Maastricht in de uitvraag voor de investeerder/ontwikkelaar/exploitant van de zonneweide Lanakerveld.

VI. Vervolg.

- Q4 2018: Uitwerken en opstellen Aanbestedingsleidraad Zonneweide Lanakerveld en opstarten van de openbare Europese aanbestedingsprocedure voor de selectie van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant;
- Q1-Q4 2019: Opstarten wijzigingsprocedure vigerend bestemmingsplan "Uit te werken Bedrijventerrein Lanakerveld";
Aanvraag Omgevingsvergunning;
Afsluiten concessie-overeenkomst;
Ontwerp en engineering zonneweide; Samen met buurtbewoners, gemeente Maastricht en initiatiefnemer participatiemogelijkheden verder uitwerken en uitvoeren;
- Q1 2020: Aanvraag SDE+ subsidie door initiatiefnemer;
- Q2-Q4 2020: Bouw en ingebruikname zonneweide Lanakerveld.

7. Participatie

Zie ook onderdeel Ad c van paragraaf 1. In de uitvraag van de investeerder/ontwikkelaar/exploitant wordt opgenomen, dat de winnende partij de verplichting op zich neemt om -rekening houdend met de wensen van de burgers- een optimaal participatiepakket te ontwikkelen en uit te voeren. In de uitvraag zal het participatiehoofdstuk extra worden gewaardeerd.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,
De Secretaris, De Burgemeester,
P.J. Buijtels. J.M. Penn-te Strake.

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 11 september 2018,
organisatieonderdeel BO-Ruimte, no. 2018-28206;

BESLUIT:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van het doorlopen traject;
2. In te stemmen met de Landschapsvisie Lanakerveld als uitgangspunt voor de verdere ontwikkeling van het gebied;
3. In te stemmen met een aanbestedingstraject om de zonneweide te kunnen realiseren;
4. Het college opdracht geven de wettelijke procedures voor te bereiden en op te starten voor de feitelijke realisatie van de zonneweide;
5. In te stemmen met de wijze waarop wordt voorgesteld uitvoering te geven aan de wensen van omwonenden in de Landschapsvisie Lanakerveld, de landschappelijke inpassing en ontwikkeling van de zonneweide en de participatiemogelijkheden in de zonneweide, zoals aangegeven in bijlage 2;
6. In te stemmen met een gezamenlijke uitwerking van de ecologische verbindingzone op en langs de landsgrens met de gemeente Lanaken (België) en/of concessiehouder.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van
de griffier, de voorzitter,

Bijlage_1: behorende bij het raadsvoorstel van oktober 2018

Uitwerking programma en wensen Buurtpanel Zonneweide

Inleiding :

Het college heeft in 2016 besloten om het proces in gang te zetten voor de ontwikkeling van een zonneweide in Lanakerveld met een omvang van ca. 30 ha voor de komende 25 jaar.

Op 10 mei 2017 zijn omwonenden uitgenodigd om mee te denken over de mogelijke komst van een zonneweide en wensen te formuleren die meegenomen kunnen worden bij een aanbesteding.

Het doel van het buurtpanel is, door het verkrijgen van meer informatie over een aantal hoofdthema's, een gefundeerde mening te kunnen vormen, om zodoende ook een beter advies uit te kunnen brengen.

Vooraleer zij dit doen, volgt er een terugkoppeling over hun bevindingen naar de andere omwonenden.

Het advies wordt, evenals het ambtelijk advies, voorgelegd aan het bestuur ter besluitvorming.

Hoofdthema's:

- 1. Ontwikkelingen en gebiedsvisie Lanakerveld**
- 2. Zonneweide en landschappelijke inbedding**
- 3. Participatiemogelijkheden/Kansen voor de buurt**

Met betrekking tot de gebiedsvisie en de landschappelijke inbedding van een zonneweide, is gewerkt met een gebiedsinformatiemodel.

Met betrekking tot kansen voor de buurt, willen we de mogelijkheden breder communiceren met alle omwonenden (hiertoe worden alle omwonenden uit de wijken Oud Caberg en Malberg uitgenodigd)..

Samenvatting en wensen m.b.t.:

- **Ontwikkelingen en Gebiedsvisie Zouwdal;**
- **Zonneweide algemeen en landschappelijke inpassing;**
- **Participatiemogelijkheden.**

➤ Ontwikkelingen en Gebiedsvisie Zouwdal:

Uitgangspunt:

In Lanakerveld wordt door bewoners aangegeven dat er een gebiedsvisie ontbreekt. Veel omwonenden hebben het gevoel telkens geconfronteerd te worden met ontwikkelingen waar men niet blij mee is. Men heeft behoefte aan een vastgestelde visie. Om deze reden is besloten om voorafgaand aan de uitwerking van het initiatief Zonneweide, de ontwikkelingen in het gebied Lanakerveld te inventariseren en wensen van omwonenden zoveel mogelijk mee te nemen.

Wat houdt een gebiedsvisie in:

Een visie is vooral een strategisch beleidsdocument, een leidraad. Hierin wordt op hoofdlijnen een wensbeeld beschreven over de ruimtelijke ontwikkeling van een bepaald gebied.

Hoe lang blijft een visie staan.

Een visie wordt gemaakt voor een langere periode van tenminste 10 jaar.

Hoe bindend is een visie.

Een visie heeft pas status als hij bestuurlijk is vastgesteld. Een structuur- of gebiedsvisie is niet juridisch bindend voor anderen dan de gemeente zelf. Beleid dat in de visie is opgenomen, moet de gemeente eerst in bestemmingsplannen uitwerken en vastleggen, daarmee krijgt het zijn juridische status..

Hoe komt een visie tot stand.

Participatie en inspraak zijn belangrijk bij de totstandkoming van een gebiedsvisie. Een visie die samen met bewoners, bedrijven en instellingen van een gebied wordt opgesteld heeft meer draagvlak. Dit kan door middel van bijeenkomsten, gesprekken, enquêtes of reacties.

Wat is het doel van een visie.

Het is een paraplu waaronder alle plannen en projecten op het gebied van ruimtelijke ordening in een bepaald gebied vallen.

Hoe gaat de gemeente om met een visie.

De gemeente bepaalt zelf op welke wijze en in welke vorm een gebiedsvisie tot stand komt.

Wat is de huidige gebiedsvisie. Wat is al vastgelegd?

Het gebied waar de zonneweide is geprojecteerd, maakt deel uit van het plangebied waarvoor in 2007 het 'grensoverschrijdend gebiedsgericht strategisch plan Albertknoop' is vastgesteld.

Uitgangspunt van dit plan was het realiseren van een grensoverschrijdend bedrijventerrein in combinatie met behoud en waar mogelijk het versterken (vergroenen)

van de groene buffer, het Zouwdal. De groene zone was (en is) onder andere bedoeld ter afscherming van de bestaande en toekomstige bedrijvigheid.

Om van visie tot meer concrete plannen te komen, is in 2012 door de Stuurgroep Albertknoop het 'Inrichtingsplan Albertknoop 2012' goedgekeurd. In deze Stuurgroep zijn bestuurders vertegenwoordigd van de vier Albertknooppartijen, dat zijn de beide provincies Limburg en de gemeenten Lanaken en Maastricht.

Rekening houdend met de afgegeven hoofdkaders (strategisch plan Albertknoop 2007), is door de landschapontwerpers bij het 'Inrichtingsplan Albertknoop 2012' meer concreet gekeken naar het (her)inrichten van het Zouwdal. **Er is gezocht naar een haalbaar plan met behoud van kleinschalige akkerbouw in combinatie met het afschermen van (toekomstige) bedrijven, het versterken van de natuur en het stimuleren van recreatief gebruik.** Omdat het een groot gebied betreft met grensoverschrijdende werken, is er sprake van een meerjarige aanpak. Inmiddels zijn er al onderdelen van het plan gerealiseerd of in uitvoering, andere onderdelen zijn in voorbereiding. Een voorbeeld hiervan is de aanleg van een grondwal rondom de steenfabriek Wienerberger.

Wat is de relatie met een bestemmingsplan?

Een structuur/gebiedsvisie is niet juridisch bindend voor anderen dan de gemeente zelf. Beleid dat in de structuurvisie is opgenomen, moet de gemeente eerst in bestemmingsplannen uitwerken en vastleggen voordat het een juridische status krijgt.

Ter plaatse geldt de bestemming 'Uit te werken bedrijventerrein'. In de voorschriften is aangegeven dat bedrijven tot en met categorie 4(A) zijn toegestaan. Dit betekent dat de gemeenteraad jaren geleden besloten heeft voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein.

Ondertussen heeft de gemeenteraad deze zone aangewezen als reservelocatie, met als extra (zoek)opdracht de ontwikkeling van een duurzame invulling (Bedrijvensvisie).

De zonneweide zou gezien kunnen worden als een elektriciteitsproductiebedrijf. Er is echter geen rechtstreekse bouwtitel. Daarom dient er een planologische procedure te worden gevolgd om de zonneweide mogelijk te maken.

Een nieuw bestemmingsplan is niet noodzakelijk.

Het vigerende bestemmingsplan is inmiddels ouder dan 10 jaar, dit heeft overigens geen gevolgen voor de planologische status.

Past de nieuwe bestemming in het POL ?

In het POL2014, "Voor de kwaliteit van Limburg" is het als volgt verwoord, "Ten aanzien van het aanbod aan bedrijventerreinen geldt dat Zuid-Limburg op dit moment, op basis van de huidige restcapaciteit (circa 486 ha), een uitgiftehorizon heeft die reikt tot 2029. Vanuit die wetenschap is het van belang om te sturen op kwaliteit van bedrijventerreinen en kansen te benoemen en te benutten, Het is dus niet nodig om nieuwe bedrijventerreinen te

ontwikkelen. vanuit regionaal belang en in samenhang met logistiek, stedelijkheid en landschap.

De gronden voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein zijn in de periode 2002-2005 door de gemeente aangekocht en de jaarlijkse verpachting is per 2014 ingevoerd. De gemeente heeft de locatie Lanakerveld bestemd als bedrijventerrein lang voor de vaststelling van het POL en is daarom niet aan te merken als een nieuw bedrijventerrein. **Wel stelt het POL de voorwaarde dat de ruimte zorgvuldig en duurzaam gebruikt dient te worden en er sprake moet zijn van een 'hard plan' op een reserveringslocatie die tijdelijk niet ontwikkeld wordt als bedrijventerrein.**

Welke ontwikkelingen zijn er in het gebied en over welke ontwikkelingen heeft al besluitvorming plaatsgevonden.

Ontwikkelingen België

GRUP (Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan, Belgische equivalent voor het Nederlandse Bestemmingsplan)

Het GRUP Albertknoop is inmiddels vastgesteld door de Vlaamse overheid. Bij concretisering van de in het GRUP opgenomen mogelijkheden in de vorm van vergunningsaanvragen zal, zo schrijft het GRUP voor, een inrichtingsstudie worden opgesteld, waarin concrete stedenbouwkundige voorwaarden worden opgenomen.

Het Belgisch (ruimtelijk) systeem kent geen bestemmingsplannen zoals wij die kennen met o.a. concrete maten, bouwmassa's etc.. Ze zijn dat dus niet gewend en werken op dit gebied anders dan wij.

Ze hebben RUP's (ruimtelijke uitvoeringsplannen) met daarin globaal de bestemmingen aangegeven, het is dan aan de betreffende gemeente om daar invulling aan te geven. Als er bouwplannen komen die binnen de bestemming passen, vraagt de gemeente Lanaken aan de initiatiefnemer van het plan om een inrichtingsstudie op te stellen. Deze studie moet aantonen dat een bouwplan ruimtelijk past. De gemeente Lanaken beoordeelt dit.

Maastricht heeft hier dus feitelijk geen (directe) invloed op. Mede gelet op de beperkte afstand tussen de bestaande en toekomstige bedrijven aan Belgische kant en het wonen aan Maastrichtse kant, heeft de gemeente Maastricht hierover een zienswijze ingediend bij de Vlaamse overheid. Dit heeft de Vlaamse overheid ertoe bewogen de gemeente Lanaken te adviseren, om voor dit gebied, (samen met Maastricht) een masterplan op te stellen. In dit masterplan worden o.a de bouwkaders opgenomen waaraan de in België vereiste inrichtingsstudies (per bouwaanvraag) moeten voldoen.

Omdat er in het GRUP Albertknoop o.a. geen sprake is van een maximale bouwhoogte, gaan we dit alsnog proberen te regelen middels het masterplan. We hopen dat Lanaken mee wilt werken aan de vaststelling van een maximale bouwhoogte

We gaan proberen om tot een masterplan te komen met daarin bij het gebied passende maten.

Samen met de gemeente Lanaken bespreken we:

- **het opschuiven van de bedrijvenbestemming (inmiddels geregeld)**
- **het realiseren van een grondwal met afschermend groen (in uitvoering)**
- **het afgraven van het Belgische gebied.**
- **afspraken over de maximale geluidbelasting op de gevels woningen Maastricht (geregeld in Benelux-beschikking)**
- **de maximale bouwhoogte/bouwmassa etc.**

Basispunt: Wonen met Industrie op korte afstand is geen 'match', maar we proberen het zo goed mogelijk in te vullen.

Dat er op Belgisch gebied een bedrijvenbestemming geldt, is een gegeven dat we niet van kunnen veranderen. Sterker nog, ook de gemeente Maastricht is voorstander van een grensoverschrijdend bedrijventerrein op Belgisch en Maastrichts grondgebied.

De gemeente Maastricht voert dus veelvuldig overleg met de gemeente Lanaken. Samen wordt gezocht naar oplossingsrichtingen voor grensoverschrijdende situaties.

Er ligt inmiddels een vorm van overeenkomst (Engagementsverklaring) met daarin diverse afspraken tussen Lanaken en Maastricht, in deze overeenkomst gaan we nu ook vastleggen dat we samen gaan werken aan een masterplan voordat er bedrijven komen. Er ligt immers (slechts) een advies van de Vlaamse overheid om een masterplan op te stellen, dus geen verplichting.

Voor het beeld, er worden pas over 10-15 jaar nieuwe bedrijven verwacht op het **ENAterrein**. Voor het gebied waar al bedrijven liggen (het **Europark**) is de rand nagenoeg volgebouwd met bedrijven en dit geeft dus een goed beeld van de bouwhoogte. Door overleg met Lanaken, hebben we kunnen regelen dat er langs de landsgrens ter hoogte van het Europark, bedrijfsgebouwen komen van maximaal 12 meter hoog en geen productiebedrijven (met geluid, geur etc.).

Winst (voor Maastricht) van het nieuwe RUP Albertknoop is dat de **bedrijvenbestemming bij de Kop Zouwdal een kleine 200 meter opschuift richting Belgische kant en dus verder van de Maastrichtse woningen**. Eerst gold de bedrijvenbestemming tot aan de landsgrens, dat is nu opgeschoven en dus ook juridisch verankerd in het nieuwe RUP.

Grondwal

Zoals al eerder aangegeven wordt er rondom de steenfabriek Wienerberger een grondwal aangelegd. Het plan van de grondwal, tot hoe ver en hoe hoog, welke beplanting etc. is bekend en meerdere keren toegelicht aan de buurt, met impressies, doorsneden etc.

Geluid

Situatie (in het kort).

De Belgische wet- en regelgeving kent (in tegenstelling tot de Nederlandse wetgeving) op gebied van geluid niet het systeem van optellen (cumulatief). Nederland kent dat wel. Bij het invullen van een bedrijventerrein wordt in België per aanvraag bekeken of een plan past binnen de regelgeving en zo ja, dan wordt vergund.

Gelet op de Maastrichtse woningen op bepaalde afstand van het bestaande en het nog te realiseren bedrijfsterrein op Lanakens grondgebied is het vanuit Maastrichts oogpunt zeer wenselijk om een vaste en maximale norm voor het gehele gebied te hebben (cumulatief, die ook door de Belgische overheden wordt gerespecteerd. Met de afspraak max. 53dB(A) cumulatief voor het hele grensoverschrijdende gebied, hebben we de vaste waarde te pakken.

Zodra de norm 53dB(A) is bereikt, houdt het op met vergunnen. Middels de zogenaamde Beneluxbeschikking wordt de max. 53dB(A) juridisch geregeld.

Voor dit gebied achten we, vanuit ons eigen beleid, een norm van 50 - 55 dB(A) toelaatbaar. Met de max. 53 zitten we daar precies midden in.

Er worden nadere afspraken gemaakt over het regelmatig monitoren en evalueren van de geluidsbelasting.

Ontwikkelingen aan Nederlandse zijde:

Grondwal

Op verzoek van de omwonenden wordt op dit moment ook gekeken naar de mogelijkheid om een grondwal (ca. 100.000 m3) met begroeiing te realiseren voor het Europark. Nog deze maand vindt er een bijeenkomst plaats om met name de financiële haalbaarheid inzichtelijk te maken. Van belang is dat Maastricht een aantal projecten kent waar sprake is van een grondoverschot. Door slimme samenwerking liggen er mogelijk kansen. Daarnaast dient voor het verkrijgen van een vergunning nut en noodzaak vastgesteld te worden. Hiertoe wordt in ieder geval een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Specialististen verwachten dat de resultaten zullen tegenvallen (< effect).

Fietspad

Eén van de door de raad gestelde kaders is het stimuleren van het recreatief gebruik in dit gebied. In dat kader is een grensoverschrijdend wandel- en fietspad bedacht dat tevens aansluit op het Belgische fietsroutenetwerk.

Op Maastrichts grondgebied is al een gedeelte van dit pad gerealiseerd. Momenteel wordt in nauw overleg met de gemeente Lanaken de aansluiting op dit pad en verdere verbindingen, onder andere richting Lanaken en Albertkanaal, voorbereid. Realisatie is gepland in 2018. Er is een suggestie gedaan om het reeds gerealiseerde pad op te breken en te verplaatsen richting landsgrens.

Los van het financiële aspect, is dit in meerdere opzichten niet wenselijk. Door de ontwerpers is met name gezocht naar het realiseren van logische en aantrekkelijke verbindingen, daarnaast heeft de situering van het pad ook relatie met de agrariërs die gebruik maken van dit pad om hun percelen te bereiken. Het is overigens de vraag of het wandelen en/of fietsen tussen de achterkant van de Belgische bedrijven (Europark) en de eventuele zonneweide uitnodigend is voor de recreant. Meer informatie kunt u vinden op: <http://albertknoop.eu/2016/11/albertknooppartners-ondertekenen-samenwerkingsovereenkomst-grenspad/>

Zonneweide

Een optie ruimtelijk gezien, is het voor bedrijven bestemde gebied in te zetten als zonneveld. Wat betreft geluid en visuele hinder is dit minder storend dan een bedrijventerrein. Gezien de duurzaamheidsaspecten, zou een zonneweide mogelijk kunnen, indien we daar wel een mooie ruimtelijke inpassing aan geven. Een visie op de landschappelijke inpassing met de zonneweide is dan echter noodzakelijk, waarbij het zicht op de Belgische industrie en de visuele impact van het zonneveld zelf belangrijke aandachtspunten zijn. Verbreding van de groene rand rondom het bestaande fietspad en het doorzetten in westelijke richting lijkt daarbij een belangrijk onderdeel te zijn. In die zin kan het zonneveld ook juist een kans bieden om tot een betere afscherming van de Belgische Industrie te komen.

Zouwdalveste fase 2

Voor de bouw van de 22 woningen is een ontwerp-bestemmingsplan opgesteld, het bestemmingsplan Zouwdalveste Fase 2. Het ontwerp van het bestemmingsplan ligt vanaf 10 juli gedurende zes weken ter inzage. Het college wil via de coördinatie-regeling vergunning verlenen voor het eerste blok woningen (22 in totaal).

Zijn er andere alternatieven denkbaar buiten de komst van een zonneweide of bedrijventerrein?

Vastgesteld wordt dat er op dit moment geen andere alternatieven denkbaar zijn.

Kan er een garantie worden afgegeven dat er geen fabrieken komen, maar het gebied voor zonnepanelen in gebruik blijft? Dat wil zeggen reserve locatie uit de bestemming. Voor wat hoort wat?

Door de panelleden werd de vraag gesteld of het mogelijk is de huidige bestemming te vernauwen in die zin, dat de grond alleen gebruikt mag worden als zonneweide.

Er kan volstaan worden met een uitwerkingsplan waarin we de toegestane bedrijfsactiviteiten beperken tot zonneweide (stroomopwekking), sec voor het deel van de zonneweide. De overige gronden met de uit te werken bedrijfsbestemming blijven dan zoals ze nu bestemd zijn.

Maar let op! Een blijvende garantie kan niet worden afgegeven. Bestemmingsplannen kunnen wijzigen.

Dit voorstel wordt meegenomen en voorgelegd ter besluitvorming.

Het moet minder en er moet meer respect zijn voor het areaal landbouwgrond. Wat gebeurt er met de boeren'.

Gemeente heeft grond van de eigenaren gekocht tegen een marktconforme prijs voor bedrijven. Vervolgens is door de gemeente de grond tijdelijk om niet ter beschikking gesteld in afwachting van de komst van fabrieken/ondernemingen. Vanaf 2014, 2015 worden tijdelijke pachtcontracten gehanteerd.

De huidige pachters/landbouwers (niet per definitie de oude eigenaren) zijn op de hoogte dat de huidige situatie een tijdelijke situatie is. In juli heeft een gesprek plaatsgevonden tussen wethouder en pachters. Hierin is nogmaals duidelijk aangegeven dat de gemeente voornemens is voorrang te geven aan haar duurzaamheidsdoelstellingen.

Inspraak bij gebiedsinrichting; ook bij het deel dat nu in gebruik is als landbouwterrein (hagen, bomen etc.).

Daartoe is dit buurtpanel in het leven geroepen, om (vertegenwoordigers) bewoners aan de voorkant mee te laten denken en wensen kenbaar te maken, zodat hiermee (zoveel mogelijk) rekening kan worden gehouden in het ontwerp.

Als en voor zover er landbouwgrond verdwijnt, hoe wordt de ecologische compensatie geleverd;

Er behoeft pas ecologische c.q. natuurcompensatie te worden gerealiseerd als er nieuwe ontwikkelingen worden beoogd op locaties, die nog geen bestemming hebben waarbinnen die ontwikkelingen kunnen worden gerealiseerd, en waar sprake is van feitelijk aanwezige flora- en faunawaarden.

Op de locatie waar de zonneweide is voorzien ligt al een bedrijfsbestemming die de ontwikkeling mogelijk maakt en er zijn ook geen (andere dan de dassenburchten) actuele natuurwaarden aanwezig.

Dat de gronden tijdelijk in gebruik zijn gegeven als agrarische grond is niet van belang.

Met betrekking tot de ontwikkeling van een zonneweide zal op het juiste moment onderzoek worden gedaan en wordt wet- en regelgeving adequaat opgevolgd. Indien noodzakelijk zal ecologische compensatie plaatsvinden.

Voortuitlopend hierop wordt met onze Belgisch burens al gekeken naar gezamenlijke oplossingen.

❖ Zonneweide algemeen en landschappelijke inpassing

Uitgangspunten:

Vanuit de markt is voldoende belangstelling voor de investering in en de ontwikkeling van een zonneweide van ca. 30 ha voor een periode van 15-25 jaar;
Het investeringsvolume en de risico's, van het in eigen beheer ontwikkelen en exploiteren van een zonneweide, kan gedragen worden door een externe partij.
Daarom wordt voorgesteld om samen met omwonenden, de uitvraag en aanbesteding voor de ontwikkeling van een zonneweide in Lanakerveld voor te bereiden.

Volledigheidshalve, gemeente en omwonenden formuleren eisen en wensen waar de investeerder bij de realisatie van de Zonneweide rekening mee dient te houden.

Ontsluiting/toegang naar de zonneweide?

Ontsluiting via Belgische kant heeft de voorkeur.
Frequentie van onderhoud is laag en periodiek dus geen dagelijks werkverkeer.
Dit komt over een met de wens om toegangswegen niet door het veld te laten lopen.
Uiteraard kan dit alleen met instemming van de gemeente Lanaken gerealiseerd worden. Op dit moment is het overleg opgestart. Nadere uitwerking van mogelijkheden kan na positieve besluitvorming.

Kunnen de panelen verlaagd worden aangelegd, waarbij we de grond gebruiken voor de groene borstwering?

Technisch is dit mogelijk, maar is het ook nodig?
De hoogte van de panelen is ca. 1.2 – 1.5 m. De groene afscheiding wordt ca. 3 m.

Wat betekent de landschappelijke inpassing van de Zonneweide?

Oriëntatie van de zonnepanelen (zuid opstelling of oost-west opstelling), hellingshoek van de panelen, kleur van de panelen, bereikbaarheid van de zonneweide, groene afscherming, veiligheid en beveiliging van de zonneweide, reflecties, archeologie, landschapselementen, natuur/ecologie e.d.

Wordt het een nogo-area (hekken e.d. i.v.m. vandalisme en sabotage)?

Naar alle waarschijnlijkheid zal de zonneweide worden afgeschermd met een hekwerk van minimaal 2.0 - 2,5 meter voorzien van begroeiing; de zonneweide wordt beveiligd door middel van camera's die op een mast zijn bevestigd. Het bezoeken van de zonneweide zal uitsluitend plaatsvinden onder begeleiding van een deskundige en op afspraak;

Hoe zit het met de waterafvoer?

Op de aarden ondergrond zal begroeiing plaatsvinden. Het hemelwater zal op natuurlijke wijze in de bodem infiltreren.
Mogelijk is het een idee om bij de inrichting van de zonneweide retentievoorzieningen aan te brengen. Dit met name om overlast bij zeer forse buien, die het huidige afwateringssysteem niet aan kan, op te vangen. Op deze plekken, waar de grond dus verlaagd is, zouden de panelen hoger geplaatst moeten worden.

Er moeten geen concessies worden gedaan aan het visueel afschermen en het areaal voor de panelen; het afschermen gaat voor!

Nadat het 3D info model klaar is kunnen we een indruk krijgen van de inpassing van de Zonneweide in het gebied. Insteek is dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn voor omwonenden.

Hoe liggen de panelen, hoe hoog komen ze?

Mogelijkheden qua oriëntatie zijn: zuid - opstelling of oost - west opstelling.

Hellingshoek: bij zuid-opstelling ca. 35 graden en bij oost-west opstelling 15 graden.

De afmeting van een zonnepaneel met een vermogen van 270-310 Wp bedraagt 1,95 x 0,99 meter. Als 4 zonnepanelen vanaf de grond in landscape boven elkaar worden geplaatst is de verticale hoogte 1,035 meter. Worden de panelen 50 cm boven de grond geplaatst, dan bedraagt de maximale hoogte 1,5035 meter.

Toch geen gebouwen of masten in ons veld?

Voor het omzetten van gelijkspanning naar wisselspanning zijn omvormers nodig. Afhankelijk van het vermogen, kun je deze qua afmetingen vergelijken met een trafohuisje in de wijk. De afmetingen van b.v. een 1 MW KSTAR omvormer zijn: 2,991 x 2,438 x 2,591 meter.

Er komt toch geen verlichting in de avond en nacht?

Het is niet de bedoeling dat de zonneweide 's - nachts wordt verlicht;

Wensen inzake inrichting Lanakerveld en inpassing Zonneweide

- Realisatie grondwal (ca. 100.000 m³) met begroeiing voor het Europark, zodat het zicht op de Belgische industrie tot een minimum wordt beperkt.
- Een grensoverschrijdend wandel- en fietspad dat tevens aansluit op het Belgische fietsroutenetwerk.
- Huidige bestemming te vernauwen in die zin, dat de grond alleen gebruikt mag worden als zonneweide.
- Ontsluiting via Belgische kant heeft de voorkeur; Geen vrachtverkeer door woonwijk
- Insteek is dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn voor omwonenden.

Samenvatting programma september en oktober 2017

Wensen inzake zonneweide en participatie

➤ Zonneweide Algemeen

Kunnen we een voorbeeld bekijken?

Op 27 september hebben we om een goed beeld te krijgen, een tweetal zonneweides bezocht in Breda en Zelzate.

Wat is het budget van de gemeente?

Er is geen gemeentelijk budget voor de realisatie van een zonneweide. Gezocht wordt naar een externe investeerder.

Wat is de opbrengst/winst/capaciteit van de zonneweide Netwerk/ wat kan de kabel aan?
Aan de westkant van Maastricht kan volgens opgave van Enexis maximaal 12 MW worden ingevoegd.

Voor grotere vermogens dient een kabel onder de Maas te worden aangelegd. Uitgaande van zonnepanelen van 310 Wp, afmetingen (1,95x0,99 meter) en 113.120 panelen, bedraagt de elektriciteitsproductie 32.717.608 kWh/jaar.

Kunnen we energie opslaan t.b.v. Omwonenden. Hoeveel?

Energie kan in diverse vormen worden opgeslagen, bv. In zogenaamde buurtaccu's van ca. 400 kW. Buurtaccu's worden momenteel ook ingezet om de zelf opgewekte zonne-energie van bv. 35 huishoudens op te slaan.

Is er sprake van fysieke impact: straling, lichtreflectie, geluid, warmte?

Zonnepanelen geven geen straling af.

Lichtreflectie is mogelijk maar sterk afhankelijk van de stand van de zon en de plaats van de ontvanger.

Zonnepanelen produceren geen geluid, de omvormers wel.

Uitgaande van ca. 30 omvormers bedraagt het geluidsniveau op de gevel van woningen ca. 20,3 dB(A)

De bijdrage van de omvormers op het totaal aan achtergrondgeluid is te verwaarlozen.

Voor zover nu bekend wordt de warmte, afkomstig van de zonnepanelen niet opgevangen en gebruikt voor andere doeleinden.

Onderhoud en fundering?

Onderhoud: periodiek schoonmaken panelen d.m.v. gedemineraliseerd water.

Fundering kan door middel van stelkonplaten dan wel via schroefpalen in de grond of een metalen frame waarop de panelen worden gemonteerd.

Kleur van de panelen

Blauw of (mat)zwart.

Zijn de zonnepanelen ook duurzaam gemaakt of kiezen we voor de goedkoopste?

De keuze wordt gemaakt door de investeerder. Prijs-kwaliteitsverhouding speelt hierbij een belangrijke rol.

In de aanbesteding kunnen milieu-eisen gesteld worden t.a.v. de productie van de zonnepanelen.

❖ Participatiemogelijkheden/Kansen voor de buurt

Kunnen omwonende energie of panelen inkopen?

Dat is mogelijk, maar deze wensen moeten dan nader uitgewerkt worden.

Kunnen omwonenden een belang nemen

Ja, dat is mogelijk via een coöperatie dan wel de aankoop van zondelen (aandelen).

Is er subsidie/lening mogelijk voor participanten?

De gemeente onderzoekt momenteel de mogelijkheden voor een stimuleringslening Duurzaam Maastricht. Particuliere woningeigenaren bewoners.

Wat betekent de komst van een zonneweide voor de werkgelegenheid?

De werkgelegenheid voor de aanleg en het ontmantelen is eenmalig. Tijdens de exploitatieperiode zullen de zonnepanelen periode (1 of 2 x per jaar) worden gereinigd en zal er een controle van de omvormers plaatsvinden. Daarnaast vindt er monitoring plaats van het goed functioneren van de zonneweide via zogenaamde dataloggers die een rechtstreekse verbinding hebben met internet.

Een andere mogelijkheid is de eis om gebruik te maken van lokale bedrijven voor realisatie en onderhoud.

Wegnemen onrust in Oud-Caberg, rust creëren

Er is een wens van omwonenden naar duidelijkheid. Wat kan en gaat mogelijk in hun directe omgeving gebeuren. Wat zijn de plannen van de gemeente met het gebied Lanakerveld en in hoeverre is inspraak mogelijk.

Hoe bereik je of betrek je de buurt bij plannen rondom participatie zonne-energie?

Een mogelijke aanpak is vanuit de Greendeals/Smart City deals (wordt opgestart). Binnenkort vinden er 25 interviews plaats (met energiecoach), ook kan er een enquête worden gehouden.

Dit is van belang om te zien of er voldoende draagkracht is om wensen/eisen te stellen m.b.t. participatiemogelijkheden aan de toekomstige exploitant van de Zonneweide.

Oud Caberg van putje naar eerste energieneutrale wijk! Is er een model denkbaar dat de omwonenden in eigen regie de zonneweide exploiteren. De gemeente kan de grond rechtstreeks aan bewoners verpachten voor de plaatsing van eigen panelen. Bestaan er financieringsmogelijkheden hiervoor in de vorm van een lening of subsidie.

Voorbeelden in den lande?

Modellen die momenteel gangbaar zijn:

- Postcoderoosproject
- Zondelen (aandelen)

Vanwege het investeringsvolume en de beheersbaarheid van risico's vindt de exploitatie veelal plaats door professionals. Ook in Breda zagen we dat het proces vele jaren in beslag heeft genomen en uiteindelijk is er toch een investeerder ingesprongen.

Wensen m.b.t. Zonneweide:

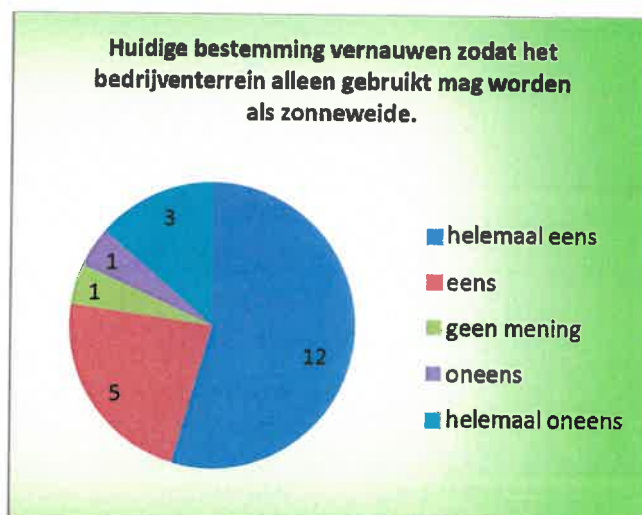
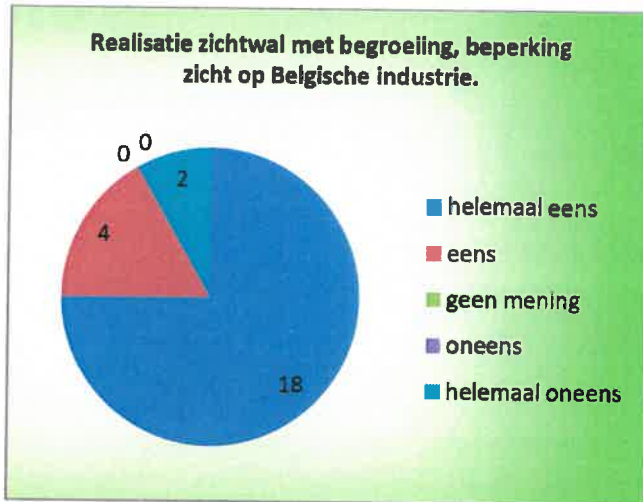
- Duurzame panelen
- Geen vrachtverkeer door woonwijk
- Begrazing door schapen
- Liever meerdere kleine zonneweides dan 1 grote

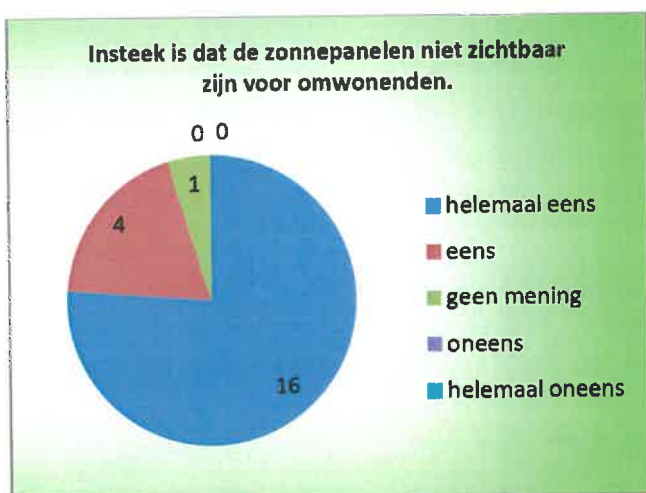
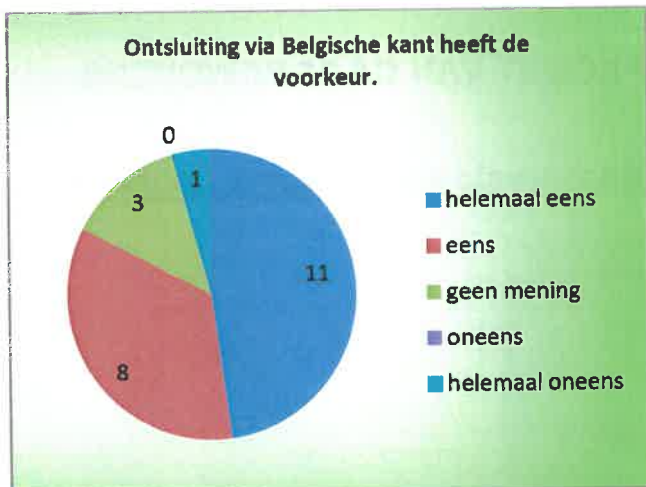
Wensen m.b.t. participatiemogelijkheden:

- Meest optimale participatiemodel (Postcoderoosproject, Zondelen, dividend)
- Inkoop goedkopere zonnepanelen door omwonenden (bewoners uit Lanakererveld hebben 1^e recht van koop).
- ❖ Ond

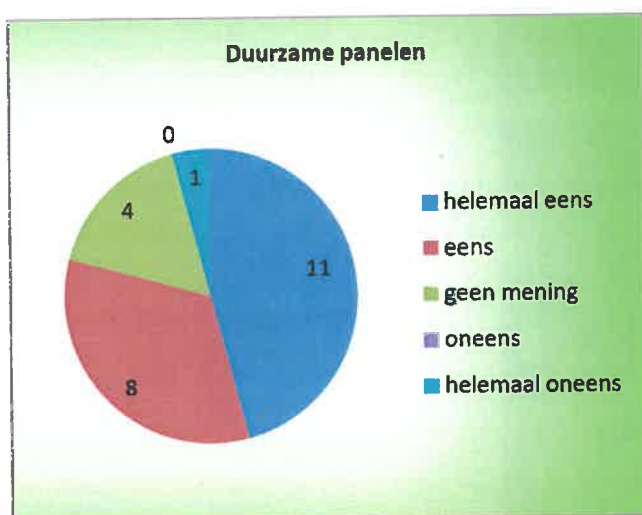
**RESPONS PEILING:
30 FORMULIEREN BIJ EEN OPKOMST VAN CA 85 BEWONERS**

1. Wensen inzake inrichting Lanakerveld en inpassing Zonneweide

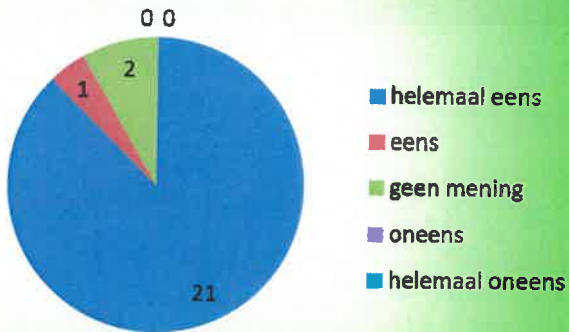

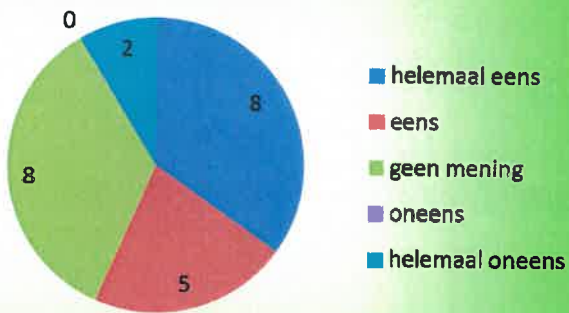
2. Wensen m.b.t. Zonneweide:

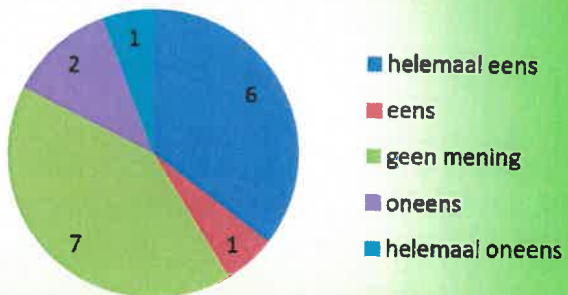
Geen vrachtverkeer door woonwijk

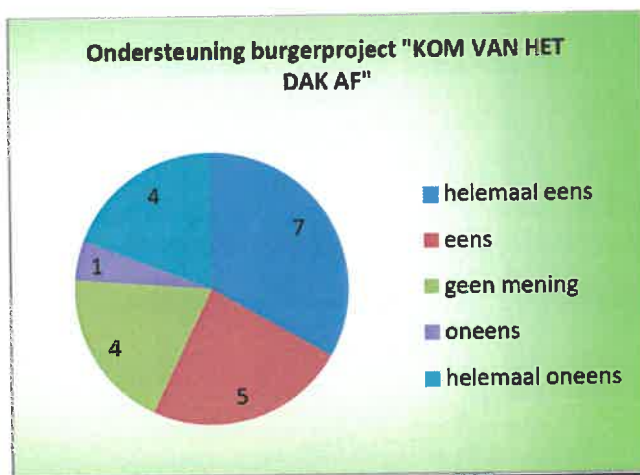
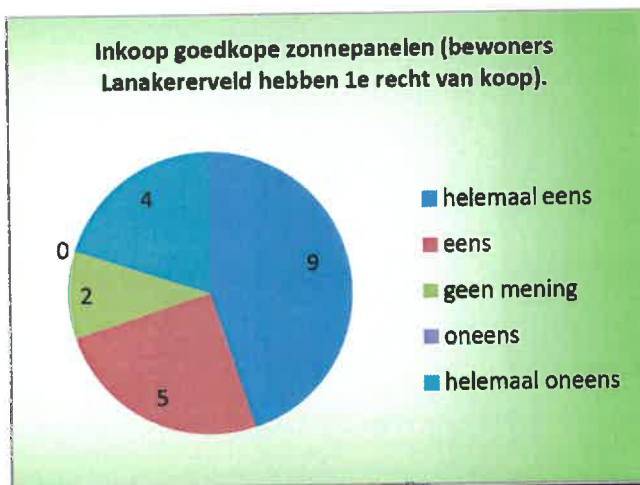
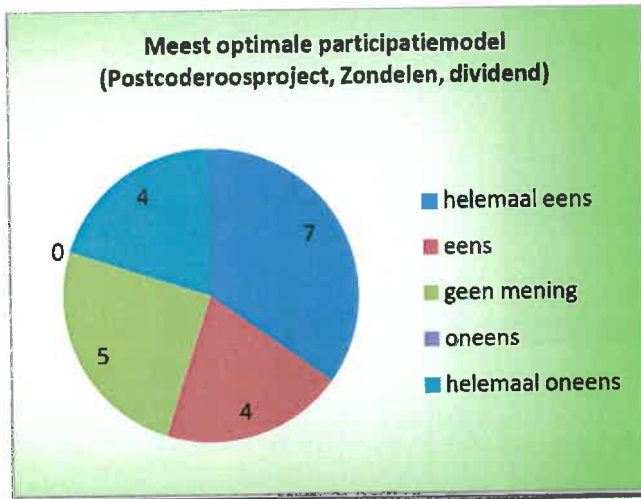
Begrazing door schapen

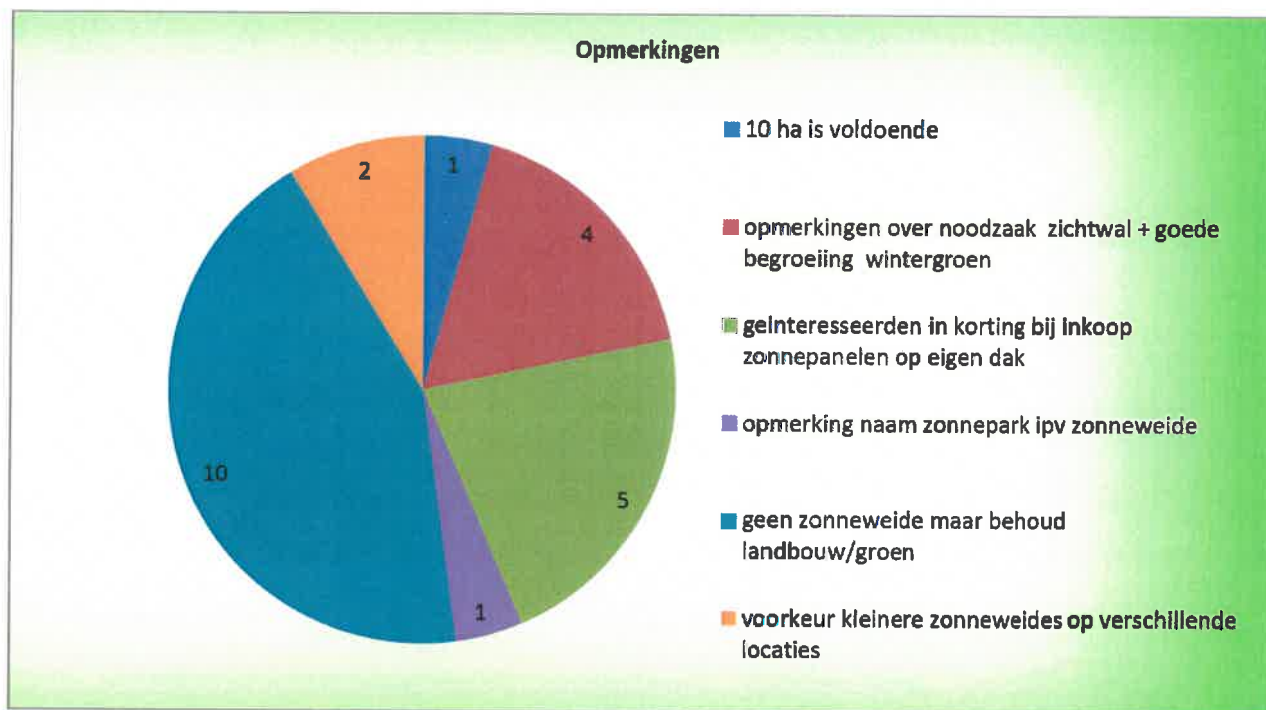
Bij voorkeur meerdere kleine zonneweides dan één grote

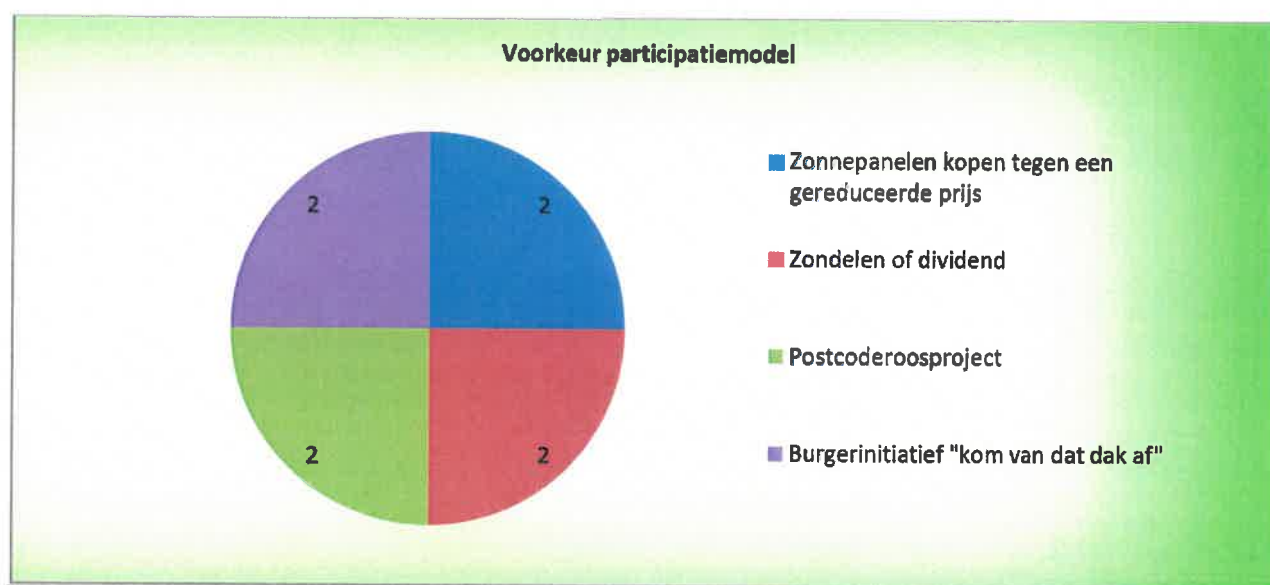
3. Wensen m.b.t. participatiemogelijkheden:

4. Overige opmerkingen

5. PARTICIPATIE FORMULIER, ZES FORMULIEREN BIJ EEN OPKOMST VAN CA 85 BEWONERS

Bijlage_2 : behorende bij het raadsvoorstel van oktober 2018

Totaaloverzicht wensenpakket buurtbewoners

Wensen van buurtpanel/omwonenden.	Acceptatie	Verantwoordelijke partij
Wensen mbt de inrichting Lanakerveld en inpassing zonneweide:		
1. Beperken zicht op de Belgische industrie door middel van een grondwal met begroeiing voor het Europark;	Een voor de omwonenden belangrijke wens is het beperken van het zicht op de Belgische industrie door middel van een grondwal. Daarom werd een haalbaarheidsonderzoek aan beide zijden van de grens uitgevoerd. Inmiddels is het gehele onderzoek afgerond en de conclusie is dat wij aan deze wens kunnen voldoen, maar niet via een grondwal van ca. 5 meter hoog. Hiervoor zijn een aantal <u>concrete</u> oorzaken aan te wijzen: I. De meest belangrijke, een bestaande aanvoerroute voor het transport met grond (ca. 5.000 tot 10.000 vrachtwagens), is niet realiseerbaar. Er zijn drie mogelijke routes voor het aanvoeren van grond en panelen geopperd: a. Via de wijken Caberg en Malberg: Deze potentiële route loopt voor een aanzienlijk deel over erfontsluitingswegen, zoals de Van Akenweg, die niet geschikt zijn voor dergelijke hoeveelheden vrachtverkeer. Vanwege nadelige effecten op verkeersveiligheid en leefbaarheid is het niet opportuun om via deze route te rijden. b. Via Smeermaas: momenteel wordt het kruispunt in Smeermaas heringericht. Gemeente Lanaken geeft aan dat de leefbaarheid in de kern van Smeermaas als gevolg van de grote hoeveelheid verkeer al laag is. Het is onwenselijk om gedurende drie	Gemeente Lanaken, gemeente Maastricht en/of concessiehouder;

Bijlage 2

	jaar extra vrachtwagens door de kern van Smeermaas te laten rijden. Bovendien conflicteert de aanvoer van grond (die mogelijk start in november 2018) met het afsluiten van de Maastrichterweg (N77) tot maart 2019. Tenslotte liggen de ontsluitingsweg langs de KMO-zone en ter hoogte van het perceel van Keulen en Naguy (weg 3a) niet tot aan landsgrens. Er kan dus niet gereden worden tot aan het bedrijventerrein op Nederlandse zijde. c. Via de Tweekronenlegerweg. Ook de derde route is geen optie. Tot maart 2019 geldt dit nog als 'way-out' voor omleidingsverkeer richting de 2e Carabinierslaan (N2), waardoor het grondtransport effectief tegen het verkeer zou moeten rijden. In de periode na maart 2019 zal het ENA fietspad aangelegd worden en zal de Leembank de grondwerken continueren, waardoor de verbinding via de Tweekronenlegerweg komt te vervallen. Tenslotte geldt ook hier dat de ontsluitingswegen niet tot het bedrijventerrein op Nederlandse zijde komen. II. Daarnaast komt in het wachtbekken van de recent gerealiseerde KMO-zone op Europark - net als op andere plaatsen in het Lanakerveld - de Rugstreeppad voor. De Rugstreeppad is opgenomen in het Vlaamse Soortenbesluit (categorie 3) en is streng beschermd (de Europese Habitatrichtlijn en de Conventie van Bern). Indien hier een grondwal wordt gerealiseerd, zal het wachtbekken in de schaduw komen te liggen het geen een negatieve impact zal hebben op de bestaande populatie. In dit	

gebied geven ze de voorkeur aan ondiepe plassen met weinig vegetatie en weinig schaduw. De aanleg van de grondwal zal leiden tot een versnippering van het leefgebied.

III. De afwateringsproblematiek die veroorzaakt kan worden door de realisatie van een grondwal wordt momenteel nog verder onderzocht. De laatste jaren zijn in dit gebied al enkele malen problemen geweest door wateroverlast, wat mogelijk nog zal verslechteren door de realisatie van een grondwal in dit gebied.

Om toch het zicht op de Belgische industrie zoveel mogelijk te beperken en gezien voornoemde knelpunten zoeken wij nu samen met de gemeente Lanaken naar mogelijkheden. Het visuele aspect, de oorspronkelijke reden om een zichtwal aan te leggen, wordt hierbij meegenomen.

Tussen het Europark en de zonneweide wordt nu gedacht aan een gegradeerde buffer, voorzien met streekeigen bomen en struiken, enkele open, grazige plekken en poelen voor de rugstreeppad, waardoor een ecologische verbinding ontstaat. Hier gaat het dan om een bredere, buffer die mede dient om het bedrijventerrein te onttrekken aan het zicht van de inwoners van Caberg en Malberg.

Eventueel kan een grondwal van +/- 1,2m met gracht gemaakt worden zoals langs het huidige fietspad. Momenteel onderzoekt een adviesbureau in opdracht van de gemeente Lanaken de mogelijkheden voor de aanleg van stapstenen en corridors tussen de poelen op en rondom het bedrijventerrein (ook op Nederland grondgebied).

Als deze buffer direct wordt aangelegd en 3 jaar groeit, dan heeft dit hetzelfde effect als dat binnen 3 jaar een grondwal is gerealiseerd qua visuele afscherming.

2. Een grensoverschrijdend wandel- en fietspad dat tevens aansluit op het Belgische fietsroutenetwerk;	Wordt meegenomen	Gemeente
3. Huidige bestemming te vernauwen in die zin dat de grond alleen gebruikt mag worden als zonneweide;	Wordt meegenomen gedurende de exploitatietermijn van de zonneweide.	Gemeente
4. Ontsluiting via Belgische kant heeft de voorkeur. Geen vrachtverkeer door woonwijk;	Wordt meegenomen, maar is afhankelijk van toestemming van gemeente Lanaken.	Gemeente
5. Insteek is dat de zonnepanelen niet zichtbaar zijn voor omwonenden.	Wordt meegenomen (zichtbaarheid van de zonneweide zoveel als mogelijk is beperkt is in de winterperiode)	Gemeente
Wensen mbt de zonneweide:		
1. Duurzame panelen (milieukwaliteitseisen);	Wordt meegenomen door in de aanbestedingsleidraad normen op te nemen mbt de duurzaamheid van de zonnepanelen.	Investeerder/ontwikkelaar/exploitant
2. Geen vrachtverkeer door de woonwijk;	Wordt meegenomen, maar is afhankelijk van toestemming van de gemeente Lanaken.	Gemeente
3. Begrazing door schapen;	Wordt niet meegenomen. In de oost-west opstelling van de zonnepanelen is geen ruimte aanwezig waar begrazing door schapen kan plaatsvinden. Bij een zuidopstelling kan begrazing door schapen plaatsvinden maar dit kan conflicteren met de hoogte van de zonneweide en de wens dat de zonnepanelen niet zichtbaar mogen zijn voor omwonenden.	NVT
4. Liever meerdere kleine zonneweides dan één grote;	Wordt niet meegenomen. Deze suggestie is op verzoek van meerdere raadsleden voor verschillende locaties in Maastricht eerder onderzocht en beantwoord. Gebleken is dat om diverse redenen geen geschikte locaties beschikbaar zijn.	NVT
Wensen mbt participatiemogelijkheden:		
1. Meest optimale participatiemodel (Postcoderoosproject, Zondelen, Zondelen);	Wordt meegenomen en uitgewerkt met de geselecteerde investeerder/ontwikkelaar/exploitant	Investeerder
2. Meeliften met de inkoop van zonnepanelen door omwonenden (bewoners uit Lanakerveld hebben 1 ^e	Wordt meegenomen en uitgewerkt met de geselecteerde investeerder/ontwikkelaar/exploitant	Investeerder

recht op koop);		
3. Ondersteuning burgerproject zonneweide, 'Kom van dat dak af'.	Wordt meegenomen	Gemeente en Investeerder
Eisen/Wensen van de gemeente.		
Maximale energieopbrengst per ha;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Maximale CO2 reductie;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Participatiemogelijkheden door burgers van Maastricht;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Vergoeding van de grondprijs per ha aan de gemeente;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Educatie, Studie en onderzoeksmogelijkheden;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Dubbel grondgebruik (natuurontwikkeling, wandelroutes door het gebied, recreatiemogelijkheden, inzet duurzame energie voor de productie van);	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Opstelling zonnepanelen (oriëntatie, hellingshoek, kleur,);	Ter beoordeling aan de investeerder/ontwikkelaar/exploitant. Met betrekking tot de kleur van de zonnepanelen en de kleur van de aluminium randen wordt een welstandsadvies aangevraagd en opgenomen in de aanbestedingsleidraad.	Gemeente
Hoogte en winterharde begroeiing of een groen doek van het hekwerk rondom de zonneweide;	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Maximale hoogte zonnepanelen 2 m; vanaf maaiveld tot bovenrand zonnepanelen 3 m;	Wordt vastgelegd in de planvoorschriften van het bestemmingsplan	Gemeente
Inzet lokale MKB bedrijven voor de bouw en	Wordt meegenomen en opgenomen in de	Gemeente

het onderhoud;	aanbestedingsleidraad	
Korting op inkoop panelen en koppeling met project PlusJeHuis	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente
Social Return	Wordt meegenomen en opgenomen in de aanbestedingsleidraad	Gemeente en Investeerder

Landschapsvisie Lanakerveld

Augustus 2018

Gemeente Maastricht

INHOUDSOPGAVE:

1. HUIDIGE SITUATIE	2-3
2. BETEKENIS EN WAARDE VAN HET ZOUWDAL	3-4
3. ONTWIKKELINGEN	3-4
4. HERINRICHTING VAN HET ZOUWDAL	5-6
5. OPENHEID EN COULISSEN	5-6
6. ROUTES	9-10
7. ECOLOGIE	11-12
8. WATERHUISHOUDING	13-14

1. Huidige situatie

Het gebied Lanakerveld, met het daarbinnen gelegen Zouwdal, is al sinds mensenheugenis in gebruik als landbouwgebied. Het gebied wordt begrensd door de Brusselseweg in het oosten, het Albertkanaal in het westen, de Belgische industrie (Europark, gemeente Lanaken) in het noorden en de rand van Malberg en Oud-Caberg in het zuiden. Het huidige beeld is dat van een open landbouwgebied, met vergezichten op de overzijde van het Maasdal en het Albertkanaal. De Noordzijde wordt gedomineerd door het beeld van de Belgische industrie met windmolens. Op het laagstgelegen deel ligt de Zouwweg, die gekruist wordt door enkele paden en holle wegen haaks daarop, waarvan de meeste doodlopen op de landsgrens. Aan de zijde van Malberg bevinden zich sportvelden en volkstuinten die bijna tot aan de Zouwweg reiken. Aan de zuidwestzijde bevindt zich op Belgisch grondgebied de steenfabriek Wienerberger. Van alle stadsranden van Maastricht is deze het meest bekneld tussen stedelijke ontwikkelingen

2. Betekenis en waarde van het Zouwdal

Historie

Het Lanakerveld is het oudste landbouwgebied van Nederland. Hier hebben zich de eerste landbouwers van Nederland, de Bandkeramiekers gevestigd. Langs de van Akenweg bevinden zich nog enkele monumentale boerderijen van waaruit het gebied werd bewerkt. Omdat het gebied aan de stadsrand van Maastricht ligt, heeft het een grote waarde voor de stadsbewoners, die het gebied als uitloophoek gebruiken.

Beleid van de provincie

Door de provincie is het Lanakerveld als één van de Stad-Landzones binnen Zuid-Limburg aangemerkt. Deze zones liggen op het grensvlak van stedelijk gebied en het buitengebied van het Nationaal Landschap Zuid-Limburg. Deze gebieden hebben de kans om als een scharnierpunt te functioneren tussen het stedelijk en landelijk gebied.

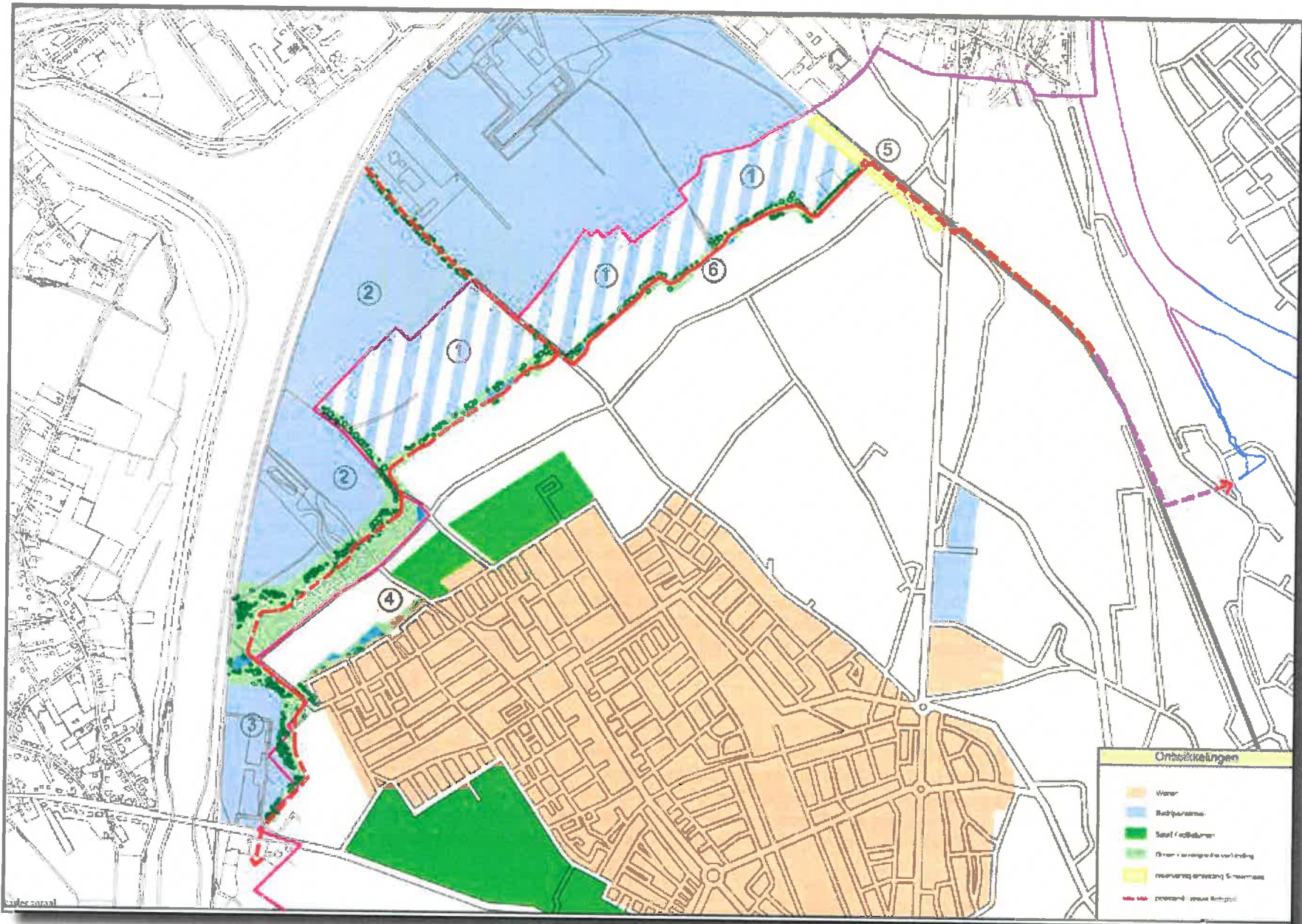
Door de ligging op het grensvlak van stad en land is het onderliggende (cultuur) landschap in alle gebieden zichtbaar en beleefbaar. Toch zijn in alle gebieden op verschillende plekken landschappelijke structuren doorsneden, aangetast of verdwenen. De landschappelijke dragers/ondergrond in de stad-landzones zijn een waardevol potentieel voor de ontwikkeling van deze gebieden als basis voor een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving. Waar mogelijk, herstellen en (opnieuw) zichtbaar maken van robuuste groene en blauwe structuren versterkt de identiteit en herkenbaarheid van de plek. Deze zones hebben vaak, zowel wat betreft de bebouwde als onbebouwde delen hoge cultuurhistorische waarden, dat mede de identiteit kan versterken.

Structuurvisie Gemeente Maastricht

'Het landschap wordt gevormd door het Zouwdal en het grensgebied met België, waarin de Dousberg ligt. Het Zouwdal wordt gedomineerd door de Belgische industrie en de grootschalige windturbines. Er vindt een uitbreiding plaats van bedrijventerrein Lanakerveld op Nederlands grondgebied. Door dit een robuuste groene rand te geven, wordt die aanblik verzacht. Maar de kracht van het Zouwdal ligt in zijn lengterichting: het zicht op de Grensmaas. Aan de randen van het Zouwdal komen nieuwe fiets- en wandelpaden, die moeten gaan aansluiten op de nieuwe fietsverbinding over de Maas bij de stuw van Borgharen. Gestreefd wordt naar een groene verbinding met de Via Regia'.

3. Ontwikkelingen

1. **Bedrijventerrein Lanakerveld:** Aan de Nederlandse zijde van de grens bevindt zich een reservering voor een bedrijfsterrein, bedoeld voor lokale bedrijvigheid. Met maximale bebouwingshoogtes van 10 meter en een groenstrook met fietspad beoogt het een overgang te vormen naar de Belgische industrie. In het kader van regionale afspraken wordt dit terrein momenteel beschouwd als een reservelocatie. Momenteel onderzoekt de gemeente Maastricht de haalbaarheid van de inzet van het terrein als zonneweide, voor de duur van 15-20 jaar.
2. **Industriehaven ENA:** De komende 10 a 15 jaar wordt het aan het Albertkanaal grenzende Belgische industrieterrein afgegraven, zodat het voor watergebonden bedrijvigheid kan worden ingezet. Het hoogteverschil met het Zouwdal zal ca 3 tot 10 meter bedragen. Momenteel wordt reeds een glooiend talud aangelegd om de toekomstige bedrijvigheid zoveel mogelijk aan het gezicht te onttrekken. Dit dient bovendien als een ecologische verbindingzone, ter compensatie voor het afgraven van het E.N.A.-terrein.
3. **Uitbreiding Wienerberger:** Recentelijk is er rondom de steenfabriek Wienerberger een grondwal aangelegd om de fabriek visueel en wat betreft geluid af te schermen van de woonbebouwing van Malberg.
4. **Stadsrand Malberg:** De stadsrand van Malberg, die gedomineerd werd door gestapelde bouw, wordt getransformeerd tot een laagbouwrand met nieuwe grondgebonden woningen. Het plan Zouwdalveste 2 is in voorbereiding. De locatie Volkstuinen komt daarna aan bod.
5. **Rondweg Smeermaas:** Er ligt een ruimtelijke reservering voor een mogelijk tracé van de zgn. rondweg Smeermaas. Deze loopt vanaf de Brusselseweg parallel aan de spoorlijn, om ter hoogte van de landsgrens onder de spoorlijn door, verbinding te maken met de doorgaande wegenstructuur (N77 en N78) in België.
6. **Groene Ring Fietspad.** In de structuurvisie 2030 van de gemeente Maastricht is het streven verwoord om een doorlopend fietspad rondom Maastricht te realiseren dat de rijkdom aan verschillende landschappen rond Maastricht beleefbaar maakt. Het tracé van dit fietspad loopt door het Zouwdal en is verbonden met het fietspad langs het Albertkanaal. Dit nieuwe 'grenspad' vervangt het bestaande fietspad dat na afgraving van het ENA-terrein zal verdwijnen. Ter hoogte van de van Akenweg wordt het grenspad ook verbonden met een fietspad richting Lanaken-centrum.

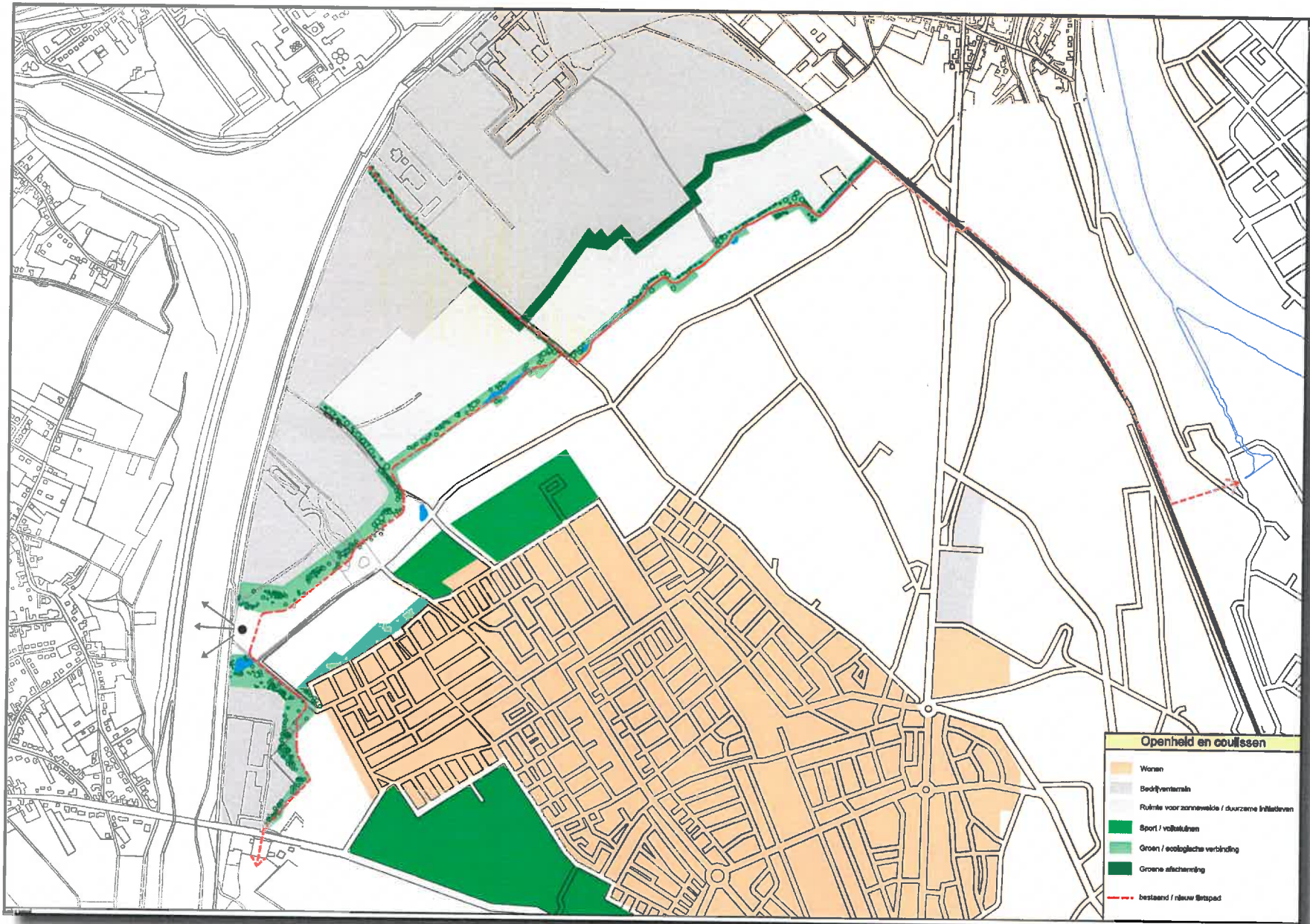
4. Herinrichting van het Zouwdal

In 2014 is door bureau Heusschen Copier in opdracht van de gemeente Maastricht een landschappelijke visie op het Zouwdal opgesteld, rekening houdende met bovengenoemde ontwikkelingen. Deze visie is sturend geweest voor de ontwikkelingen rondom het terrein van Wienerberger en het ENA –terrein en vormt de onderlegger voor toekomstige ontwikkelingen. Door bewoners is de kritiek geuit dat er binnen de visie te weinig werd gedaan aan het storende zicht van de Belgische industrie. Daarom is door de gemeente Maastricht, na overleg met de gemeente Lanaken, het plan opgevat om aan de Nederlandse zijde van de landsgrens een minimaal ca 20 meter brede groenzone aan te leggen met bomen van de eerste orde, die voor een visuele afscherming zal zorgen van de Belgische industrie en bovendien ook een ecologische functie zal vervullen.

5. Openheid en coulissen

Het Lanakerveld wordt gekenmerkt door zijn openheid en zijn agrarisch gebruik. Dat blijft ook in de toekomst het belangrijkste kenmerk van het gebied. Maar juist door zijn openheid is in de huidige situatie de Belgische industrie zeer aanwezig. Aan de noordwestzijde zal het toekomstige ENA bedrijventerrein ca 3 tot 10 meter dieper worden aangelegd. In combinatie met een licht glooiende, natuurlijk ogende grondwal met beplanting zal hier nauwelijks iets van te zien zijn. Aan de noordoostzijde zal door de bovengenoemde groenzone met bomen van de eerste orde langs de landsgrens, de visuele hinder van de Belgische industrie zoveel mogelijk worden beperkt. Op Nederlands grondgebied komt een zonneweide. De hoogte van de panelen is ca 2 m. Door een ecologische groenzone, in combinatie met een fietspad, wordt ook deze zonneweide grotendeels aan het zicht onttrokken, zowel vanuit de huidige Zouwweg als vanaf de stadsrand van Malberg. Deze ecologische groenzone loopt, in combinatie met een natuurlijk ogende glooiende grondwal door naar het zuidwesten en begrenst ook de steenfabriek van Wienerberger. De stadsrand van Malberg bestaat uit laagbouwoningen. Vanuit het Lanakerveld worden deze aan het zicht onttrokken door de volkstuinten en de sportvelden. Ter plaatse van de nieuwe woningen van Zouwdalveste 1 en 2 komt een parkzone met verspreid staande bestaande en nieuwe bomen.

Wordt naar het noordwesten en het zuidoosten de blik vanuit het Zouwdal begrensd door nieuwe groene randen en coulissen, naar de Noordoost- en Zuidwestzijde openen zich vergezichten naar de overzijde van het Albertkanaal, het Maasdalen en de Belvédèreberg.

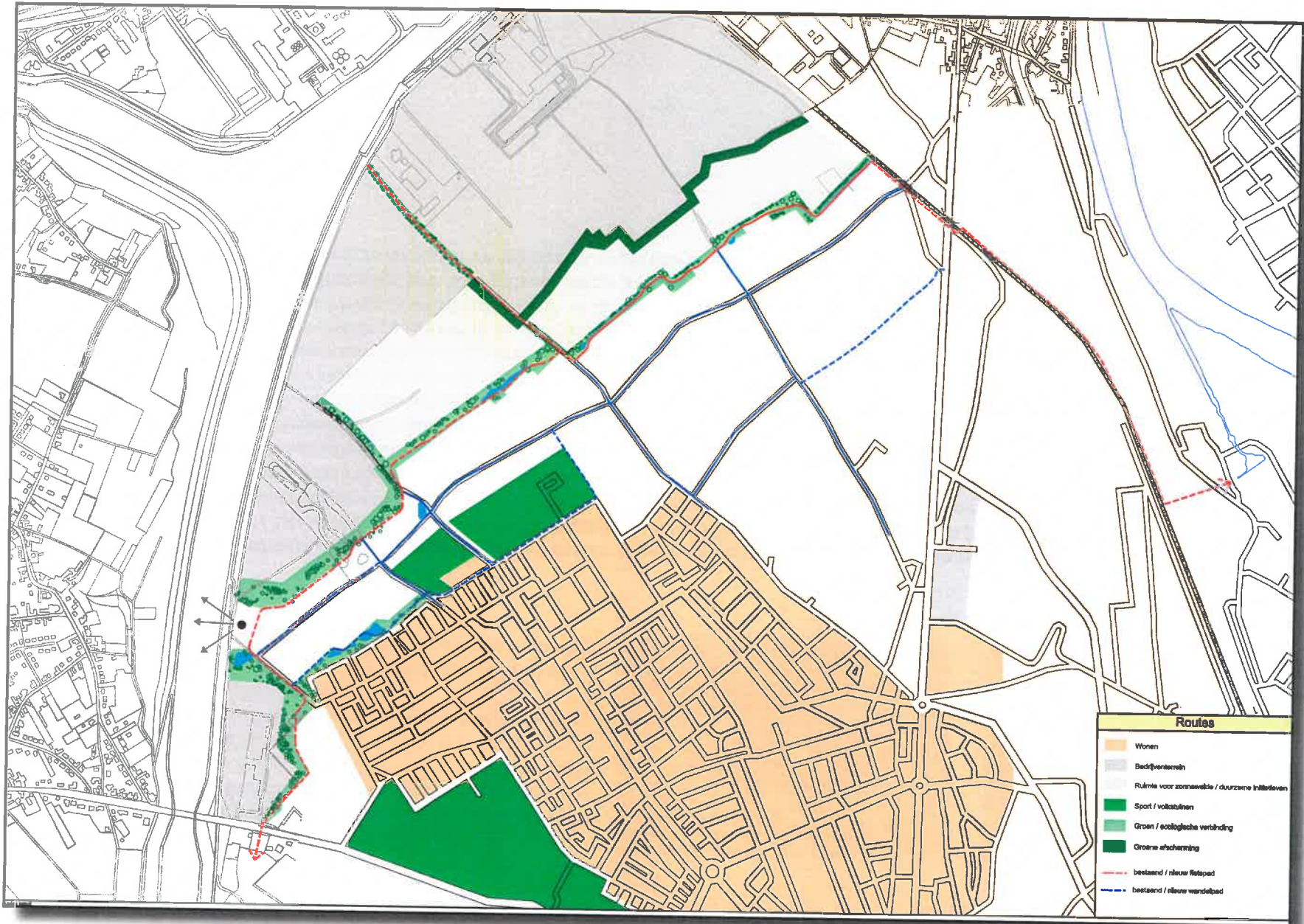

6. Routes

Vanaf de Brusselseweg komt een doorlopend fietspad langs de gehele Noordwestzijde van het gebied. Ter hoogte van het Albertkanaal buigt het bij een uitzichtpunt af naar het zuiden en loopt onderlangs de grondwal van Wienerberger door naar de Via Regia. Dit fietspad vormt een schakel in het 'Groene Ring' fietspad en geeft aansluiting op het fietspad bovenlangs het Albertkanaal. De Zouwweg blijft een onverhard wandelpad en wordt verlengd naar het uitzichtpunt bij het Albertkanaal. De Zouwweg wordt gekruist door een aantal wandelpaden, tezamen vormen zij een netwerk, waardoor verschillende 'ommetjes' mogelijk worden.

Aan de rand van Malberg fungeert de Toustruwe en in het verlengde daarvan de Cijnsruwe als een verkeersluwe wandel- en fietsroute, waarvandaan plaatselijk tussen de sportvelden en de volkstuinten door gezichten op het Zouwdal mogelijk zijn. Mogelijk wordt een wandelpad aangelegd in de huidige groenstrook tussen de Toustruwe en de sportvelden. Deze route gaat bij de Schildruwe over een deel van het terrein van de huidige volkstuinten door als wandelpad in een parkzone tussen de nieuwe woningen en het agrarische gebied.

7. Ecologie

Door de leemontginning en de uitbouw van het watergebonden regionaal bedrijventerrein Albertknoop, zoals voorzien in het Gewestelijk RUP Leemontginning (22/09/2006) zal er een barrière ontstaan in de provinciale natuurverbinding (NVB) 21 “Bilzen, Lanaken, Riemst, tussen Hoge Kempen en Sint-Pietersberg”. Deze verbinding maakt deel uit van de ecologische noord-zuidcorridor langs de Maas, Albertkanaal en Zuid-Willemsvaart. Deze ecologische corridor langs het Albertkanaal heeft een belangrijke verbindingswaarde voor diverse plant- en diersoorten.

Ter compensatie zal de provinciale NVB 21 verlegd worden van de oostelijke oever van het Albertkanaal naar het Zouwdal en zal daarbij ook functioneren als een verbinding met de Maasvallei.

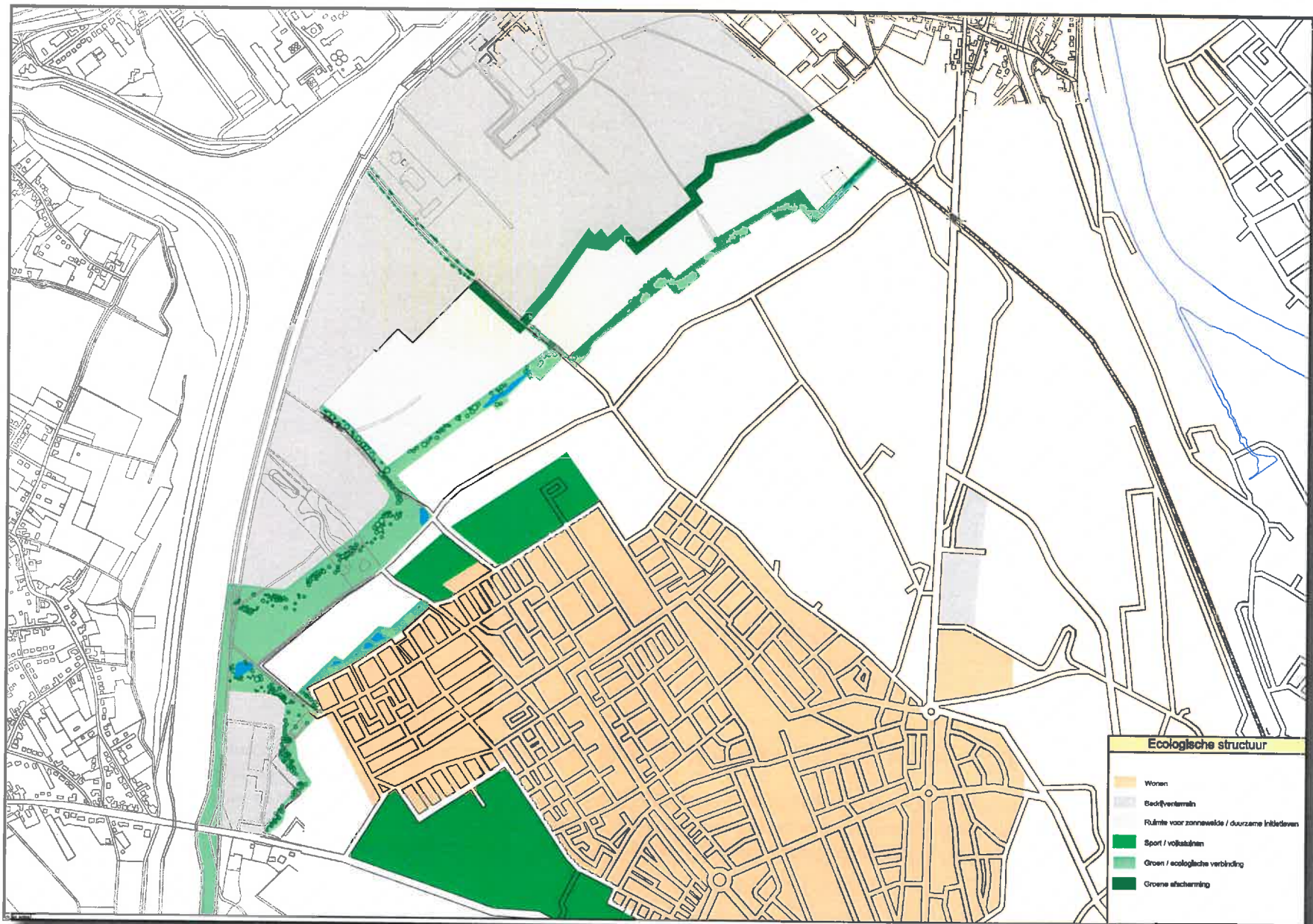
Klaverblauwtje

Koninginnepage

Voor de migratie van soorten is aan de rand van het grensoverschrijdende bedrijventerrein een lintvormige ecozone voorzien die tevens een visuele buffer vormt voor de bewoners van Malberg naar de zonneweide. Doelsoorten zijn met name de vele vlindersoorten zoals Klaverblauwtje, Boswitje, Bruin dikkopje, Bruin Blauwtje, Dwergblauwtje, Veldparelmoervlinder, Sleedoornpage, Koniginnepage, Hooibeestje en Kleine vuurvlinder. Deze vlinders zijn gebaat bij de aanleg van bosranden, struwelen, mantels en natuurlijke graslanden met aanwezigheid van diverse waard- en voedselplanten waaronder vele vlinderbloemigen. Ook de vele soorten vleermuizen zijn gebaat bij lijnvormige landschapselementen als geleiding. Andere dieren die profiteren van deze ecozone zijn de das, de levendbarende hagedis en diverse amfibieën waaronder de groene rugstreepad. Deze nieuwe ecozone kan de ecologische verbinding die de oever van het Albertkanaal nu is overnemen. De voorgestelde groenzone langs de landsgrens, die voor een visuele afscheiding van het huidige bedrijfsterrein moet zorgen, vervult ook een ecologische functie, met name voor de groene rugstreepad.

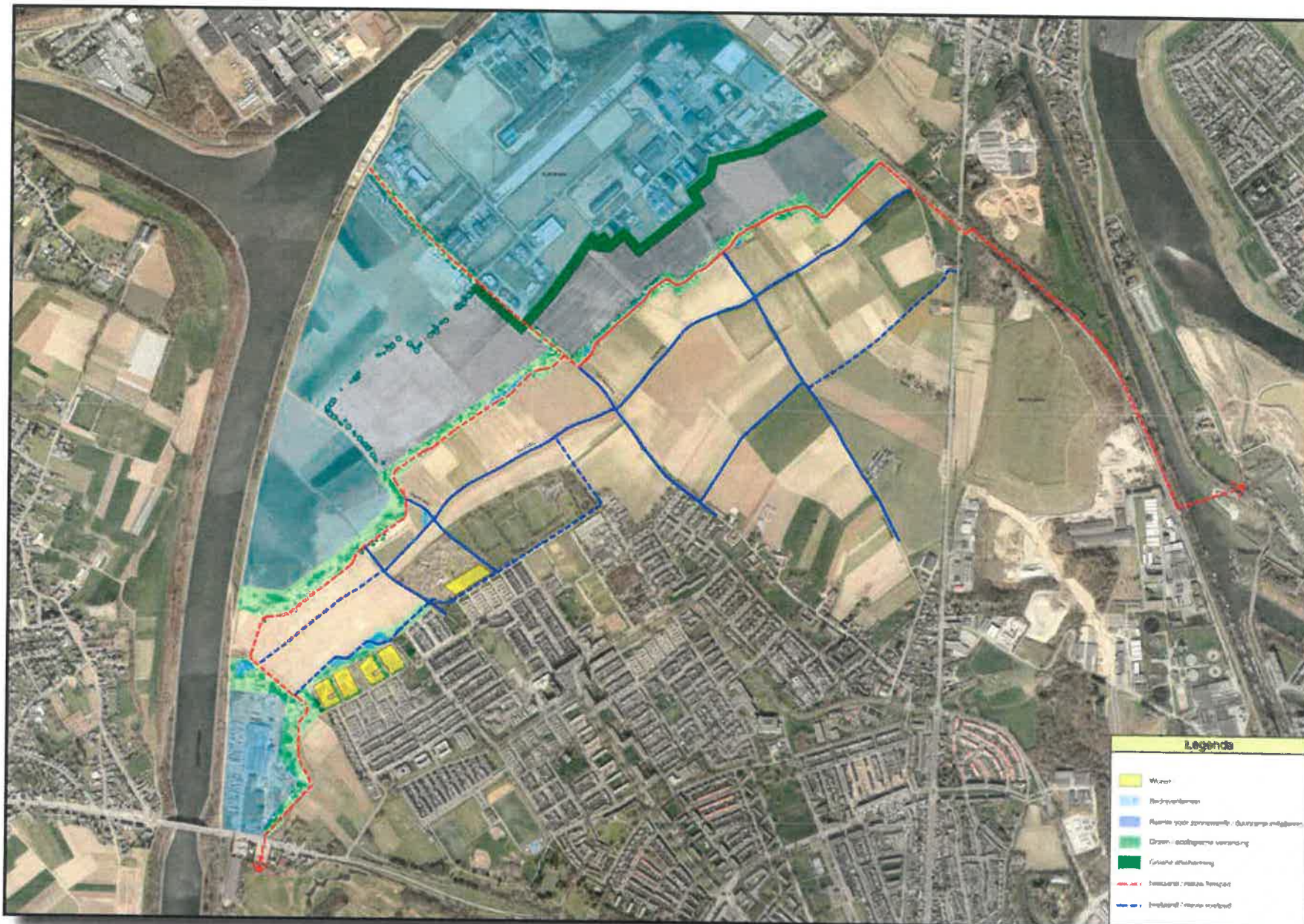
Het open middengebied tussen de ecozone en de bebouwing van Malberg blijft grotendeels agrarisch. Een landschap van kleinschalige akkers met afwisselende teelt, akker- randen en struwelen komt in Nederland nog maar nauwelijks voor. Het Zouwdal is in die zin uniek en mede daarom van grote waarde. Met name voor vele soorten akkervogels is dit gebied onvervangbaar. Door de leemontginning en de aanleg van het grensoverschrijdend bedrijventerrein is er een behoorlijk verlies aan oppervlakte waardoor de voortdurende aanwezigheid van de vele soorten akkervogels twijfelachtig wordt. Er dienen naar mogelijkheden te worden gezocht om de omstandigheden zo te verbeteren dat handhaving of hervestiging van akkervogels wordt gestimuleerd. Belangrijke doelsoort is de Grauwe Gors. De vestiging van akkervogels kan worden vergroot door het verbeteren van de voedselsituatie door een veelsoortige teelt toe te passen op de akkers in combinatie met natuurlijke akker- randen.

8. Waterhuishouding

In het laagste punt van het Zouwdal ligt een vochtige verbindingszone. Hier kan zich een vochtminnende vegetatie ontwikkelen die ook van belang is voor de voortplanting van de diverse amfibieën. Aan de rand van het bedrijventerrein als onderdeel van de ecozone liggen op diverse plaatsen opvangbekkens voor hemelwater. Toekomstige bedrijven kunnen hun hemelwater afkoppelen op deze opvangbekkens. Door de hoger gelegen ligging van deze opvangbekkens zal het hemelwater langzaam inzijgen in de bodem en zich verplaatsen naar het laagste punt van het Zouwdal.

Het hemelwater afkomstig van de bebouwing in Malberg zal zoveel mogelijk worden afgekoppeld en opgevangen in waterbekkens in de groene rand van Malberg.

Burgerinitiatief 'KOM VAN DAT DAK AF!'

Aanleiding

- De gemeente haalt wensen op die zij kunnen meenemen bij een aanbesteding
- Het college neemt over de komst van een Zonneweide binnenkort een besluit

Waarom?

- Niet iedereen kan, mag of wilt zonnepanelen op zijn/haar dak: wil je toch een bijdrage leveren aan duurzame energiedoelen, dan brengt een investering in “zon- of winddelen” al snel 3 tot 4 % minder op dan de zonnepanelen op je eigen dak
- Maximaal financieel voordeel voor de Maastrichtenaren! de meeste winst gaat naar de investeerders en dat willen wij ook. Niet om rijk te worden, maar om te (her-)investeren in een gezamenlijk fonds (met gemeente) voor nieuwe kansrijke groene projecten in de stad

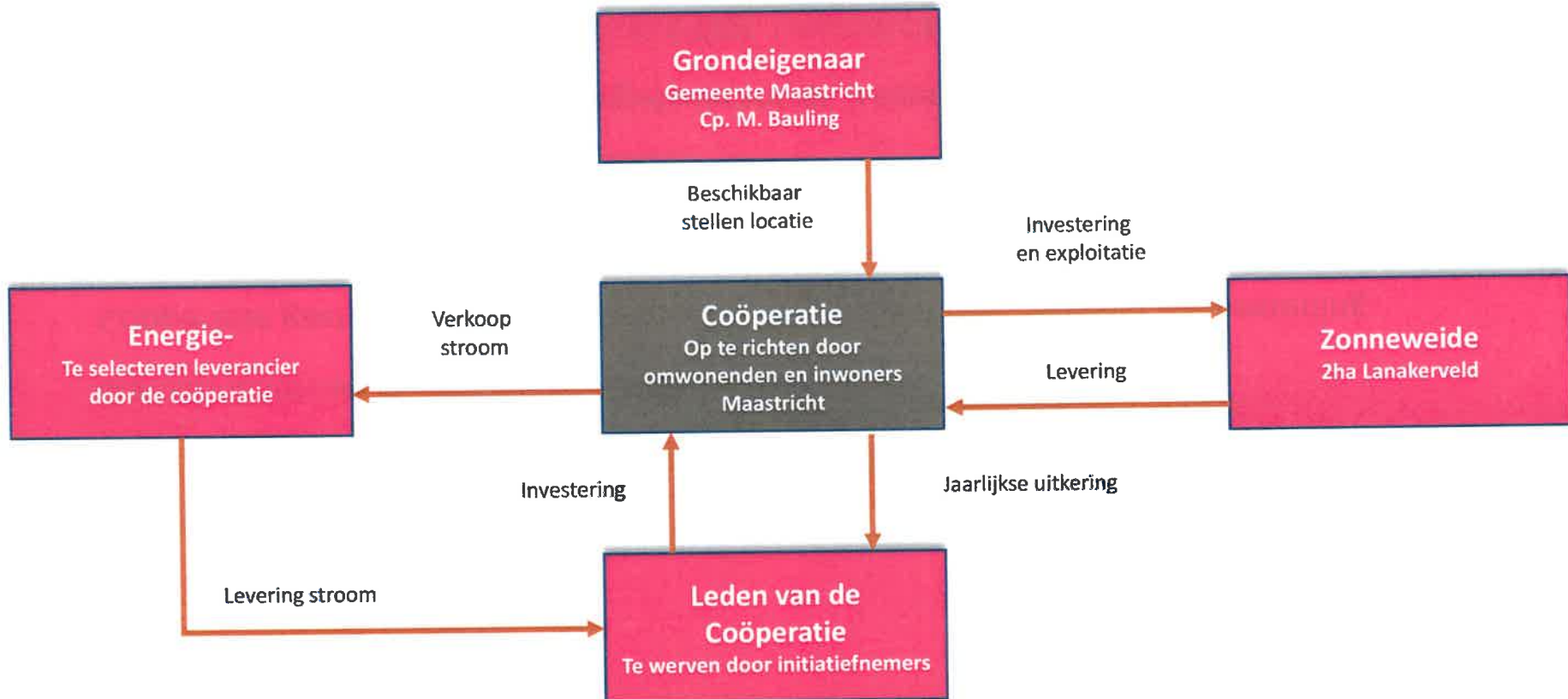
Idee

- Inwoners Maastricht dragen de lasten én de lusten
- Gemeente stelt 2ha grond beschikbaar voor ontwikkeling van zonneweide voor/door burgers.
- Lokaal duurzaam opgewekte elektriciteit voor ca. 500 gezinnen
- Investeringsraming bedraagt circa € 1,5 tot € 2 miljoen euro
- In geval van 500 deelnemers, eenmalige bijdrage van € 3.000 tot € 4.000
- Financiering met eigen middelen of via lening
- Positieve kasstroom voor deelnemer verwacht vanaf jaar 1

Hoe?

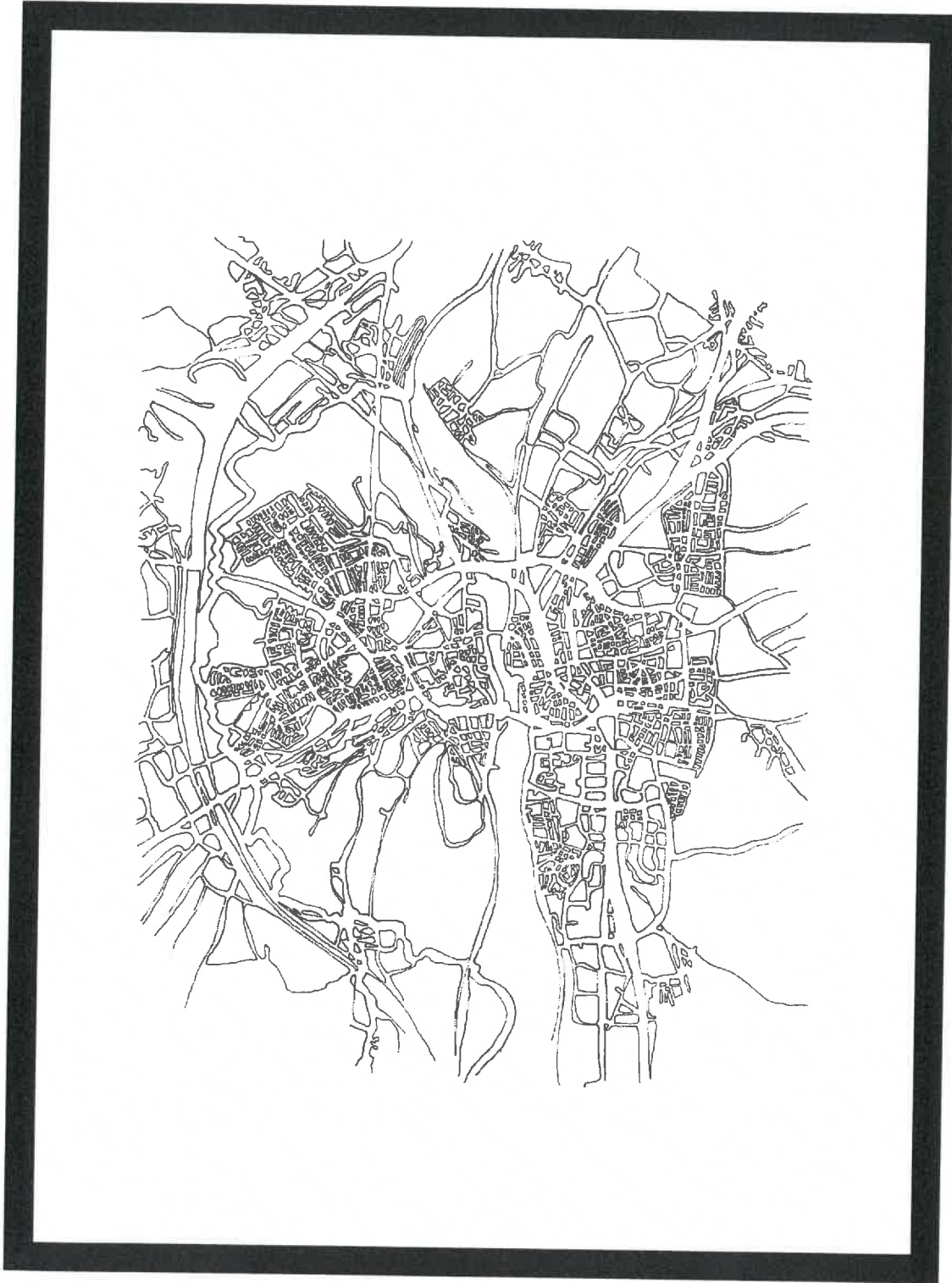
- Oprichten coöperatie en ledenwerving
- Coöperatie gaat in overleg met provincie om te bespreken in hoeverre deelnemers bedrag kunnen lenen via leenfaciliteit Duurzaam Thuis
- Coöperatie gaat in overleg met Gemeente Maastricht over wensen aanbesteding
 - Kan de investeerder 2 ha inrichten met Zon-PV, een aparte aansluiting maken en klaar voor gebruik overdragen aan coöperatie?
 - Kan de coöperatie meeliften met dezelfde prijzen?
 - Kan het onderhoud meeliften met investeerder?
- Coöperatie selecteert beste energieleverancier. Leverancier koopt duurzame energie van de coöperatie en verkoopt deze aan de leden. Leverancier verzorgt facturatie en administratie
- Coöperatie beheert certificaten/aandelen en verrekent dividend met de leden.
- Coöperatie en gemeente maken afspraken over een op te richten gezamenlijk “Groenfonds”

Uitwerking structuur

Interesse?

- Meld je aan!
- Schrijf je in tijdens de informatiemarkt of mail naar marianne.bauling@maastricht.nl

Kwalitatief onderzoek naar
wijkgerichte aanpak energietransitie

ENERGIETOPPERS MAASTRICHT

0

pagina 03-04

ENERGIETOPPERS MAASTRICHT

1

pagina 04-06

PARTICIPATIE TRAJECT

2

pagina 07-17

SMART ENERGY CITIES MAASTRICHT

3

pagina 17-19

COMMUNICATIE STRATEGIE; ENERGIETOPPERS

4

pagina 20-26

PARTICIPATIEMOGELIJKHEDEN

5

pagina 26-29

AANBEVELINGEN

INTRODUCTIE

Kwalitatief onderzoek naar wijkgerichte aanpak energietransitie

Aanleiding

Het college van Burgemeester en Wethouders in Maastricht heeft in 2016 een voorbereidingsbesluit genomen voor de ontwikkeling van een grootschalige zonneweide (omvang van ca. 30 ha) in Lanakerveld. Voor dit ambitieuze project, met een exploitatieperiode van 25 jaar, is gekozen voor een participatietraject (onder leiding van projectleider Marianne Bauling) met de omwonenden.

De afgelopen maanden is gezamenlijk met buurtbewoners gekeken naar de ontwikkelingen in het gebied, de landschappelijke inpassing van een zonneweide en kansen voor de omliggende wijken Malberg en Oud-Caberg.

Simultaan aan dit onderzoekstraject is er een kwalitatief onderzoek vanuit het overheids-brede programma Smart Energy Cities gestart. Vanuit dit traject wordt gekeken in hoeverre een meer wijkgerichte aanpak kan helpen bij het versnellen van de energietransitie.

Dit rapport geeft de inzichten weer vanuit zowel het participatie traject (hoofdstuk 1) als ook het proces en de uitkomsten vanuit het Smart Energy Cities traject (hoofdstuk 2).

Hoewel de beide trajecten een verschillende looptijd en aanpak kennen, is er zeker in de eindfase nauw overleg geweest tussen beide onderzoeksteams en is op basis van gezamenlijke inzichten een potentiële communicatiestrategie ontwikkeld. Hiervoor is ook nauw samengewerkt met communicatie team van Gemeente Maastricht en in het bijzonder het team van #missionzeromaastricht onder leiding van klimaatprogramma regisseur Weike Medendorp. De inzichten hieromtrent zijn in hoofdstuk 3 verwerkt.

In hoofdstuk 4 is specifiek gekeken naar het aanbestedingstraject van de zonneweide en de diverse mogelijkheden om dit traject meer participatief in te vullen, waarbij de Maastrichtse ambities op het gebied van de

energietransitie kunnen resulteren in een werkelijk vernieuwende, toonaangevende aanpak met een maximum voordeel voor en draagvlak van de bewoners.

In hoofdstuk 5 tot slot doen we enkele aanbevelingen voor een innovatieve aanpak waarbij we de zonneweide als 'living lab' zien voor het realiseren van de ambities van Maastricht in nauwe samenspraak met bewoners, netbeheerders, woningbouwcorporaties etc.

HOOFDSTUK 1

De gemeente Maastricht ambieert een grootschalig zonnepark aan te leggen in het gebied Lanakerveld, gelegen op de scheidslijn van Maastricht en de Belgisch-Limburgse buurgemeente Lanaken.

Het gebied maakt deel uit van het plangebied waarvoor in 2007 het strategisch plan Albertknoop is vastgesteld, onder andere door de gemeenteraden van Maastricht en Lanaken. Uitgangspunt van dit plan was het realiseren van een grensoverschrijdend bedrijventerrein in combinatie met behoud en waar mogelijk het versterken van de groene buffer, het Zouwdal.

Gemeente Maastricht wil het gebied ontwikkelen tot een zonneweide, met een looptijd van minimaal 25 jaar. De geplande weide grenst aan de Maastrichtse wijken Malberg, Caberg en Oud-Caberg. Er is door het college in maart 2016 besloten om een draagvlak-onderzoek te starten met de bewoners van deze wijken en tevens om kansen voor de buurt in kaart te brengen. Voor dit traject is projectleider Marianne Bauling aangesteld.

1

2016 - 2017	<i>vormgeving participatieproces opstellen nota van uitgangspunten 2017</i>
2018 - 2019	<i>besluitvorming omtrent de feitelijke aanbestedingsprocedure gunning, afsluiting realisatieovereenkomst uitwerken bestem- mingsplan, verkrijgen Omgevingsvergunning en SDE + subsidie</i>
2019	<i>aanvang feitelijke realisatie Zonneweide</i>

In het participatie-traject is in eerste instantie gekozen voor het organiseren van buurtbijeenkomsten en een aantal atelier-sessies waarbij gericht met bewoners is nagedacht over mogelijkheden op het gebied van duurzame energieopwekking d.m.v. de zonneweide voor de buurt.

Tevens zijn potentiële bezwaren opgehaald. Zo is er weerstand vanuit de buurtraad en de agrariërs uit het gebied die zich sterk verzetten tegen het transformeren van vruchtbare landbouwgrond in een zonneweide. Ook zijn er bezwaren vanuit recreatief en visueel oogpunt geuit. Zo wordt een zonneweide door sommige bewoners als visueel onaantrekkelijk ervaren. Bovendien heerst angst voor mogelijke overlast door reflectie en/of schittering. Er zijn verder bezwaren genoemd over de mogelijke waardedaling van de huizen in het gebied door de komst van de zonneweide. Tot slot hebben buurtbewoners aangegeven het gebied graag te zien transformeren tot recreatiegebied; de geplande zonneweide dwarsboomt deze ambities.

Op basis van 2 gerichte buurtbijeenkomsten –waarbij stevast gekozen is voor een open en brede communicatiestrategie [i.v.m. uitnodigingsbrieven naar de hele buurt] is een buurtpanel gevormd bestaande uit een gebalanceerde mix van meer progressieve bewoners die mogelijkheden zien in de wijk voor duurzame opwekking en goedkope duurzame energie in de wijk, neutrale bewoners die vooral meer informatie willen over mogelijke overlast en opbrengsten en manieren van de wijk om hier voordelen uit te halen en tegenstanders. Met dit panel zijn

op frequente basis meetings georganiseerd, waarbij ingezet werd op informatieoverdracht omtrent de zonneweide door middel van lezingen, een bezoek aan twee zonneweides in Nederland en België, evenals het verder inzoomen op de ge-uite zorgen en bezwaren.

Op basis van de publieke bijeenkomsten en de meer gerichte meetings met het buurtpanel kan worden geconcludeerd dat er weinig animo is in de wijk voor de zonneweide. De voordelen van duurzame opwekking in het gebied worden weliswaar erkend maar wegen niet op tegen de hierboven genoemde nadelen. Ook is het voor panel lastig een afweging te maken over de financiële voordelen van het mogelijke participeren in de zonneweide door middel van een buurt gedreven coöperatie programma. De extra informatie meetings die specifiek hierover zijn georganiseerd hebben niet geresulteerd in meer animo of enthousiasme.

In het verleden is er vanuit deze wijken groot verzet geuit tegen geplande windmolens in het gebied. Er is toen met hulp van diverse internationale experts evenals met creatieve interventiemethodes succesvol actie gevoerd waardoor de windmolens niet alleen definitief van de agenda zijn verdwenen, maar waarbij tevens duidelijk is geworden dat het verzet vanuit deze specifieke wijken grondig georganiseerd kan worden en daarmee een cruciale factor van betekenis wordt in het organiseren van een grootschalig, ambitieus en duurzaam project zoals de zonneweide.

Getuige de reeds genoemde bezwaarpunten, maar vooral ook de stemmige toon waarmee correspondentie gevoerd is met enkele representanten, moeten we concluderen dat verzet vanuit deze wijk bij de start van een aanbestedingstraject zeer aannemelijk is. Wanneer er nu besloten zal worden tot aanbesteding zal dat verzet zich naar verwachting ook langs de juridische weg – evenals via de weg van de media- organiseren en zodoende voor aanzienlijke vertraging en mogelijke publieke onrust gaan zorgen.

We denken daarom dat het verstandig is om deze weerstand serieus te nemen. De ervaringen uit het verleden moeten we hierbij in acht nemen willen we in de nabije maar ook in de verre toekomst in deze wijken een succesvolle duurzaamheidsaanpak kunnen ontwikkelen. Dit vooral ook met het oog op een mogelijk verzet op basis van een gerichte mediastrategie, die op basis van ervaringen uit het verleden diepe sporen kan nalaten in de wijk en daarbuiten, maar ook zijn weerslag zal hebben op het Maastrichtse beleid evenals de representanten daarvan i.v.m. wethouders of programma directeuren. We vinden het kortom verstandig om de 'weerstand' serieus te nemen en te verkennen hoe we deze mogelijke kunnen transformeren.

HOOFDSTUK 2

Simultaan aan het in hoofdstuk 1 omschreven participatietraject is gestart met een wijkgericht onderzoek onder de vlag van Smart Energy Cities (SEC), onderdeel van de Green Deal Energy van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Smart Energy Cities richt zich op het ontwikkelen van een wijkgerichte communicatiestrategie rondom de energietransitie.

De SEC-aanpak ambieert door middel van zowel een technische en sociale analyse van de wijk specifieke kennis te ontwikkelen omtrent mogelijkheden voor de energietransitie. Daartoe wordt er een scan gemaakt van de wijk waarin de karakteristieken (waaronder de typologie van de wijk, de datering van de woningen evenals het energielabel) gepaard gaan met een sociaal-maatschappelijke analyse waarin het inkomensniveau, gezinssamenstelling maar vooral het duurzaamheidsprofiel in kaart gebracht wordt. Door de technische en sociale analyse geïntegreerd uit te voeren, ontstaat een holistische visie op kansen en mogelijkheden van de wijk.

Het onderzoek is vorig jaar uitgevoerd in tien steden in Nederland. Dit jaar zijn opnieuw tien steden, waaronder Maastricht onder de loep genomen. Voor ieder SEC traject worden een innovatiecoach met diepe technische expertise op het gebied van duurzame opwekking en verduurzamingsopties in een stedelijke omgeving en een creative producer, met grondige expertise op sociale innovatie en ontwerpend onderzoek aangetrokken. In

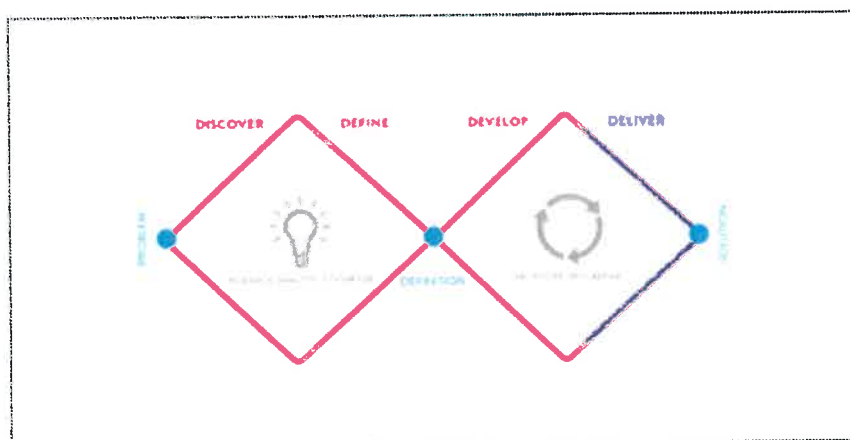
2

Maastricht zijn daarvoor Dennis Fokkinga van het bedrijf Driven by Values als innovatiecoach en Danielle Arets vanuit Capada als sociale innovatie specialist aangetrokken.

In nauwe afstemming met projectleider Marianne Bauling en klimaatregisseur Weike Medendorp is afgesproken om het SEC-traject op slimme wijze te koppelen aan de complexe opgave van de zonneweide. Omdat het SEC-traject een hele eigen aanpak en methodiek kent, is afgesproken om de onderzoeken parallel en onafhankelijk van elkaar te laten plaatsvinden maar op frequente basis inzichten te delen in een 'smart energy overleg' waaraan naast genoemde experts ook Peter Rompelberg,

expert op gebied van klimaatadaptatie vanuit Gemeente Maastricht, afdeling communicatie Maastricht en Regine Adriaanse van der Kraaij, expert vanuit Provincie Limburg zijn aangehaakt.

Het SEC traject kent een gefaseerde aanpak die sterk gestoeld is op ontwerpend onderzoek waarbij een eerste verkennende, divergerende fase gevolgd wordt door een convergerende fase waarin de eerste inzichten uitmonden in een plan van aanpak. Vervolgens volgt wederom een meer exploratieve fase waarin op basis van de gekozen ontwerpopgave enkele interventies worden getest. Op basis daarvan wordt in de slotfase toegewerkt naar een mogelijk te implementeren strategie.

Het SEC traject sluit nauw aan bij een methode die binnen ontwerpend onderzoek geïllustreerd wordt met het zogeheten Double Diamond model. In dit model worden grofweg vier fasen aangegeven.

- 1) de ontdekkfase
- 2) de definieerfase
- 3) de ontwikkelfase
- 4) de opleverfase

Fase 1 de zogeheten discover fase is vooral gericht op het divergeren; het genereren van veel kennis en inzichten in een relatief kort tijdsbestek door kwalitatief onderzoek met alle betrokken stakeholders, deskresearch, een contextuele analyse.

In fase 2 define, wordt op basis van deze inzichten getracht een ontwerpopgave te destilleren evenals een plan van aanpak. Deze fase is convergerend van aard; er wordt nadrukkelijk getracht in te zoomen.

In fase 3, de develop fase, wordt op basis van de ontwerpvrage getracht veel ideeën te ontwikkelen op basis van interventies, prototypes evenals kwalitatief onderzoek in brede zin wordt getracht om vanuit diverse invalshoeken en disciplines kennis te vergaren en vooral ook eerste ideeën uit te

proberen.

Door de analyse van deze tests in fase 4 (deliver) kan een specifieke- te implementeren- strategie ontwikkeld worden. We hebben deze fasering aangehouden voor het SEC traject in Maastricht en zullen de diverse activiteiten per fase hieronder kort toelichten.

FASE 1: CONTEXT MAPPING

In de 'eerste fase van het onderzoek is met de betrokken projectleider Marianne Bauling evenals met klimaatregisseur Weike Medendorp en Regine Adriaanse van de Kraaij van Provincie Limburg gesproken over de diverse stakeholders die nu of in de nabije toekomst actief zijn in het gebied. De belangen, wensen, ambities en tijdsplanning van de diverse stakeholders zijn in kaart gebracht. Dit geeft een goed beeld van gedeelde en afwijkende ambities en strategieën.

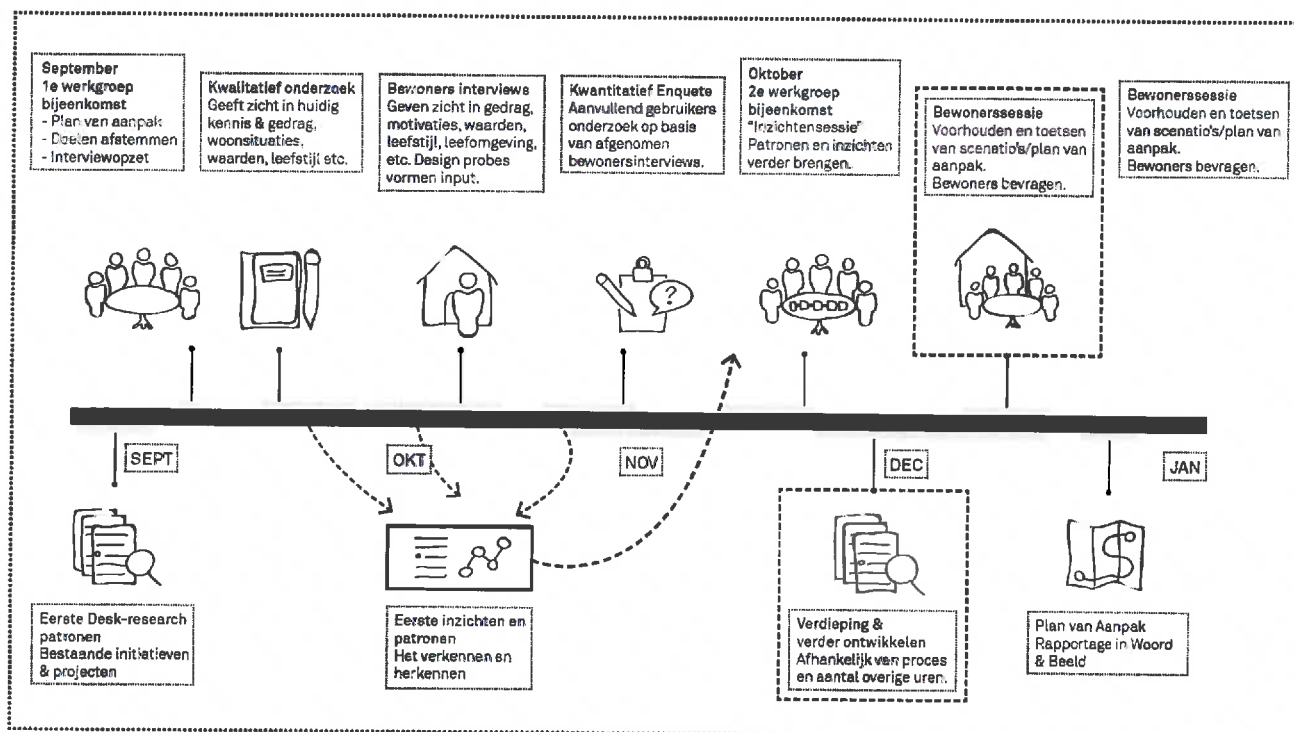
Verder is er in deze fase op basis van gesprekken met projectleider Marianne Bauling ingezoomd op de wijken Malberg, Caberg en Oud-Caberg; wat speelt er in deze wijken? Wat zijn mogelijke gevoeligheden uit het verleden die in dit traject kunnen opspelen? Daarnaast zijn de rollen van de projectleider, innovatiecoach, creative producer en

klimaatregisseur besproken en afgebakend. Tot slot is er gekeken naar de bestaande communicatiestrategie rondom #missionzeromaastricht en de mogelijkheden om daar vanuit het SEC programma aanvullende of nieuwe gedachten op te ontwikkelen.

Op basis van deze nul fase is in september een projectplan geschreven en een grove planning gemaakt. De kern van het plan bestaat uit het ontwikkelen van een wijkgerichte aanpak voor de zonneweide en simultaan hieraan te verkennen in hoeverre bewoners uit deze wijken te interesseren zijn voor mogelijke participatie in deze manier van energieopwekking.

Vanwege de korte looptijd van het SEC programma is ervoor gekozen om vooral veel nadruk te leggen op fase 2, het kwalitatieve onderzoek en fase 3, de uitwerking hiervan in een communicatiestrategie (zie hiervoor hoofdstuk 3) evenals mogelijke participatiemodellen (hoofdstuk 4).

TIJDSPAD

FASE 2: DEFINE

In deze fase is getracht de genoemde wijken Malberg, Caberg en Oud Caberg in kaart te brengen. Door het combineren van diverse datasets uit de gemeentelijke basisadministratie (o.a. inkomensniveau en gezinssamenstelling), de energiewijzer en duurzaamheidsmonitor en de openbare gegevens omtrent de energielabels van de woningen en het energiegebruik (o.a. op basis van de gegevens van de netbeheerders) zijn we tot een volgende analyse gekomen:

- Er zijn in deze wijken relatief veel huurwoningen; ruim 74% waarvan ruim 70% in bezit van de woningbouwcorporaties.
- Gemiddeld wordt er tussen de 2500-2800 kwh aan elektriciteit gebruikt en 1000 a 1400m³ gas. Daarmee bedraagt de

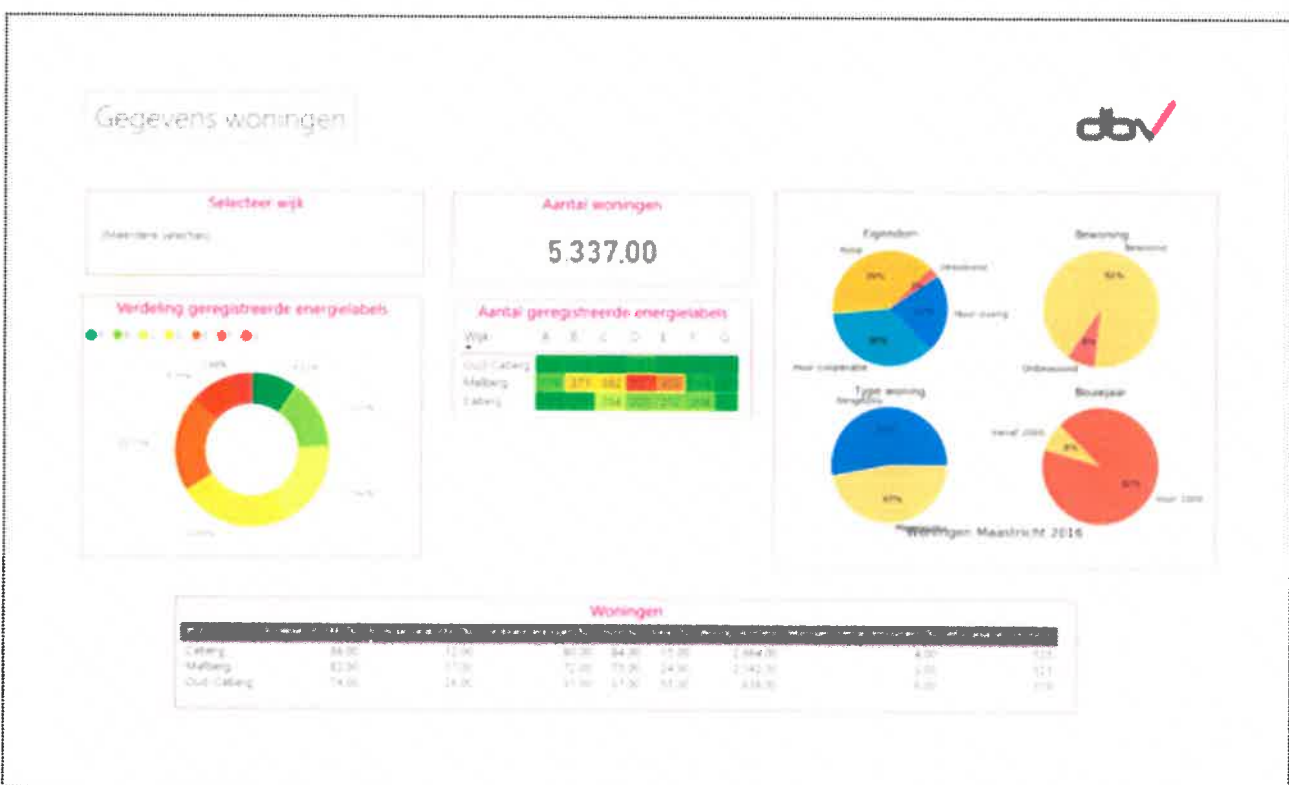
gemiddelde energierekening zo'n €150 per maand.

- Meer dan de helft van alle woningen heeft naar inschatting label D of lager.
- Het totale energieverbruik in deze 3 wijken is ongeveer 11% van het totale energieverbruik van alle woningen in Maastricht.
- Met de geplande zonneweide van 30ha kan ruimschoots in de huidige elektriciteitsvoorziening van de omwonenden in de drie buurten worden voorzien.
- Het aantal mensen met lage inkomens is in beide wijken relatief hoog evenals de sociale problematiek.
- Wel laat onderzoek vanuit de Gemeente monitor zien dat het overgrote deel van de bewoners zich verantwoordelijk voelt voor het milieu in de wijk.

	A	B	C	D	E	F	G	Totaal	%
Malberg	178	371	362	557	459	129	43	2099	58%
%wijk	8%	18%	17%	27%	22%	6%	2%		
%totaal	5%	10%	10%	15%	13%	4%	1%		
Caberg	72	90	254	207	212	204	97	1136	31%
%wijk	6%	8%	22%	18%	19%	18%	9%		
%totaal	2%	2%	7%	6%	6%	6%	3%		
Oud-Caberg	86	84	32	111	61	22	1	397	11%
%wijk	22%	21%	8%	28%	15%	6%	0%		
%totaal	2%	2%	1%	3%	2%	1%	0%		
Totalen	336	545	648	875	732	355	141	3632	100%
%totaal	9%	15%	18%	24%	20%	10%	4%		

	tot 2000	na 2000	koop	huur	woco	overig verhuur	dichtheid	woz
Malberg	1742	357	504	1574	1511	63	2142	123
%wijk	83%	17%	24%	75%	72%	3%		
%totaal	48%	10%	14%	43%	42%	2%		
Caberg	1000	136	170	954	909	45	2664	125
%wijk	88%	12%	15%	84%	80%	4%		
%totaal	28%	4%	5%	26%	25%	1%		
Oud-Caberg	294	103	218	147	123	24	638	179
%wijk	74%	26%	55%	37%	31%	6%		
%totaal	8%	3%	6%	4%	3%	1%		
Totalen	3036	596	893	2675	2543	132		
%totaal	84%	16%	25%	74%	70%	4%		

	Aantal inwoners [aantal 0] [2016]	Ik vind dat de gemeente voldoende doet om bewoners bij veranderingen in de buurt te betrekken (%) [percentage] [2010]	Ik vind niet dat gemeente voldoende doet om bewoners bij veranderingen in de buurt te betrekken (%) [percentage] [2010]	Afgelopen jaar actief geweest om de buurt te verbeteren (%) [percentage] [2014]	Ik ben bereid om actief mee te helpen aan het beheer van de openbare ruimte (%) [percentage] [2014]	Ik voel mij medeverantwoor voor de leefbaarheid in mijn buurt (%) [percentage] [2010]	Ik voel mij medeverantwoor voor het milieu in mijn buurt (%) [percentage] [2010]
Buizenwijk West: Caberg	3.413	16%	57%	22%	20%	62%	82%
Buizenwijk West: Oud-Caberg	1.892	7%	55%	27%	22%	59%	92%
Buizenwijk West: Malberg	5.552	16%	59%	18%	19%	63%	84%

In deze fase zijn Dennis Fokkinga en Danielle Arets ook aangehaakt bij het overleg met het buurtpanel om informatie te verschaffen omtrent energiereductie en de participatie mogelijkheden van de zonneweide.

FASE 3: ONTWIKKELFASE

Op basis van deze scan van de wijk is ervoor gekozen om in het kwalitatief bewonersonderzoek in de wijken vooral te koersen op een gebalanceerde mix van oude en nieuwe bewoners, bewoners uit lage inkomens en middeninkomens, gezinshuishoudens en alleenstaanden.

Daartoe is een enquête ontwikkeld en vormgegeven in een aantrekkelijk, handzaam formaat. In de enquête werd gevraagd naar feitelijke persoonlijke gegevens omtrent gezinssamenstelling, energiegebruik en het type woning evenals persoonlijke drijfveren omtrent

energiereductie dmv open vragen als wat betekent de energietransitie voor u? keuze opties waaronder: de verantwoordelijkheid voor energiebesparing ligt bij oftewel de gemeente oftewel mezelf en ik investeer alleen in zonne-energie als a) dit gesubsidieerd wordt b) dit direct voordeel oplevert etc maar ook door diverse scenario's door te spreken. Deze 'enquête' werd als onderlegger gebruikt bij de interviews.

1. INTRODUCTIE

De Groen Daal 'Smart Energy Cities' is eind 2013 door de overheid in het leven geroepen. Het programma richt zich op energiebesparing en de toepassing van lokale, duurzame energiebronnen en nieuwe, slimme energietechnieken.

Het project wordt begeleid door een innovatiecoach (Dennis Fokkinga) en een creatieve producer (Daniëlle Arets). Daarnaast zijn energiecoaches van de Gemeente Maastricht betrokken in het project. Samen begeleiden ze de vraag en wensen van huiseigenaren en gebouweigenaren, met betrekking tot bijvoorbeeld het kopen van zonnepanelen, warmtepompen of het laten isoleren van de woning.

Ook laten ze zien welke innovatieve energiebesparende maatregelen en vooral ook financiële middelen ingezet kunnen worden om zowel energie als kosten te reduceren.

Om met een passende strategie voor uw wijk in het algemeen en uw huiseigenaren in het bijzonder te kunnen, zouden we u graag willen vragen dit boekje voor ons in te vullen. Op basis van uw informatie maken we graag een afspraak om met u de wensen en mogelijkheden door te spreken.

Vriendelijke groeten,
Dennis Fokkinga en Daniëlle Arets

2. PROFIEL

Naam: _____

Leeftijd: _____

Street & huisnummer: _____

Samenstelling huishouden (aantal personen, huishouders): _____

Type woning (rijwoning, rijtjehuis, flat): _____

Energiebesparing op jaar basis (voor zover bekend) _____

Energieverbruik op jaar basis (voor zover bekend) _____

Aantal jaren woonachtig in de buurt _____

Wat zijn je favoriete bezigheden? _____

Wat heb je afgelopen jaren gedaan mbt. verduurzaming van je woning of je levenswijze? _____

Ben jij bekend met #Misalonzamestijlen? Zo ja, wel vind je dat van? Ben jij bekend met de het klimaat-akkoord in Parijs? Wat vind je daarvan? Ben jij bekend met technische innovatie op gebied van duurzame energie opwekking? Welke? _____

Waar haal je je informatie met betrekking tot duurzaamheid vandaan? Zou jij meer informatie wensen en hoe? _____

3. ENERGIE-DRIVERS

Zonnepanelen, lever niet op mijn dak.

eens vaak

Ik zie door de bomen het bos niet meer; er is zoveel informatie over het verduurzamen van de woning dat ik niet weet waar ik aan moet denken.

eens vaak

Als zonnepanelen gesubsidieerd zouden worden zou ik ze graag nemen.

eens vaak

Zonnepanelen zouden verplicht gesteld moeten worden.

eens vaak

Lever een windmolen in de wijk dan zonnepanelen.

eens vaak

Verduurzaming van de woning is vooral voordelig voor het klimaat en de portemonnee.

eens vaak

4. ENERGIE-SCENARIOS

Stel we moeten over tien jaar meer dan 80% van de energie uit zon en wind halen, wat zouden we dan in jouw wijk moeten doen?

Wat is volgens jou nodig om dat te bereiken?

Wat wil / kun je zelf doen?

SMART ENERGY CITIES

Met DORZMAN als partner...

Er werd nadrukkelijk gekozen voor een laagdrempelige aanpak, waarbij Dennis Fokkinga en Daniëlle Arets in samenwerking met ontwerpers en radiomakers Pleun van Dijk, Floor Hofman en Jaap Knevel op openbare plekken in beide wijken interviews zijn gaan afnemen. Er is daarbij bewust gekozen om onszelf niet als vertegenwoordigers vanuit de gemeente

of als energie-expert te presenteren, maar ons als onafhankelijke journalistieke onderzoekers te positioneren. Die journalistieke rol hebben we extra aangezet door onszelf met camera en microfoons uit te rusten en alle interviews ook bewust op te nemen met audio apparatuur.

De interviews lieten over het algemeen een zeer positief beeld zien omtrent de Maastrichtse ambities richting #missionzeromaastricht en ook werd er door ruim 75 % van de ondervraagden positief gereageerd op de mogelijk geplande zonneweide, hoewel we daarbij moeten aanmerken dat de plannen daartoe niet voor alle geïnterviewden duidelijk op het vizier stonden.

Wat vooral opviel tijdens deze interviews is dat we opmerkelijk veel bewoners spraken – een ruime meerderheid van de totaal geïnterviewden – met hoge ambities op het gebied van verduurzaming van de eigen woning/ reductie van het eigen energiegebruik.

De interviews, 25 stuks in totaal, waarvan 15 in Malberg en 10 in Oud-Caberg, zijn door het team geanalyseerd en verwerkt in een zogeheten segmentatiemodel waarin de diverse typen bewoners zijn ingedeeld in een vijftal energie profielen.

Motivaction 2015

Burgers komen in beweging voor energie. Segmentatie ten aanzien van technologische energie-innovaties

Belang

Het segmentatie model maakt het mogelijk om de verscheidenheid aan houdingen en gedrag te vertalen in een werkbaar instrument zonder dat karakteristieke eigenschappen van de groepen verloren gaan.

7 dimensies

5 segmenten

- 1. Passieve onverschilligen:** voor het leven milieu en duurzaamheid niet
- 2. Gematigden:** zien het belang van een gezond milieu maar voelen geen urgentie hieraan te handelen.
- 3. Voorlopers:** hebben het milieu en duurzaamheid hoog in het vaandel en zijn bereid om hiervan bij te dragen.
- 4. Pragmatici:** zij vinden aandacht voor milieu goed maar verdedigen hun eigen belang actief.
- 5. Tegenstanders:** zien het nut van duurzaamheid wel in en verzetten zich actief.

Het willen & kunnen

We hebben er bewust voor gekozen om niet het veelgebruikte model van Motivaction (zie afbeelding hiernaast) hiervoor te gebruiken maar een versimpelde variant (zie afbeelding hieronder) die naar analogie van de energielabels op woningen bestaat uit labels A t/m E.

ENERGIETOPPERS

A

**DE DUURZAME MOVERS /
BEWEGEN DE GOEDE KANT OP**

B

**STAAN OPEN MAAR HEBBEN HET NOG
NIET ECHT OP HUN NETVLIES STAAN**

C

**ONVERSCHILLIG /
NIET GENEGEN TOT VERANDERING**

D

**ONBELANGRIJK /
ZAL MIJN TIJD WEL DUREN**

E

Label A betreft de toppers, mensen die bovengemiddeld hun best doen om hun energiegebruik te reduceren, hun huis of omgeving te verduurzamen en in hun dagelijkse gedrag bij voorkeur kiezen voor de meest duurzame optie (bijvoorbeeld vegetarisch menu, openbaar vervoer etc). Label B betreft bewoners die zich steeds meer verdiepen in het thema duurzaamheid, waar mogelijk proberen duurzaam gedrag te vertonen d.m.v. kleine gedragsaanpassingen (apparaten op stand by, lichten uit, indien aanschaf van nieuwe apparaten wordt altijd voor label A gekozen) en die al kleine aanpassingen in de woning hebben gedaan

of voornemens zijn dit te doen (denk aan isolatie, warmte pompen of mogelijk zonnecellen)

Label C betreft bewoners die het wel belangrijk vinden maar nu nog niet veel doen en vooral onwetendheid aangeven als belangrijkste argument daartoe.

Label D zijn de onverschilligen; het betreft veelal mensen met een conservatief profiel en in ons onderzoek vooral ook veel ouderen; 'het zal mijn tijd wel duren'

Label E tot slot overlapt met de groep uit label D maar is bewust negatief; ik geloof er niet in; het zet toch geen zoden aan de dijk etc.

PERSONA'S

Op basis van deze labels zijn tevens zogeheten persona's ontwikkeld; getekende portretten van geïnterviewden die naar onze smaak representatief zijn voor het betreffende label.

Een persona is een archetype van een gebruiker, ofwel een karakterisering van een bepaald type gebruiker met specifieke gedragingen.

Deze gebruikers bestaan niet echt maar de persona staat voor een bepaald type bewoner met specifieke behoeften en voorkeuren. Door deze persona's per label een gezicht te geven kunnen we een meer gerichte – op maat gesneden- communicatiestrategie ontwikkelen.

Samen met de beschrijving van hoe de persona de mogelijke energie-oplossing wil gebruiken, vormen persona's scenario's, die weer aan de basis staan van een mogelijk ontwerp.

Tot slot is er op basis van de interviews een podcast ontwikkeld waarin de persona's van de diverse labels letterlijk aan het woord zijn over het belang van de energietransitie. De mix aan persoonlijke verhalen geeft ons inziens een heel goed, en representatief beeld over de wensen evenals mogelijke zorgen uit de wijk.

Energietoppers in Malberg en Oud Caberg

Wat doen inwoners van Oud-Caberg en Malberg om hun energiegebruik terug te dringen? Zijn ze op de hoogte van de Maastrichtse ambities om in 2030 klimaatneutraal te zijn (#Missionzeromaastricht)? Wat zouden ze zelf willen en kunnen doen om die ambitie te laten slagen?

Op zaterdag 9 december is een speciaal reporterteam van Smart Energy Cities de Maastrichtse wijken ingegaan om de groene ambities in kaart te brengen. Onder de naam energietoppers werden radio interviews gehouden met bewoners over hun energierekening, over wenselijkheid van duurzame energie opwekking in de stad door middel van bijvoorbeeld zon-of windenergie en manieren om het thema de komende jaren hoog op de agenda te zetten.

De reporters waren verrast over het aantal 'energietoppers' in deze typische naoorlogse woonwijken in Maastricht. Opmerkelijk veel bewoners gaven te kennen de klimaat-ambities van de klimaatop in Parijs (internationale klimaatafspraken om het energiegebruik drastisch te reduceren en voor meer duurzame energie opwekking (te zorgen) en de ambities van Maastricht in het bijzonder, te onderschrijven. Het team van Smart Energy Cities Maastricht zal het komende jaar deze toppers letterlijk in kaart gaan brengen met als doel ze als ambassadeurs in te zetten om als een duurzame 'energievlek' de groene ambities over de stad te verspreiden.

Simultaan aan dit proces heeft Dennis Fokkinga meermaals geparticipeerd in wijkraad meetings waarin specifiek is ingegaan op wensen en behoeften van bewoners inzake verduurzaming van de lokale energievoorziening en strategieën om energieneutraliteit te realiseren. Dat wil zeggen dat alle energie die lokaal gebruikt wordt, al dan niet lokaal duurzaam wordt opgewekt. Ook heeft Dennis de diverse participatie mogelijkheden voor de zonneweide in kaart gebracht en toegelicht op welke manieren de financiële voordelen van de zonneweide ten goede (ook) kunnen komen aan de buurtbewoners en/of andere burgers in Maastricht.

De panelleden waren zeer geïnteresseerd in de financiële voordelen die met de realisatie van een zonneweide voor de omwonenden gerealiseerd kunnen worden. Ze wilden onder andere weten wat de verschillen zijn met de aanschaf van zonnepanelen op de eigen woning en op welke wijze ze in een zonneweide zouden kunnen participeren. Naar aanleiding van de toelichting van de verschillende mogelijkheden, heeft een van de panelleden aangegeven zich hard te willen maken voor maximale burgerparticipatie in (een deel van) de zonneweide. Hiertoe heeft de persoon in kwestie inmiddels reeds een gesprek met de wethouder duurzaamheid aangevraagd omdat de rol van de gemeente in de ontwikkeling ook van invloed is op de participatiemogelijkheden van burgers.

FASE 4: IDEATE

In deze fase zijn de technische en kwalitatieve analyse van de wijk op elkaar gelegd en is er bepaald wat er op basis van deze inzichten nodig is in de wijk. Op basis van een plenaire bijeenkomst met het hele smart team in Maastricht is besloten om de rollen van de gemeente in de ontwikkeling van de zonneweide verder te onderzoeken en tevens te verkennen hoe er op basis van de uitkomsten uit het kwalitatief onderzoek een communicatiestrategie ontwikkeld kan worden. We lichten deze respectievelijk toe in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4.

COMMUNICATIE STRATEGIE; ENERGIETOPPERS

HOOFDSTUK 3

Op de kaart zetten van positieve gedragsverandering

Leer hoe je meer kunt besparen! Doe mee met zonnepanelen! Verminder je energiegebruik! Wanneer stap jij over naar duurzaam rijden? Zo maar een paar kreten die door Nationale of lokale overheden, energieleveranciers en netbeheerders gebruikt worden om bewoners en consumenten te verleiden tot duurzamer gedrag.

Hoewel deze slogans met de beste intentie ontwikkeld zijn, benadrukken ze vooral wat we nog niet goed doen. We zijn (nog) niet duurzaam genoeg, we moeten meer doen, ander gedrag vertonen anders gaan we de gestelde doelen niet halen. We moeten (nu) in actie komen en additionele investeringen en inspanningen zijn daartoe vereist, dat is de overkoepelende boodschap in de huidige communicatiestrategie rondom klimaatverandering en -adaptatie.

3

pagina 17-19

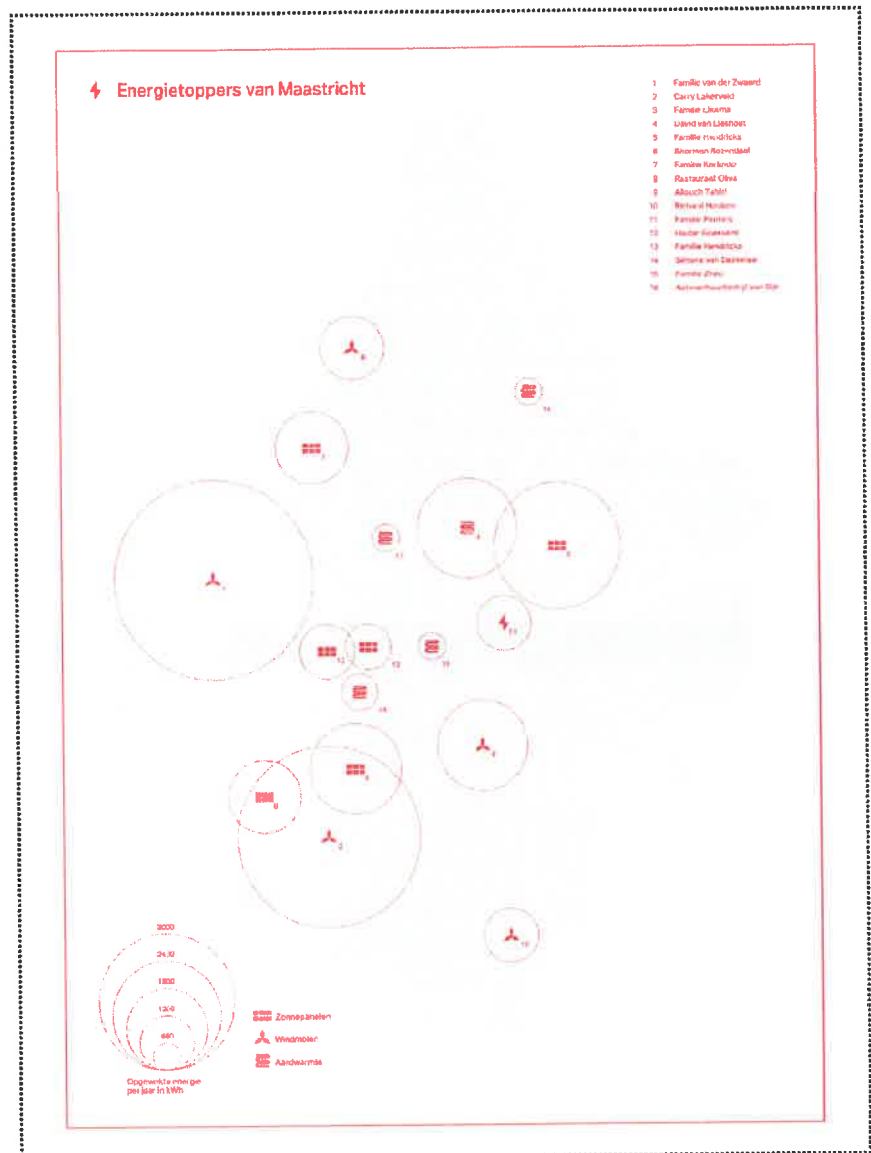
Om de gestelde klimaatdoelen van Parijs te halen, is inderdaad actie nodig. Toch vragen we ons af of het steevast benadrukken van het feit dat we niet genoeg doen, daartoe de juiste strategie is.

We denken zelfs dat deze aanpak op lange termijn een sterk verlamdend effect heeft. We denken dat een positief gerichte aanpak nodig is om de energie-neutrale toekomst te kunnen realiseren. Dit is in het belang van onszelf, onze kinderen en onze kleinkinderen.

Kunnen we de energietransitie op een positievere manier framen? Kunnen we de frontrunners op het gebied van duurzaamheid in de spotlights zetten zodat we juist het positieve gedrag benadrukken en een sneeuwbaaleffect creëren? Dat is de basisgedachte achter de energietoppers!

Energietoppers brengt de frontrunners in kaart! Energie-optimisten, duurzaamheidsfreaks, believers, groene (be) spaarders en techno-optimisten binnen een gemeente, laten zien hoe hun duurzaam gedrag bijdraagt aan besparing van zowel energiegebruik als de energierekening.

De toppers, in beeld gebracht via een interactieve, online digitale kaart, zijn vanzelfsprekend de ambassadeurs van de energietransitie. Op de site presenteert ieder zich met zijn eigen persoonlijke

verhaal en acties ten aanzien van duurzamer gedrag.

Deze pioniers worden niet alleen op een aantrekkelijke, laagdrempelige visuele manier uitgelicht maar ook uitgedaagd om hun 'duurzame' inzet te vergroten. Dat doen we door de inzet van gamification technieken.

Steeds vaker wordt gamification als strategie ingezet om gedrag en gewoontes te veranderen. Hoewel het onderzoek naar serious games nog in de kinderschoenen staat, zijn er wel al een aantal breed gedeelde inzichten omtrent de effecten van interactieve spelelementen op gedragsverandering. Zo is vooral het belonen van gedrag door gamification een zeer effectieve strategie. Daartoe is het cruciaal om heldere en duidelijke doelen te stellen, waarmee de 'spelers' worden aangezet tot zelfreflectie. Ook het sociale aspect – spelen met anderen – is cruciaal. Tot slot moet het spelelement en de context ervan goed aansluiten bij de realiteit, willen de spelers duurzaam en geëngageerd betrokken zijn in de interactie.

Op basis van deze inzichten hebben we het volgende spelelement voor ogen.

Alle in kaart gebrachte toppers hebben de opdracht om binnen een jaar tijd zoveel mogelijk volgers te creëren. Een volger krijgt op zijn buurt de uitdaging voorgelegd om in een jaar tijd, 10% van zijn energiegebruik terug te dringen dan wel 10% extra groene duurzame energie op te wekken.

De 10% reductie kan behaald worden door aanpassingen in huis (isolatie maatregelen, slim/ bewust gebruik van de thermostaat, terugdringen watergebruik) of aanpassingen in het gedrag (energie-reductie maatregelen waaronder apparaten op stand-by zetten, vaker met het openbaar vervoer reizen). De 10% duurzame opwekking kan door middel van investeringen in groene energie, aanschaf van zonnepanelen etc.

Alle volgers, die zich voor deze challenge inschrijven via de online kaart, krijgen een jaar lang gratis coaching via de door de betreffende gemeente aangestelde energie-coaches.

Deze coaches zullen ook de beoogde energie-effecten meten en bijhouden. De hoeveelheid gebruikte energie wordt niet weergegeven op de site, dit om de persoonlijke data van de deelnemers af te schermen.

Als het de topper lukt in een jaar tijd, 10 mensen aan te zetten tot 10% energie-reductie of 10% duurzame energieproductie, resulteert dat in een extra 10% korting op de energierekening voor zowel de topper zelf als zijn volgers. Deze 10% korting kan enkel en alleen gekregen worden als de groep van 10 personen slaagt in de gestelde missie.

De toppers spelen kortom een voorbeeldfunctie; ze proberen uit hun achterban mensen te koppelen aan energiecoaches en de volgers krijgen gratis coaching waarmee ze op relatief eenvoudige wijze 10% kunnen besparen. Die inzet levert ze bij voldoende volgers ook nog eens 10% extra korting op.

Alle 'geslaagde' volgers worden automatisch 'toppers' en krijgen wederom de opdracht tien volgers te werven, waarmee wederom 10 mensen 10% gaan besparen en indien ze allen slagen 10% korting op de jaarlijkse

energierekening krijgen.

We volgen hiervoor het principe van de power of ten; we creëren een sneeuwbal- beweging die op natuurlijke wijze aanzwelt. Recent onderzoek van de universiteit van Yale wijst uit dat mensen doorgaans de informatie die ze aangereikt krijgen via bekenden of gelijken (peers) het meeste vertrouwen en op basis daarvan ook eerder geneigd zijn om tot acties/ handelingen over te gaan. Door het strategisch inzetten van deze sociale peer-pressure willen we een beweging creëren die gevoed en gestuurd wordt door burgers zelf.

We denken met deze strategie ook goed aan te sluiten bij de participatie-beweging waarbij een groeiende groep burgers ervoor kiest actief een bijdrage te leveren aan vormgeven en inrichten van de eigen leef-woon omgeving. Hoewel veel gemeenten worstelen met deze pro-actieve burgerbeweging, denken we dat zeker aangaande de energietransitie, het in de spotlights zetten van de door burgers gedreven duurzame projecten een sterk katalyserend effect kan hebben op het bereiken van de gestelde doelen en ambities. Juist door bewoners zelf 'in stelling' te brengen en verantwoordelijkheid te laten nemen, kan een breed gedragen duurzame beweging ontstaan.

De inzet die van de gemeente gevraagd wordt is het begeleiden en monitoren van de 'challenge' door middel van energie-coaches evenals het bekostigen van de 10% kortingsregeling. Daartoe kan de gemeente samenwerken met energieleveranciers/ netbeheerders die zich als partner (zie businessmodel) hieraan committeren. Deze inzet laat zich ook gedeeltelijk ook terugbetalen door de goodwill die gecreëerd wordt door het ondersteunen en faciliteren van de participatieve projecten in de eigen gemeente. Tot slot kan het project ook als onderzoekstool worden ingezet voor het onderzoeken van de meer adaptievere rol van bestuurders in de doe-democratie.

HOOFDSTUK 4

PARTICIPATIEMOGELIJKHEDEN

4

pagina 20-26

Naast de locatie en omvang van de zonneweide wordt vaak ook de vraag gesteld op welke manier, wanneer en door wie een zonnepark ontwikkeld en gerealiseerd zou moeten worden. Welke afwegingen spelen een rol en welke voorwaarden kunnen of moeten worden gesteld?

De afwegingen en voorwaarden vinden hun grondslag veelal in het ontbreken van voorwaarden, de verdeling van de lusten en de lasten, uitsluiting of aanwijzing van locaties of gebieden, multifunctioneel of dubbel ruimtegebruik, tijdelijkheid functie, landschapstype, soort landschap en ruimtelijke inpassingseisen.

De gemeente heeft grote invloed op de participatiemogelijkheden van burgers en eventueel bedrijven in de zonneweide en moet voor zichzelf bepalen welke rol ze in wenst te nemen in ontwikkeling, realisatie en exploitatie van de zonneweide(n). De rol is mede afhankelijk van de uitkomsten van de locatie en de business case maar zeker ook van de mate waarin de gemeente Maastricht de (financiële) voordelen van de

zonneweide ten goede wil laten komen aan de gemeenschap. Bij een goede verdeling van de lusten en de lasten is een zonneweide in een natuurgebied bijvoorbeeld denkbaar indien met de opbrengsten het natuurgebied onderhouden en in stand gehouden kan worden.

Veel gemeenten zien het belang in van een goede verdeling van lusten en lasten maar worstelen met de juridische verankering hiervan. Het huidige RO-beleid en -instrumentarium is nog niet op alle fronten passend.

De gemeente kan bijvoorbeeld besluiten om de verdere ontwikkeling volledig zelf ter hand te nemen of dit volledig aan de markt en/of burgers over te laten. Een tussenvariant is ook mogelijk. Om de rol van de gemeente te kunnen bepalen, is inzicht in de (financiële) risico's in de verschillende projectfasen noodzakelijk. Op basis van de risicoanalyse kan de gemeenten bepalen welke rol met bijbehorende risico's aanvaardbaar is en welke niet. De rol van de gemeente moet tot slot passen binnen de wettelijke kaders.

MOGELIJKE ROLLEN VAN DE GEMEENTE

In de ontwikkeling en realisatie van zonneweiden kan de gemeente Maastricht verschillende rollen aannemen. De rol die ingenomen wordt tijdens het ontwikkel- en realisatietraject heeft invloed op de zeggenschap, gevolgen voor de te ontvangen opbrengsten en ook voor de te nemen risico's. Hieronder worden de verschillende rollen uitgewerkt.

- **Ontwikkelaar**

Indien gekozen wordt voor de rol van ontwikkelaar is de gemeente betrokken bij de ontwikkeling van de zonneweide. De gemeente heeft hierin dan ook de regie. Een indicatie voor het ontwikkelbudget is 2-4% van de totale investeringskosten. Het verwachte rendement op de investering is 8-12% op deze investering. Deze fase kent het project-ontwikkelrisico dat het

project uiteindelijk niet door gaat of later wordt gerealiseerd. In de ontwikkelfase kan invulling worden gegeven aan de participatie. Het is een belangrijk procesinstrument waarmee draagvlak en optimaal rendement gerealiseerd kan worden. Er is een grote mate van zeggenschap over de mogelijkheden voor participatie en het compenseren van omwonenden en omliggende bedrijven.

- **Investeerder**

Indien gekozen wordt voor de rol van investeerder is de gemeente betrokken vanaf de realisatie van de zonneweide. Het risico is gering omdat de zonneweide dan reeds in de bouwfase terecht is gekomen. Het verwachte rendement is 6-8% van de investering. De investeerder legt meestal 20% van de investering in (80% wordt geleend van de bank). De gemeente kan er ook voor kiezen om het project volledig zelf te financieren en in de toekomst (deels) te

herfinancieren. De investeerder heeft de regie in de realisatie en operationele fase van de zonneweide. Ook heeft de investeerder de meeste zeggenschap over de mogelijkheden voor participatie en compensatie gedurende de exploitatie van de zonneweide.

- **Concessiegever**

Als concessiegever wordt het project na een project-ontwikkelfase in de markt gezet zodat marktpartijen kunnen bieden op de concessie. In de concessieovereenkomst worden afspraken gemaakt over o.a. de commerciële condities, looptijd en participatie mogelijkheden. Het risico voor de realisatie en operatie van de zonneweide ligt bij de marktpartij. De baten van de zonneweide komen ook ten goede aan de marktpartij.

- **Actieve facilitator**

In deze rol faciliteert de gemeente naast de vergunningen ook de eventuele erfpacht of verkoop van de gronden indien deze in eigendom van de gemeente zijn. Het financiële risico is beperkt evenals het rendement op erfpacht. Er zijn mogelijkheden voor het stellen van kaders en richtlijnen voor compensatie en participatie. De zeggenschap is beperkt en ook het rendement is beperkt.

- **Passieve facilitator**

In deze rol faciliteert de gemeente de vergunningen. Er is géén risico, maar ook geen rendement. De zeggenschap over participatie en compensatiemogelijkheden is nihil.

Er zijn ook combinaties van rollen mogelijk. Bijvoorbeeld de gemeente als ontwikkelaar/ investeerder of als ontwikkelaar/ concessiegever.

WET MARKT EN OVERHEID

Indien de gemeente Maastricht de rol van ontwikkelaar/ investeerder dan wel ontwikkelaar/ concessiegever op zich neemt, gedraagt ze zich als een onderneming. De Wet Markt en Overheid bevat mededingingsregels (<http://wetten.overheid.nl/BWBR0008691/2016-07-01>) waar overheden zich aan moeten houden indien zij zich gedragen als een onderneming. De Wet Markt en Overheid heeft tot doel het voorkomen van concurrentievervalsing door overheden, zowel direct als indirect. De Wet Markt en Overheid is van toepassing als het gaat om economische activiteiten van overheden

zelf, maar ook van overheidsbedrijven.

Een overheidsbedrijf is een onderneming waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon een beleidsbepalende invloed heeft. De belangrijkste vragen en antwoorden op basis van deze Wet zijn opgenomen in de navolgende tekst.

- Mag de gemeente wel optreden als ontwikkelaar en/of investeerder?

Een gemeente heeft de vrijheid om de

markt op te gaan. De gemeente moet zich wel houden aan de Wet Markt en Overheid. Dat betekent dat zij moet voorkomen dat er concurrentievervalsing optreedt. Zij moet bijvoorbeeld marktconforme tarieven in rekening brengen voor de opgewekte elektriciteit. Daarnaast mag zij bijvoorbeeld als investeerder geen leningen verstrekken die niet marktconform zijn (tenzij het geoorloofde staatssteun is);

- Waar moet de gemeente op letten als zij de rol pakt van ontwikkelaar en investeerder? De gemeente treedt in dat geval op als ondernemer. De gemeente moet voorkomen dat er concurrentievervalsing optreedt. Zij moet bijvoorbeeld marktconforme tarieven in rekening brengen voor de opgewekte elektriciteit. Dit staat in de Wet Markt en Overheid.

Ook mag de gemeente niet zomaar samenwerkingsverbanden aangaan met willekeurige marktpartijen. De gemeente moet eerst onderzoeken of er daarvoor een aanbestedingsplicht geldt. Als dat zo is, moet de gemeente eerst een aanbestedingsprocedure doorlopen.

- **Uitwerking voorkeursrollen van de gemeente**
Om de volgende stap te maken in het traject om te komen tot realisering van grootschalige zonne-energie, dient de gemeente een rol te kiezen die aansluit bij de mogelijkheid voor inwoners en bedrijven om te participeren. Daarnaast is het uitdragen van een voorbeeldrol, door grootschalig duurzame energie op te wekken binnen haar eigen grenzen, belangrijk. In de onderstaande rollen komen deze randvoorwaarden tot uiting:

- De gemeente als ontwikkelaar/investeerder (combinatie);
- De gemeente als ontwikkelaar/concessiegever (combinatie).
- Met de rollen van actieve en passieve facilitator geeft de gemeente geen actieve invulling aan de participatiemogelijkheden voor omwonenden.

De rollen waarmee actief invulling wordt gegeven aan de beleidsdoelstellingen (#missionzeromaastricht) en participatiemogelijkheden zijn die van ontwikkelaar/investeerder en ontwikkelaar/concessiegever. Deze twee voorkeursrollen zijn uitgewerkt op basis van de benodigde bouwstenen: de risico's, de mogelijkheden voor participatie, zeggenschap en het effect op de business case. Door de rol in te nemen van ontwikkelaar/investeerder heeft de gemeente Maastricht maximaal invloed op de (financiële) voordelen van de zonneweide voor de burgers in de gemeente Maastricht.

Ontwikkelaar/investeerder

Als ontwikkelaar is de gemeente betrokken bij de ontwikkeling van de zonneweide. Hierin heeft de gemeente de regie. Als investeerder is de gemeente betrokken vanaf de bouw (realisatiefase) van de zonneweide. Ze heeft dan de regie in de realisatie en de operationele fase van de zonneweide. Bij een combinatie van een rol als ontwikkelaar en investeerder is de gemeente Maastricht gedurende het hele traject van ontwikkeling, bouw en operationele fase aan zet.

Risico's

Bij de rol van ontwikkelaar/investeerder liggen de financiële risico's in het traject tijdens de projectontwikkeling, de realisatie en de operationele fase bij de gemeente. Als het project uiteindelijk niet wordt gerealiseerd, dienen de projectontwikkelkosten worden afgeschreven. Door het verkrijgen van ondersteuning van bijvoorbeeld de Provincie Limburg of het aantrekken van een financiële partner kunnen deze risico's worden verdeeld. In de realisatiefase en operationele fase zijn de risico's kleiner aangezien een groot deel van de risico's te verzekeren is.

Mogelijkheden (voor participatie)

Tijdens de ontwikkelfase en de bouwfase heeft de gemeente zeggenschap over de wijze van participatie voor omwonenden, bewoners, bedrijven en organisaties. Met dit procesinstrument kan draagvlak gecreëerd worden voor de ontwikkeling. Daarnaast geeft het de gemeente de mogelijkheid richting te geven aan de bestemming van de baten van de zonneweide. Zo heeft de gemeente invloed op de financiële participatie van bewoners en compensatie voor omwonenden.

Business Case

De inkomsten van zonne-energie projecten bestaan uit de SDE+ subsidie van de Rijksoverheid en opbrengsten uit elektriciteitsverkoop. Om de doelstellingen op het gebied van zonne-energie te kunnen realiseren, is de verwachting dat de Rijksoverheid via de SDE+ subsidie zal zorgen voor een sluitende Business Case, welke de risico's afdekt van de kosten in de ontwikkelfase en de opbrengsten in de operationele fase. Dit betekent dat in de project ontwikkelfase een rendement tussen 8% en 12% op het eigen vermogen verwacht kan worden en in de operationele fase een rendement tussen 6% en 8% op eigen vermogen verwacht kan worden. De gemeente kan er ook voor kiezen om het project volledig zelf te financieren en in de toekomst (deels) te herfinancieren. De jaarlijkse inkomsten van de zonneweide(n) kunnen dan gebruikt worden om andere energietransitie projecten te financieren.

Aanvullende mogelijkheden

In de rol van ontwikkelaar/investeerder kan de samenwerking worden aangegaan met partners:

- Investerings- of crowd funding partners;
- Ervaren experts in zonne-energie projecten.

Voor- en nadelen:

Voordelen:

- Veel invloed op participatie- en compensatiemogelijkheden;
- Veel invloed op de ontwikkellocatie en opstelling zonneweiden (landschappelijke inpassing);
- Veel invloed op het tempo van de ontwikkeling en realisatie van de zonneweiden (bijvoorbeeld welk technologie, hoogte, ontwerp);
- Mogelijkheid tot betrekken van energiecoöperatie(s);
- Financieel rendement kan worden ingezet voor andere energietransitie projecten;
- Bijdrage aan de gemeentelijke duurzame doelstellingen.

Nadelen:

- Grotere financiële risico's met name in de ontwikkelfase (risico's vervallen deels bij samenwerking met een financiële investeerder en/of ondersteuning van de Provincie);
- Grote financiële investering;
- Ontwikkeling is geen kerntaak van de gemeente;
- Grotere personele inzet, kennis en ervaring voor het voeren van de regierol in de ontwikkel- en realisatiefase.

Ontwikkelaar/concessiegever

Als ontwikkelaar is de gemeente betrokken bij de ontwikkeling van de zonneweide. Hierin heeft de gemeente ook de regie. Als concessiegever zet de gemeente de concessie in de markt tijdens de fase van projectontwikkeling. Marktpartijen kunnen dan bieden op de concessie. In de concessieovereenkomst kunnen afspraken gemaakt worden over zaken zoals commerciële condities, looptijd en participatiemogelijkheden. Het risico voor

de realisatie en de operationele fase van de zonneweide ligt bij de marktpartij. In de realisatie en operationele fase kan worden teruggevallen op de afspraken uit de concessieovereenkomst. Nieuwe ontwikkelingen, afspraken en wensen, bijvoorbeeld met betrekking tot participatie kunnen daarom moeilijker worden ingevuld.

Risico's

Indien de gemeente de rol van ontwikkelaar/concessiegever op zich neemt, liggen de risico's tijdens de projectontwikkelfase bij de gemeente. Vanwege een beperkte financiële investering van de gemeente (namelijk alleen in de ontwikkelfase), zijn ook de financiële risico's kleiner dan bij de rol van ontwikkelaar/investeerder. In de concessieovereenkomst kan worden opgenomen dat de projectontwikkelaar (concessienemer) de zonneweide moet financieren, bouwen, onderhouden en exploiteren. Het risico dat niet aan de wensen van de gemeente Maastricht wordt voldaan, is groter dan bij de rol van ontwikkelaar/investeerder, omdat de gemeente de realisatie en exploitatie over laat aan een marktpartij en de gemeente tijdens de operationele fase minder invloed heeft.

Mogelijkheden (voor participatie)

Tijdens de ontwikkelfase is er zeggenschap over de participatiemogelijkheden, waarmee draagvlak voor de zonneweide gecreëerd kan worden. Daarnaast heeft de gemeente via de concessieovereenkomst de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de bestemming van de opbrengsten/rendementen. Zo heeft de gemeente invloed op de financiële participatie van bewoners en eventuele compensatie voor omwonenden. Het verschil met de rol van ontwikkelaar/investeerder is dat er, vanwege het werken met een marktpartij, waarschijnlijk minder opbrengsten overblijven voor participatie van bewoners. Daarnaast zijn de mogelijkheden om in de participatie zaken aan te passen tijdens de operationele fase beperkt.

Businesscase

Zoals ook aangegeven bij de rol ontwikkelaar/investeerder bestaan de inkomsten van

het zonnepark uit de SDE+ subsidie van de Rijksoverheid en opbrengsten uit elektriciteitsverkoop. Bij het ontwikkelen van de concessie en de uitgifte krijgt de gemeente concessie-inkomsten voor deze ontwikkelingspanning en het verhuren/verpachten van de grond. Deze concessievergoeding moet marktconform zijn om het voor partijen interessant te maken in te schrijven op de concessie.

Aanvullende mogelijkheden

In deze rol kan samenwerking worden aangegaan met partners en/of adviseurs, die ondersteunen bij de projectontwikkeling.

Voor- en nadelen

Voordelen:

- Veel invloed op participatie- en compensatiemogelijkheden tijdens ontwikkelfase;
- Invloed op de ontwikkellocaties en opstelling zonneweide (landschappelijke inpassing);
- Mogelijkheden voor betrekken van een energiecoöperatie in de ontwikkelfase;
- Beperkt financieel rendement;
- Bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen Maastricht;
- Beperkte investering nodig vanuit de gemeente;
- Operationele risico wordt gedragen door de concessienemer.

Nadelen:

- Invloed op participatiemogelijkheden, aanpassing hiervan tijdens operationele fase beperkt;
- Inzet van capaciteit en kennis en ervaring voor het voeren van de regio in de ontwikkelfase moet worden ingevuld.
- Financieringsmogelijkheden
Kort samengevat zijn er twee manieren om de investering te financieren: eigen middelen en lenen.

Eigen middelen: Het inbrengen van eigen middelen is de variant die absoluut gezien uiteindelijk, na 25 exploitatiejaren, het grootste financiële voordeel oplevert. Indien

de mogelijkheid of wil ontbreekt om de investering zelf (volledig) te financieren, bestaan er voldoende opties om de zonneweide(n) gerealiseerd te krijgen, door het project (ten dele) extern te financieren. Het aantrekken van financiering kan bij een goed projectrendement ook een bewuste keuze zijn om het rendement op het ingebrachte vermogen te vergroten, de zogenaamde hefboom.

Lenen: Indien de business case een positieve uitkomst heeft, bestaan er diverse mogelijkheden om externe projectfinanciering aan te trekken. Rente en aflossing worden dan voldaan vanuit de opbrengsten van de zonnepanelen. Hieronder volgend vier voorbeelden:

- Een bank (bijv. BNG) kan zich buigen over de business case en mogelijk financiering ter beschikking stellen, meestal tot 80% van de investeringssom;
- In veel reële regio's bestaan goedgevulde fondsen voor duurzame projecten (in Limburg bijv. het LEF), soms als vreemd vermogen (met lage rentes), en soms 'achtergesteld' als vervanging van het eigen vermogen (met hogere rentes). Ook gemeenten kunnen laagrentende leningen aanbieden voor duurzame projecten;
- Steeds meer duurzame projecten worden door een veelheid van mensen en organisaties gecrowdfund via online platforms. Hiermee ontstaan participatiemogelijkheden voor iedereen, zonder dat 'de wetten van de postcodehoos' van toepassing zijn [9]. Crowdfunding leidt tot draagvlak en saamhorigheid in het project;
- Tot slot bestaan er diverse leaseconstructies die door professionele exploitanten van ZON-PV systemen worden aangeboden.

In het algemeen geldt dat externe financiering aantrekken eenvoudiger is in de situatie dat de investeringssom groot is en er sprake is van een positieve business case. In sommige situaties kan het voor de gemeente interessant zijn om (tijdelijk) met eigen middelen te financieren.

- Participatiemogelijkheden

Participatie van inwoners en bedrijven is een uitgangspunt bij het ontwikkelen van zonneweiden in Maastricht. Los van SDE+ regeling en de postcoderoosregeling wordt bij participatie vaak onderscheid gemaakt in de volgende vier categorieën:

- Financiële participatie door middel van aandelen;
- Financiële participatie door middel van leningen;
- Oprichting van een gebiedsfonds;
- Elektriciteitslevering met korting.

Zoals aangegeven, zijn de bovenstaande thema's volop in ontwikkeling. Het is daarom belangrijk om de laatste ontwikkelingen goed te volgen en te overwegen hoe deze kunnen worden ingevuld. Tijdens het vervolgtraject zal de dialoog met omwonenden en bedrijven worden aangegaan over de participatiemogelijkheden. De business case van een zonneweide biedt ruimte om burgers en bedrijven te laten participeren. Deze ruimte is echter wel begrensd. Daarom zullen er vooraf keuzes gemaakt moeten worden. Tijdens het vervolgtraject zal het een belangrijk gespreksonderwerp zijn. Een mogelijkheid is om door middel van een enquête bewoners en bedrijven hun voorkeuren kenbaar te laten maken op het gebied van participatie.

HOOFDSTUK 5

Zonneweide als living-lab voor breed gedragen duurzame strategie

AANBEVELINGEN

5

pagina 26-29

in 2050 woont 70% van de wereldbevolking in steden. Steden hebben daarom een grote verantwoordelijkheid als het gaat om het halen van de Parijse klimaatdoelstellingen. Een groot deel van de CO2 uitstoot in Maastricht wordt veroorzaakt door de warmtevoorziening. De stad heeft –onder de titel #missionzeromaastricht- de ambitie om deze in enkele decennia volledig te verduurzamen. Per wijk wordt bekeken welke combinatie van maatregelen passend zijn om bij te dragen aan de doelstellingen.

Verschillende partijen, waaronder netbeheerders, energiemaatschappijen, woningbouwcorporaties, innovatieve bouwbedrijven en vooral bewoners zelf zullen hieraan bij moeten dragen. In omgevingen met verschillende betrokkenen en een verdeeld eigenaarschap, is het proces van sturing niet eenvoudig. Het benoemen van noodzakelijke- en aanwezige competenties, verantwoordelijkheid en de mate van inspraak is essentieel. Deze uitdagingen vergen veel stuurmanskunst en specifieke competenties. Deze sturing is de schakel tussen het technisch ontwerp, de wensen van bewoners, gebruikers en initiatiefnemers. Inzicht in de rol, positie en mogelijkheden van de betrokkenen is een ander belangrijk punt. Er is behoefte aan inzicht op verschillende schaalniveaus: van het individuele gebouw tot gebouwcomplexen en de wijk in zijn geheel. Waar versterken de verschillende initiatieven elkaar en waar zitten ze in elkaars vaarwater?

Maastricht heeft hoge ambities op het gebied van leefbaarheid, gezondheid, toegankelijkheid, de energietransitie en klimaatadaptatie. Om die ambities te laten slagen zijn voorbeeld-stellende, innovatieve en toekomstbestendige strategieën nodig. Op basis van de inzichten uit het onderzoek van het Smart Energy Cities project waarin op basis van ontwerpend onderzoek in de wijken Malberg en Oud-Caberg meer inzage is gekregen in wijkgerichte sturing en een wijkgerichte communicatiestrategie gekoppeld aan onderzoek naar participatiemogelijkheden van de zonneweide zien we veel mogelijkheden voor het katalyseren van de Maastrichtse

klimaatneutrale ambities.

De geplande zonneweide in Lanakerveld biedt veel mogelijkheden om de energietransitie te versnellen en voorbeeld-stellend te zijn. De weide kan zorgen voor een aanzienlijk deel aan duurzame energie opwekking. Het ligt voor de hand om daar vooral ook de stad zelf van te laten profiteren; liefst ook door bewoners actief te betrekken in de aanbesteding van dit ambitieuze traject en de besparing van duurzame opwekking te laten terugvloeien in de reductie van de energierekeningen.

Er ligt voor de Gemeente een uitdagende opgave om deze weide innovatief aan te besteden, waarbij niet alleen commerciële maar ook participatief door bewoners en publieke partijen gestuurde organisaties een aandeel kunnen nemen op dit duurzame energieveld.

Daartoe is een innovatieve visie, een slimme en financieel duurzame strategie maar vooral ook lef nodig.

We stellen voor dat de gemeente zelf mede gaat investeren/ participeren in de zonneweide of op zijn minst sterke regie voert op de ontwikkeling ervan. Dat kan in de rol als ontwikkelaar, investeerder, concessiegever, facilitator of een combinatie tussen deze rollen. Het aandeel van de gemeenten kan vervolgens via participatieve aanbestedingsmodellen terugvloeien naar bewoners. Behalve een financieel gunstige investering zal deze investering vooral een katalysator kunnen zijn voor een breed gedragen ambitie richting mission zero Maastricht.

Door de zonneweide te gebruiken als een proeftuin-living lab- voor participatieprojecten kunnen bewoners op een financieel gunstige, laag-drempelige wijze-kennis maken met - en vervolgens ook investeren in-duurzame energie opwekking. De reeds aanwezige organisaties op het gebied van energievoorziening en levering in de stad, zouden een cruciale rol kunnen spelen in de informatie- en communicatiestrategie. Het Enexis Huis maar ook bijvoorbeeld hoogspanningsbeheerder TenneT kunnen een hier een pionierspositie innemen door de zonneweide aan te grijpen als proeftuin voor nieuwe publiek-private samenwerkingen. Tevens kunnen innovatieve bedrijven uit de Euregio in deze proeftuin experimenteren met andere vormen van duurzame energieopwekking en vooral ook opslag. Tevens is hier een rol weggelegd voor de woningbouwcorporaties die met een contingent van ruim 35% in stad een aanzienlijk deel van de huurwoningen kunnen verduurzamen.

Co-creëren van smart city

Deze energietransitie kan niet alleen van bovenaf met wet- en regelgeving worden gerealiseerd. We moeten dat met elkaar doen. De technologie voor de systemen is beschikbaar maar de werkwijze moet ook op de menselijke maat gesneden zijn. Technologie moet worden toegepast om de wereld beter, schoner, gezonder en duurzamer te maken voor de mensen. En dat betekent dat die mensen zelf bij dat proces betrokken moeten zijn. Co-creatie is een kernbegrip.

Het project Zonneweide kan een 'living lab' scheppen voor het integreren van diverse systemen voor de energievoorziening. Dit gebeurt samen met alle betrokkenen, inclusief de eindgebruiker. Vervolgens kan dit concept worden uitgerold over de hele stad.

Participatie gestuurde projecten zijn niet eenvoudig maar wel noodzakelijk. De participatiemaatschappij vraagt om sterke betrokkenheid. Gesteund door technologische ontwikkelingen kunnen burgers sneller, eenvoudiger en met veel meer massa reageren en anticiperen op ontwikkelingen in de eigen leefomgeving. Getuige de vele burger initiatieven van afgelopen jaren ligt een toename van deze beweging in de lijn der verwachting. Echter er is nog weinig kennis over het duurzaam betrekken van deze participatie initiatieven bij de bestuurlijke en strategische visie op de stad. We denken dat een living lab op de zonneweide niet alleen helpt bij het ontwikkelen van een positieve -en daarmee impactvolle-communicatiestrategie, maar ook kan bijdragen aan het actief betrekken van burgers in de duurzame beleidsvorming richting een klimaat-neutrale stad. Juist door het uitlichten en uitvergroten van de kracht en energie van burgers zelf, kan een breed gedragen strategie ontwikkeld worden die daadwerkelijk gaat resulteren in het bepalen van de gestelde klimaatdoelen.

ONTWIKKEL TEAM MAASTRICHT

Capada (ontwerpend onderzoek) :
Danielle Arets, Pleun van Dijk,
Jaap Knevel

Innovatie coaching: Driven by Values:
Dennis Fokkinga

Gemeente Maastricht;
Weike Medendorp, klimaatregisseur
Marianne Bauling, projectleider
Peter Rompelberg, Anneke Schuler, Ine
Janssen
Provincie Limburg: Regine Adriaanse

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Fractie SP
Dhr. M. Bonder

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht
WWW.GEMEENTEMAASRICHT.NL

ONDERWERP
zonneweide lanakerveld

DATUM
31 oktober 2017
Verzonden 31-10-2017

BIJLAGEN

BEHANDELD DOOR
M. Bauling

DOORKIESNUMMER
043 - 3505861

ONZE REFERENTIE
2017.34538

E-MAILADRES
Marianne.bauling@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

Geachte heer Bonder,

Onderstaand treft U de beantwoording van de vragen die u gesteld heeft in uw mail van 16 oktober jl. inzake alternatieve locaties voor een zonneweide.

Vraag 1:

Is er een alternatievenstudie uitgevoerd in de zin van dat er naast Belvédèreberg en Lanakerveld ook andere locaties geschikt zijn voor een zonneweide van vergelijkbare omvang?

Antwoord 1:

Er is zeker gekeken naar meer en andere locaties. De grond in Lanakerveld is echter de enige aaneengesloten locatie van deze omvang in Maastricht.

Vraag 2:

Zo noemde een bezoeker inloopavond een aantal locaties. Wat vindt u van de volgende alternatieve locaties?

Antwoord 2:

Vooraleer ik deze vraag beantwoord, wil ik graag het volgende mee geven.

Van belang is het gegeven dat de grond eigendom van de gemeente moet zijn om tot een haalbare businesscase te komen.

Ook "versplintering" (meerdere kleine zonneweides) is onderzocht. Helaas is gebleken dat dit voor investeerders niet interessant is.

U zult ongetwijfeld ook gehoord hebben dat men heeft voorgesteld panelen te plaatsen op de daken van oude (leegstaande) grote loodsen, bijvoorbeeld de opslagloodsen van de staalbedrijven in de Beatrixhaven.

Los van de eigendomssituatie, zijn deze gebouwen in het verleden gebouwd zonder rekening te houden met de constructieve eisen voor het plaatsen van zonnepanelen en daardoor niet geschikt. Zij kunnen de extra last niet dragen.

DATUM
31 oktober 2017

Vraag 2a: *Boscherveld. Ik zie daar veel verloederde gebouwen waar geen bedrijfsactiviteiten plaatsvinden bijv. achterzijde locatie Gamma dan wel braakliggend terrein;*

Antwoord 2a:

In dit gebied realiseren we het Frontenpark en een PDV-locatie. Beide ontwikkelingen zijn al in een gevorderd stadium. Zo is onlangs gestart met de bouw van een Praxis.

Vraag 2b: *Lege plekken Beatrixhaven bijv. bijna op het einde van de Fregatweg richting Bunde aan de zijde van Mora*

Antwoord 2b:

DATUM
31 oktober 2017

Dit gebied is de Landgoederenzone, een ecologische verbindingzone waarin niet gebouwd mag worden. Mogelijk bedoelt u ook het kleine perceel waar in het verleden onderzocht is of dit een geschikte locatie was voor een coffeeshop.
Dit perceel is geen eigendom van de gemeente en 5150 m2 groot en voor investeerders niet interessant.

Vraag 2c: Borgharenweg

Voor de kruising Balijeweg ligt een enorm stuk braakliggend terrein dat is afgezet met hekken. Lang geleden stond hier een fabriek die zinkwit produceerde (zelfde industrie als in Eijsden). Dit terrein is zwaar vervuild en wacht al tientallen jaren op sanering. Ik ben er vrijwel zeker van dat vanwege die vervuiling aan dit gebied geen woonbestemming kon worden toegekend.

Antwoord 2c:

Ook dit gebied is, met uitzondering van het deel dat nu gebruikt is voor de aanleg van de Noorderbrug, geen eigendom van de gemeente. We zijn het met u eens dat ook dit gebied een geschikte locatie zou zijn.

Het betreft een locatie met de bestemming bedrijventerrein. Helaas zijn alle door ons ondernomen acties om het perceel te verwerven of van een invulling te voorzien, tot heden op niets uitgelopen.

Vraag 2d: Kanaalzijde ter hoogte van Ankerkade.

Antwoord 2d:

DATUM
31 oktober 2017

In dit deel van de stad is het groen gearceerde gebied eigendom van de gemeente. Deze grond is voor onbepaalde tijd verpacht aan agrariërs.

Vraag 3:

Er komt een randweg om Smeermaas (België). Wat is de stand van zaken daarvan?

Antwoord 3:

Het betreft hier een wens van de gemeente Lanaken om het grensdorp Smeermaas te ontzien. Destijds was sprake van de realisatie van een grensoverschrijdend bedrijventerrein een gemeenschappelijk belang.

In het ontwerp werd door de ontsluiting van dit terrein al een deel van de rondweg gerealiseerd. U ziet deze weg ook terug in de Visie Albertknoop. Er is nooit een besluit genomen om deze randweg aan te leggen.

Vraag 4:

Wat is de stand van zaken betreffende zonneweide op belvédère stort en de curator? Is de omgevingsvergunning door een partij overgenomen?

Antwoord 4:

De curator is momenteel nog beheerder van de aan Imtech verleende omgevingsvergunning. Echter uit een ingewonnen juridisch advies is gebleken dat het juridisch mogelijk is om een tweede omgevingsvergunning te verlenen op hetzelfde perceel.

Deze optie is met Bodemzorg Limburg besproken en men heeft te kennen gegeven dat men gebruik gaat maken van deze mogelijkheid.

Bodemzorg is inmiddels gestart met de voorbereiding om binnen het planologisch regime voor de locatie Belvédèreberg een nieuwe aanvraag om omgevingsvergunning in te dienen bij de gemeente. De gemeente heeft ook hier geen eigendomspositie en is vanuit haar publieke taak bij de realisatie betrokken.

Vraag 5:

Wat is de stand van zaken bestemmingsplanwijziging zonneweide Lanakerveld?

Antwoord 5:

DATUM
31 oktober 2017

De procedure Wijziging bestemmingsplan Lanakerveld is nog niet opgestart. Voorwaarde voor de wijziging is de aanwezigheid van een haalbaar economisch initiatief. Op dit moment worden wensen van omwonenden opgehaald.

Betreffende de start van een aanbestedingsprocedure zal het college in het voorjaar van 2018 een besluit nemen.

Ik hoop uw vragen naar tevredenheid te hebben beantwoord.

Mocht nadere toelichting noodzakelijk zijn, dan kunt u altijd contact opnemen met Peter Rompelberg of Marianne Bauling.

Hoogachtend,

Gert-Jan Krabbendam,
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Natuur en Milieu.

Gemeente Maastricht

AFSCHRIFT

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van LPM
mevrouw C.J. Nuyts

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Vragen ex art. 47 RvO inzake Zonneweide
Lanakerveld
BEHANDELD DOOR
M. Bauling/P. Rompelberg

DATUM
12 december 2017

TELEFOONNUMMER
043 350 4221

BIJLAGEN
1

ONZE REFERENTIE
2017-39875

E-MAILADRES
anneke.schuler@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

Geachte mevrouw Nuyts,

Onderstaand treft U, in reactie op uw brief d.d. 28 november 2017, de beantwoording aan van de vragen die uw fractie gesteld heeft in kader van artikel 47 van het Reglement van Orde.

Vooraleer ik deze vragen beantwoord, wil ik u graag het volgende meegeven.
Van belang is het gegeven dat de grond eigendom van de gemeente moet zijn om tot een haalbare businesscase te komen.

Vraag 1: Waarom ontwikkelt u/laat u dit terrein (Trega / Zinkwit terrein) niet ontwikkelen voor solaire energie?

Reactie:

Dit gebied, met uitzondering van het deel dat nu gebruikt is voor de aanleg van de Noorderbrug, is geen eigendom van de gemeente. Een deel van dit terrein is zwaar vervuild en wacht al tientallen jaren op sanering. We zijn het met u eens dat ook dit gebied een geschikte locatie zou zijn. Het betreft een locatie met de bestemming bedrijventerrein.

Vraag 2: hoe groot is dit terrein en hoeveel zonnepanelen/ kwh zouden hier op geplaatst kunnen worden/ hoeveel kwh zou dit kunnen opleveren?

Reactie:

Met betrekking tot de grootte van het perceel, zie afbeelding.

Vragen ex art. 47 RvO

DATUM
12 december 2017

Het aantal zonnepanelen bij een zuid oriëntatie van de panelen dat op deze locatie geplaatst kan worden bedraagt ca. 16.580. Bij een vermogen van 300Wp per paneel bedraagt de jaarproductie ca. 4,7 MWh.

Vraag 3: Waarom ontwikkelt u/laat u dit terrein (stortplaats Belvédèreberg) niet ontwikkelen voor solaire energie?

Reactie:

De eigenaar van de stortplaats Nazorg Limburg BV is voornemens om een nieuwe vergunning aan te vragen voor de realisatie van een zonneweide. De voorbereidingen hiertoe zijn momenteel in volle gang en wij verwachten in het eerste kwartaal van 2018 een nieuwe aanvraag te ontvangen. In het verleden (2014) is een omgevingsvergunning aan Imtech verleend voor de bouw van de centrale, maar deze is vanwege het faillissement van Imtech nooit gerealiseerd.

Vraag 4: Hoe groot is dit terrein en hoeveel zonnepanelen/ kwh zouden hier op geplaatst kunnen worden/ hoeveel kwh zou dit kunnen opleveren?

Reactie:

Grootte perceel: zie afbeelding

Vragen ex art. 47 RvO

DATUM
12 december 2017

De omgevingsvergunning van Imtech ging uit van 13.200 zonnepanelen. Bij een vermogen van 300Wp per paneel bedraagt de jaarproductie ca. 3,8 MWh. In de nieuwe aanvraag om vergunning wordt ook onderzocht of de panelen in een oost-west opstelling geplaatst kunnen worden. Dit leidt dan tot een betere verhouding van het grondgebruik waardoor meer zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Bij een oost-west opstelling bedraagt de jaarproductie ca. 6,4 MWh.

Vraag 5: De Reeven – Azewijn het grootste park van Nederland 35.000 zonnepanelen produceert 1,8 Mw – 1,650.000 Kw per jaar ook op een stortplaats gerealiseerd. Is dit geen goed voorbeeld om na te volgen?

Reactie:

Ik ben het met u eens dat dit inderdaad een mooi voorbeeld is dat navolging verdient. Zoals in onze reactie op vraag 4 vermeld, worden momenteel voorbereidingen getroffen door de grondeigenaar van het voormalige stort op de Belvedereberg, om een nieuwe omgevingsvergunning aan te vragen.

Vraag 6. Wat is het standpunt van het college m.b.t. de nog aanwezige percelen landbouwgrond? Zo snel mogelijk laten verdwijnen/landbouwgrond moet wijken voor andere doelen zoals bouwplannen etc/landbouwgrond is schaars en we moeten deze beschermen en dus eerst andere braakliggende terreinen aanwenden?

Reactie:

In algemene zin is het geen taak van de gemeente om te voorzien in een behoefte aan landbouwgrond. Waar dat mogelijk is en we over grond beschikken, verpachten we die wel. Voor het overige beschikt de gemeente over weinig braakliggende terreinen.

Vraag 7. Welke braakliggende terreinen zijn er verder nog gelegen in Maastricht die aangewend kunnen worden voor solaire energie?

Reactie:

Om een grote zonneweide te kunnen realiseren middels een haalbare businesscase voor de gemeente, moet de locatie vrij beschikbaar zijn en eigendom van de gemeente. Daarnaast moet de bestemming passend zijn dan wel passend te maken voor de realisatie van een zonneweide. Hoe groter het perceel, hoe groter de kans op een sluitende en dus haalbare businesscase. De gemeente heeft geen braakliggende terreinen in eigendom die aan deze voorwaarden voldoen.

Voor de volledige beantwoording van deze vraag verwijzen wij u naar de brief aan de heer M. Bonder. (zie bijlage).

Vraag 8. Hoe zwaar weegt het cultuur historische aspect (oudste landbouwgrondgebied van Europa) van Lanakerveld bij het college evenals het feit dat u 35-50 ha landbouwgrond opoffert? Neem hierbij mee dat er alternatieve braakliggende terreinen zijn. Dit is niet het enige perceel waar solaire energie mogelijk is.

Reactie:

Met betrekking tot alternatieve braakliggende terreinen, verwijs ik naar het antwoord op vraag 7. De cultuurhistorische afweging is in het verleden gemaakt in het kader van de wijziging van het bestemmingsplan "Uit te werken bedrijventerrein Lanakerveld", zoals door uw raad vastgesteld in 2003. Vanaf dat moment is de bestemming landbouwgrond gewijzigd in bedrijventerrein en heeft de gemeente de gronden aangekocht voor de ontwikkeling van een bedrijventerrein.

DATUM
12 december 2017

Vraag 9. Waarom persé dit terrein? Welke terreinen heeft u in deze afweging meegenomen en hoe luidt de afweging?

Reactie:

Zie reactie op vraag 7.

Wij hopen dat uw vragen naar tevredenheid zijn beantwoord.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,
Wethouder Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen, Natuur en Milieu,

w.g. Gert-Jan Krabbendam

Gert-Jan Krabbendam

Afschrift:

P. Rempelberg, Ruimte

M. Bauling, Projectmanagement

C. Kneepkens, Comm. & Bestuursadviseur

Griffie - Dagmail

Vragen ex art. 47 RvO